

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 23. SEPTEMBRA 1976

ŠTEVILKA: 38. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

VREDNOSTNA ANALIZA IN ŠPLOŠNI STROŠKI V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

Prispevek Vrednostna analiza in splošni stroški v organizacijah združenega dela je avtor napisal v maju letos za posvetovanje o osnutku zakona o združenem delu z vidika stroškov in dohodka v našem gospodarstvu. Tako kot v času nastajanja je vsebina članka, ki govori o enem od možnih načinov zniževanja stroškov, aktualna tudi danes, v naši vsakdanji borbi za povečevanje uspešnosti poslovanja. Zato je avtor mnenja, da bi ta prispevek lahko koristil tudi sodelavcem Železarne v borbi za zniževanje stroškov.

UVOD

V preteklih letih, pa tudi danes, smo v naših organizacijah združenega dela pričeli sestavljanje, sprejemanje in ostvarjanje vrste različnih programov: stabilizacijskega, protinflacijskega, programa varčevanja, akcijskih programov. Ukrepi, predvideni v programih, katerih imena izražajo njihov namen, so bili večinoma enaki. Pretežni del teh programov pa je bil vedno namenjen zniževanju potroškov in stroškov.

Med glavnimi pripombami na te programe lahko naštejemo predvsem premalo neposredno povezanost z namenom programa, splošnost, nesistematičnost in s temi in drugimi značilnostmi povezano nizko ostvareitev in slabo kontrolo izvajanja programa. Običajno je priprava programa vezana na zahteve okolja in ne predstavlja stalne

oblike izvajanja plana. Sestava programa, ki bo smiselno povezan z namenom, realen, konkreten, uresnič-

ljiv, izraz notranjih potreb in ne samo zadovoljitve zunanjih zahtev, specifičen, je dolgotrajno in zahtevno delo. Ni naš namen analizirati te programe in njihovo učinkovitost v praksi, marveč samo opozoriti, da navedene pripombe v veliki meri veljajo tudi za poglavja programov, ki govorijo o zniževanju potroškov in stroškov. Zlasti velja to za splošne

(Nadaljevanje na 6. strani)

V četrtek, 16. septembra je obiskala našo železarno novoimenovana veleposlanica Finske v Jugoslaviji g. Eva-Kristina Forsman. Gostjo so sprejeli glavni direktor Peter Kunc, predsednik delavskega sveta Lojze Kalan in sekretar podjetja Dušan Stare. Po krajšem razgovoru si je finska veleposlanica ogledala tehnični muzej in valjarno Bela.

V ŽELEZARNI V PRETEKLEM TEDNU 85 NOVIH VPISNIKOV POSOJILA ZA CESTE

Po podatkih z dne 17. septembra, je v Železarni v zadnjem tednu nanovo vpisalo posojilo 85 delavcev v skupnem znesku 64.900 dinarjev. Največ novih vpisnikov so to pot imeli v TOZD Talilnice in sicer 29, sledijo pa delovna skupnost Skupne službe z 22 novimi vpisniki, TOZD Hladna predelava z 21, TOZD VET z osmimi in TOZD Valjarne s petimi novimi vpisniki.

Tako je doslej v Železarni vpisalo posojilo skupaj 5.586 delavcev ali v odnosu na stalež, 31. maja – 89,1 odstotka. Skupni vpisani znesek znaša 9.186.900 dinarjev ali 69,1 % polovičnega aprilskega osebnega dohodka, kolikor je bila moralna obveza oziroma cilj Železarne.

Bralci so lahko opazili, da je kljub novim vpisnikom končna vpisana vsota nekoliko nižja kot je bila pretekli teden. Opravljene so bile nekatere korekture, ker so bili pri poročanju 10. septembra iz nekaterih obratov sporočeni napačni zneski.

Akcija vpisovanja posojila za ceste v Železarni sicer še teče, vendar bi bilo verjetno iluzorno pričakovati, da se bodo delavci 100 odstotno odzvali akciji, ker je prav gotovo nekaj odstotkov takih, ki iz objektivnih razlogov ne morejo vpisati posojila. Prav gotovo pa je med tistimi, ki posojila še niso vpisali tudi nekaj takih, ki bi glede na svoje dohodke to lahko naredili. Teh, okrog 600 delavcev, ki posojila še niso vplačali, bi morali obravnavati dosti objektivno in predvsem vplivati še na tiste, ki imajo pogoje, da to državljansko dolžnost še opraviijo.

KDOR HITRO DA, DVAKRAT DA

Ponovni potresni sunki v Posočju, ki smo jih čutili tudi sami, so nas znova opozorili na že sprejete obveze pri prvem usodnem potresnem sunku v mesecu maju. Delovni kolektivi, delavci in občani naše občine so tako kot po vsej Sloveniji pa tudi izven nje, tudi to pot znova pokazali izredno solidarnost s prizadetimi v Posočju. Takoj so sledile številne akcije – odstopanje počitniških prikolice, šotorov, gradbenega materiala, denarnih sredstev pa tudi fizične pomoči, žal pa je nekoliko zaostala akcija, ki so jo spodbudili slovenski sindikati, da vsi zaposleni prispevajo za prizadete enodnevni zaslužek.

Ponovni potresni sunki, ki so mnogim družinam porušili tudi zadnje upanje, da obnovijo svoj dom, so nas znova opozorili na to našo moralno solidarnostno obvezo, še toliko bolj, ker smo sosednja občina občini Tolmin, ki je bila v teh potresih usodno prizadeta.

Te dni se delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovne skupnosti Skupne službe Železarne pa tudi v drugih organizacijah združenega dela v občini o tem samoupravno opredeljujejo. Po že izraženi solidarnosti lahko pričakujemo, da bo tudi ta obveza naših delovnih ljudi v najkrajšem času realizirana. To pa seveda zahteva sam položaj na potresnem področju, da številne družine še pred zimo dobijo strehe nad glavo in se rešijo zasilnih domovanj.

V občini Jesenice se denar zbira na žiro računu številka: 1530-842-56554 s pripisom: Pomoč prizadetim ob potresu v Posočju.

TEZE ZA RAZGOVOR O VLOGI SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN V TEMELJNI ORGANIZACIJI

V okviru priprav na javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu so sindikati Slovenije sklenili organizirati nekaj razgovorov v delovnih organizacijah o posameznih aktualnih vprašanjih. V ta sklop sodi tudi tema Pomen samoupravnih delovnih skupin v temeljni organizaciji, ki naj bi jo realizirali v naši železarni. Čeprav je javna razprava o zakonskem osnutku že zaključena, smo kljub temu prepričani, da je ta problematika vedno bolj zanimiva za delovne organizacije Slovenije pa tudi izven nje, mnenj o samoupravnih delovnih skupinah – celo nasprotujočih – je vedno več, zato pripravljamo v povezavanosti z Mitjem ŠVABOM, ki sodeluje pri oblikovanju zakona in sindikatom delavcev kovinske industrije ta razgovor za začetek oktobra.

V ta namen smo pripravili nekaj tez, ki jih objavljamo danes in v prihodnji številki Železarja s prošnjo, da nanje posredujete na center za proučevanje samoupravljanja in in-

formiranje vse pripombe in sugestije, ki bi se vam porodile na osnovi izkušenj pri delovanju samoupravnih delovnih skupin.

(Nadaljevanje s 3. strani)

MED IZPLENOM IN KVALITETO

Predno sklenemo v našem glasilu razpravo o vprašanju izplena, ki po sedanjih ugotovitvah predstavlja najpomembnejšo postavko v proizvodnih stroških, pogledimo, kaj o tem menijo jeklarji.

KAREL RAVNIK, obratovodja elektro jeklarne: Pri družjem se mnenju valjavcev, ki velja tudi za nas, da dobremu vložku mora slediti tudi dober izplen. Toda to že sega bolj v kvaliteto problematiko. Kar pa se samega izplena tiče, pa tudi pri nas velja že doslej večkrat podčrtana ugotovitev, da se le-ta tesno povezuje z dosledno tehnološko in delovno disciplino. To še posebno velja za nas, ker smo z mnogimi izboljšavami in modernizacijami izboljšali delovne pogoje in delavci se resnično lahko mnogo več poglobljajo v samo tehnologijo. Pri tem se večkrat prepletata obe osrednji vprašanji: kvaliteta in izplen. Lahko se zgodi, da je izplen maksimalen, pa vendar šarža ne ustreza pričakovani kvaliteti. V jeklarni so bili sprejeti in izvedeni že številni ukrepi za izboljšanje izplena, kakor tudi same kvalitete, s tem pa ne trdim, da smo naredili že vse. Moram pa reči, da se izplen in kvaliteta povezuje s številnimi vzporednimi dejavniki, od samih delavcev v jeklarni do vzdrževalcev in delavcev na transportu in v končni fazi valjavcev ter z omenjenim vložkom in samimi proizvodnimi napravami. Izpolnjevanje kvaliteten zahtev, ki se povezujejo z naročili naših kupcev, je seveda naša prva naloga, to pa lahko dosegamo le s 100-odstotno tehnološko in delovno disciplino. V zadnjih dveh mesecih so v tem pogledu rezultati boljši in če se bomo strogo držali tehnološke in delovne discipline, bomo družbeni plan izpolnili, približali pa se bomo tudi kvalitnemu.

IBRO MUHAREMOVIČ, livni vodja: Brez dvoma sta z vprašanjem tako izplena, kakor kvalitete tesno povezana tehnološka in delovna disciplina. Na slabše rezultate lahko vpliva že slaba ognjevzdržna opeka ali slabo obzidana ali slabo posušena ponvica, pravilno oziroma pravočasno odvajanje blokov v valjarno, nadalje vzdrževanje naprav in podobno. Naj na primer omenim samo neravnost tirov, na katerih so livni vozovi, kar povzroči, da je odlite le pol glave in seveda je zato izplen nižji, ali iztrošenost žerjavnih prog, zaradi česar žerjav pri vlivanju niha, kar je večsah tudi vzrok za nižji izplen in podobno. O vsem tem in drugih problemih so delavci dovolj tekoče seznanjeni, ker vemo, da se veliko tega povezuje s človeškim faktorjem od pripravljalcev vložka, zakladalcev, talilcev, delavcev v livni jami, vzdrževalcev in delavcev na transportu do organizatorjev dela, tehnologov in drugih.

LOJZE KALAN, obratovodja martinarne in RIKO ZUPAN, vodja proizvodnje: Brez dvoma delavci s svojim delom lahko prispevajo k boljšemu izplenu, predvsem pa k znižanju proizvodnih stroškov. Drug vpliv pa imajo seveda različna investicijska vlaganja, pri tem misli na naših razmerah predvsem na konti liv, ki se v končni fazi morajo obrestovati v boljšem izplenu, k čemur morajo biti usmerjena vsa naša prizadevanja. Pri tej problematiki gre za kompleks vprašanj, ki bi zahtevala globlje razmišljanje, kakor na primer samo planiranje izplena na osnovi doseženih poprečnih preteklih let, primerjalnih pokazateljev v drugih sorodnih obratih oziroma tovarnah, kar pa je velikokrat lahko zelo relativno in podobno. Seveda se zavemo, da je v izplenu denar, zato moramo zasledovati kar najboljši izplen in se zato tudi trajno boriti.

Meniva, da je to skupni problem in da na njem moramo vsi delati do končnega proizvoda. To je, dosežati izplen, ki izkazuje tudi najboljše ekonomsko poslovne rezultate, ne v posameznih fazah, temveč v končnem učinku. Zato bi morala biti tudi stimulacija grajena na končnem rezultatu oziroma izplenu. Pri tem pa je potrebna realnost in ločevanje izplena od tistega, kar se da še predelati, predvsem pa od najbolj aktualnega vprašanja – kvalitete. Z izplemom je povezan človeški faktor, velikokrat pa tudi zahteve kupca, pač pa ima človek najpomembnejši vpliv na kvaliteto in same proizvodne stroške.

Naša prizadevanja so in morajo biti usmerjena v kvaliteto, proizvajati brez reklamacij in zniževanje proizvodnih stroškov oziroma potrošnje materialov. Vsekakor bo na sestankih samoupravnih delovnih skupin potrebno še več govoriti o teh vprašanjih, predvsem pa o pravilnem delu za doseganje boljšega izplena, kvalitete, znižanja proizvodnih stroškov in podobno. V ljudeh je potrebno ustvarjati zavest in spoznanje, koliko stroškov nam lahko povzroči malomarnost.

ZAKLJUČEK: S tem še daleč ne mislimo, da je s tem izžerpana razprava in razmišljanje o izplenu. Ugotovitve in razgovori so odprli še nove vidike, ki zahtevajo še nadaljnje razmišljanje in poglobljanje in seveda tudi ustrezne ukrepe. Te naloge smo sprejeli tudi s svojimi akcijskimi programi.

Tesno s temi vprašanji pa se povezuje vprašanje kvalitete, kar je v sedanjih tržnih razmerah in še posebno v socialistični poslovni morali eno osrednjih vprašanj. O tem pa bodo tekla razmišljanja v naših prihodnjih številkah.

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V MESECU AVGUSTU

Čeprav smo v tem času pričakovali poživljanje proizvodnje in prodaje, se stanje ni bistveno popravilo. Svetovna proizvodnja jekla je prav tako še vedno daleč pod obstoječimi zmogljivostmi proizvodnih naprav, čeprav so vsi pričakovali sredi letošnjega leta pomembnejše izboljšanje povpraševanja za jeklarskimi proizvodi. Preseneča to, di proizvodnja v avtomobilski industriji narašča, kar je eno od meril za možnost prodaje železarn, naročila, npr. v ZDA, v zadnjem času pa celo ponovno padajo. Cena staremu železu je v ZDA zopet padla pod 80 dolarjev za tono kar je dober kazalec za gibanje na tržišču jekla.

Po osmih mesecih letošnjega leta načrt in šest odstotkov več, kot j je stanje izvrševanja proizvodnega znašala proizvodnja v enakem obdobju lani. To je pohvalno vendar

Surovega železa je proizvedeno dva odstotka več kot je predvideval

(Nadaljevanje na 2. strani)

V TOZD HLADNA PREDELAVA ZA 7,088.405 DINARJEV PRIHRANKOV

Delavci v TOZD Hladna predelava so v letošnjem, drugem let tehnoloških in tehničnih inovacij ter zaščite industrijske lastnine ravnil izredno aktivno in uspešno inventivno dejavnost.

Komisija za inovacije pri DS pozitivno ocenili že petnajst, v zad TOZD Hladna predelava, ki jo vodi njem času v proizvodnjo uvedeni Leon Mesarič, je imela letos že tri inovacij. Na osnovi prikazanih i seje, na katerih so obravnavali in

(Nadaljevanje na 2. stran)

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nam k splošnim rezultatom le malo prispeva, saj je pretežno del proizvodnje surovega železa namenjen lastnim potrebam vložka za nadaljnjo predelavo.

Proizvodnja jekla je pet odstotkov pod načrtovano količino in dva odstotka nižja kot je bila konec avgusta lani.

Blagovna proizvodnja v železnarh zaostaja za štiri odstotke in za načrtovano — pri predelovalcih za deset odstotkov skupni zaostanek sestavljeno organizacijo pa znaša pet odstotkov. V letošnjem letu je bilo za prodajo v železnarh izdelano tri pri predelovalcih štiri in skupno v Slovenskih železnarh tri odstotke manj kot je bilo v osmih mesecih lanskega leta.

Se nekoliko bolj neugoden je rezultat v pogledu vrednosti prodaje blagovne proizvodnje. V železnarh je plan dosežen 90 odstotno pri predelovalcih 84 odstotkov, oziroma skupno za SZ 89 odstotkov, kar je štiri odstotke manj kot v enakem obdobju lani.

Edini letošnji izvoz je po vrednosti izdatno višji od lanskega leta in to kar za 27 odstotkov, vendar še vedno nekaj pod načrtovano vrednostjo za osem mesecev.

Mesec avgust... je po proizvodnih rezultatih boljši od prejšnjih mesecev, vendar še ne predstavlja bistvenega preobrata in zdaleč ni blizu povprečnim mesečnim dosežkom proizvodnih rezultatov v pretečenem letu.

Proizvodnja surovega železa je bila pet odstotkov nad mesečnim načrtom in je za okoli 1.200 ton višja kot prejšnji mesec in skoraj enako, kot avgusta lani.

Proizvodnja jekla je bila deset odstotkov pod načrtovano proizvodnjo, vendar je okoli 4.300 ton večja kot julija in tudi tri odstotke večja, kot avgusta lani. Takšna proizvodnja je okoli 6.000 ton nižja, kot je bilo mesečno povprečje v lanskem letu. In če ne bi v železnari Štore s proizvodnjo skoraj 9.300 ton dosegli eno svojih največjih mesečnih dosežkov, bi od 89 odstotkov izvršitvi na Jesenicah in 77 odstotno v železnari Ravne, imeli gotovo slabši rezultat.

Blagovna proizvodnja je bila v železnarh in pri predelovalcih v avgustu znatno boljša kot v juliju, čeprav še vedno zaostaja za povprečno načrtovano mesečno količino in sicer v železnarh za pet odstotkov in pri predelovalcih za dva odstotka. V železnari Štore so mesečni načrt izvršili z 111 odstotki in odpremili 99 odstotkov proizvedenih količin. V železnari Jesenice znaša izvršitev 91 odstotkov, odpremljene pa je bilo 92 odstotkov proizvodnje. V železnari Ravne je bila načrtovana blagovna proizvodnja izvršena s 85 odstotki, medtem ko znaša odprema 100 odstotkov.

Pri predelovalcih so izvršili v Plamenu 95 odstotkov načrta, v Verigi 124 odstotka in se s tem približali zbirno na 98 odstotkov načrtovane količine, v Tovilu znaša mesečna izvršitev 88 odstotkov in v Žitni 75 odstotkov. Skupno je bila blagovna proizvodnja pri predelovalcih dosežena 98 odstotno in zbirno sedaj znaša 90 odstotkov načrtovane količine.

Za Slovenske železarnice je bila načrtovana blagovna proizvodnja v avgustu dosežena 95 odstotno, kolikor po osmih mesecih znaša tudi zbirno, 95 odstotkov pa je bilo tudi odpremljeno.

Izvoz je bil v avgustu po količini 20 odstotkov nad povprečno mesečno načrtovano količino pri železnarh in 25 odstotkov pri predelovalcih, oziroma skupno za Slovenske železarnice je mesečna izvršitev znašala 121 odstotkov. V avgustu je tudi vrednost izvožene robe povprečno višja in je mesečni plan presežen v železnarh za 19 odstotkov in pri predelovalcih za 16 odstotkov, oziroma znaša izvršitev skupno v Slovenskih železnarh 118 odstotkov.

Pri boljših količinskih podatkih kot v juliju je razumljivo, da je tudi vrednost prodaje presežen edino v železnari Štore za šest odstotkov, na Jesenicah je bila izvršitev 99 odstotkov in na Ravnah 90 odstotkov.

Med predelovalci je mesečni načrt realizacije presežen samo v Verigi Lesce, medtem ko so v Plamenu pet odstotkov pod načrtovano vrednostjo, v Tovilu štiri odstotke in v Žitni sedem odstotkov.

V Slovenskih železnarh je bil dosežen mesečni načrt eksterne realizacije 98 odstotkov. Zbirno zaostanek eksterne realizacije znaša približno enomesečno načrtovano vrednost prodaje.

Sedaj, ko teče že deveti mesec letošnjega leta in je za nami osem mesecev prizadevanj na izvrševanju nalog, ki smo si jih postavili z gospodarskim načrtom, bi bilo nesmiselno pri sedanjem stanju pričakovati, da bi letni načrt proizvodnje lahko še

dosegli. Velika utvara bi bilo pričakovati, da bi lahko bistveno popravili rezultate in v nekaterih realizaciji pri tem ko letošnje leto že vse mesece zaostajamo za povprečno mesečno načrtovano vrednostjo.

Položaj pa v vseh delovnih organizacijah ni enak. Nekateri temeljne organizacije in nekatere delovne organizacije tudi izvršujejo planske naloge in imajo manjše težave z možnostjo prodaje. V nekaterih proizvodnih obratih nižja proizvodnja ni več posledica pomanjkanja naravnih, temveč so še druge obratovalne težave. Tako so v jeklarni železarnice Ravne še vedno imeli eno 40-tonsko peč izven obratovanja in so za teko-

če delo valjarn jemali del vložka iz zaloge.

Ob pregledu polletnih poslovnih rezultatov so v vseh delovnih organizacijah razpravljali o stanju. Sprejeli so akcijske programe za izboljšanje stanja in povečali prizadevanja za boljše možnosti prodaje, predvsem na domačem tržišču. Proizvodni rezultati in s tem tudi ostali poslovni uspehi se v zadnjih mesecih izboljšujejo. Manj kot štirje meseci so nam ostali da rezultate še izboljšamo v tem času pa bodo stekle tudi priprave za oblikovanje gospodarskega načrta za prihodnje leto.

Milan Marolt

V TOZD HLADNA PREDELAVA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

overovljenih izračunov ustvarjenih dohodkov, koristi in prihrankov so člani komisije odobrili in priznali prizadevanjem in uspešnim novatorjem in racionalizatorjem petnajst odškodnin, rent in nagrad v skupni višini 123.688,00 din. To je vsekakor lepo in visoko priznanje za njihovo prizadevanje, s katerim so v letošnjem letu prihranili in ustvarili 7.088.405,00 din.

Na tretji letošnji ocenjevalni seji komisije za inovacije v TOZD Hladna predelava, 14. septembra so obravnavali štiri tehnične in tehnološke inovacije. S temi so avtorji ustvarili ali prihranili 2.496.155,00 din, za kar so jim na seji odobrili skupaj 36.882 din.

Na seji je bil ocenjen izboljševalni predlog št. 2216, avtorjev Aleksandra Kavčiča, Ivana Jamarja in Franca Podlipnika, ki se nanaša na uspešno izvedeno rekonstrukcijo konti peči za žarjenje dinamno pločevine in uvedbo nove tehnologije žarjenja dinamno pločevine. Za ustvarjeni letni dohodek v višini dva milijona 374.184,00 din, je bila avtorjem priznana prva letna renta v višini 27.793,00 din, katero si avtorji delijo po udeležbi pri realizaciji.

Pozitivno je bil ocenjen tudi izboljševalni predlog št. 2238, avtorjev Janeza Vidmarja in Viktorja Žana, ki sta usposobila večtočkovni varilni aparat in ga izpopolnila s pogonskimi kolesci iz vulkoana. Varilni aparat s to izboljšavo nemoteno deluje brez zastojev in izpadov proizvodnje v obratu vratnih podbojev. Za ustvarjeni dohodek v višini 5.383,00 din v preteklem letu, je bila priznana avtorjema prva renta v znesku 633,00 din katero si delita v razmerju 50:50.

Člani ocenjevalne komisije za ino-

vacije so to pot pozitivno ocenili tudi izboljševalni predlog št. 2241: izdelava novih pritiskih, vodilnih kolesčkov na transportnih valjčnicah na EHRT strojih za izdelavo vratnih podbojev. Izboljšavo sta domiselno izvedla Drago Kalamar in Franc Papler. Za ustvarjeni dohodek v višini 85.988,00 din na leto, sta avtorja prejela odškodnino oz. prvo rento v višini 5.964,00 din.

Viktorju Žanu, strugarju specialistu iz oddelka HTP Javornik je bila odobrena odškodnina v višini dva tisoč 492,00 din za ustvarjeni dohodek 30.600,00 din v preteklem letu. Avtor je s tehnično izboljšavo št. 2264 uvedel tesnilne iz vulkolana za luknjalni stroj v obratu vratnih podbojev in s tem preprečil in zmanjšal pogoste kvare in zastoj.

Druge inovacije, uvedene v proizvodnjo v zadnjem času v TOZD Hladna predelava, na tej seji niso bile dokončno obravnavane in ocenjene, ker pristojne službe še niso mogle zbrati vseh potrebnih podatkov za izračun odškodnin in rent.

Na zahtevo odbora sklada za podelitev nagrade »Novator leta« z dne 14. avgusta 1976, je komisija obravnavala tudi sporno vprašanje glede skupnega predloga št. 238 in 2139 (povečana storilnost žičarskih strojev in kapacitete patentirnice), ki sta bila štirikrat skupno obravnavana na ocenjevalnih sejah za inovacije pri DS TOZD Hladna predelava v okviru razprav o nagradi »novator leta«.

Člani komisije so bili enotnega mnenja, da opravičeno kandidira ločeni predlog št. 2138 »Nova tehnologija priprave patentirne žice za vlečenje, ki v preteklem letu 1975, izkazuje 2.799.765,00 din dohodka in je tako visoko pred ostalimi, naslednjimi kandidati za podelitev nagrade »novator leta 1976«.

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

V preteklem tednu je bilo opravljeno pomembno delo v projektu hladne valjarne Bela. Dva dni je namreč komisija pregledovala naprave in zgradbe za pridobitev soglasja za poizkusno obratovanje večjega dela naprav in zgradb. Ob prisotnosti trinajstih republikanskih in občinskih inšpektorjev za razna področja, preko 30 projektantov in izvajalcev ter vseh vodij operativne hladne valjarne Bela, so bili pregledani naslednji objekti: hala hladne valjarne, instalacije hal, primarni razvod energetskega medija, elektro del kotlovnice, butanski uparjevalec, telefonski vod Jesenice - Bela, kislinsko gospodarstvo, sendzimir ogrodje, dresirno ogrodje, linija za pripravo trakov, previjalna linija, krožne škarje za nerjavna jekla, lužilna linija za mehka jekla, zvonaste peči, transporter in oba brusilna stroja za valje.

Rezultat pregleda je sorazmerno ugoden, saj je bila celotna dokumentacija pripravljena v redu, pa tudi naprave so bile urejene zadovoljivo. Seveda je ostalo neresenih nekaj problemov, ki pa morajo biti v dveh mesecih urejeni. Šele takrat bomo dobili dovoljenje za poizkusno obratovanje proizvodnih naprav. Pred tem pa bomo zaprosili za uporabno dovoljenje za hale in ostale gradbene objekte v hladni valjarni Bela. S tem bo pregledanih in rešenih okoli 80 % naprav, preostali del pa bomo pripravili za pregled v začetku decembra.

V prihodnjem obdobju bomo nadaljevali s testiranjem in dokončno montažo naprav. Vzporedno bomo odpravljali pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila komisija.

V tem trenutku se najbolj podrobno spremlja testiranje lužilne linije za mehka jekla. Delo zelo dobro napreduje in bo verjetno v enem do dveh tednih pričelo že testno luženje trakov. Problematični so še kislinoodporni premazi, podest okoli banj, delno dobava kisline in priprava tople valjanih trakov iz valjarne štekel.

Tudi v vodikarni se je pospešeno pričela montaža naprav. Pri tem delu ne pričakujemo večjih težav, razen dobave predelane opreme od zavoda za eksplozijsko zaščito Zagreb, ki jo pričakujemo šele v oktobru.

Tudi na ostalih napravah dela tečejo dobro. Tako je druga lužilna linija zmontirana preko 50 %, na škarjah za prečni razrez so pričeli z elektro montažo in instalacijo, medtem, ko se na razogledovalni liniji za dinamno trake montaža zaključuje, testirane pa je že 30 % naprave.

V naslednjem obdobju se bo pospešeno pričelo delo v adjustaži, kjer je treba izdelati še nekaj manjših temeljev naprav, položiti tlake in pričeti z montažo opreme. Pred pričetkom del moramo preseliti s tega področja dosedanje skladišče investicijske opreme, rezervnih delov in skladišče instalacijskega materiala. Pričakujemo, da bo do konca novembra v glavnem tudi adjustaža pripravljena za poizkusno obratovanje.

V halah hladne valjarne se še vedno polagajo tlaki in so dela gotova na 60 % površine. Pri tem lahko ugotovimo, da so položeni tudi že na vseh področjih med linijami, kjer je delo najtežje.

Pri dokončanju hladne valjarne Bela je še veliko in to predvsem drobne dela. Kljub temu pa se operativna grupa že postopoma pripravlja na nove projekte, kot sta konti liv in elektro jeklarna in zato je še toliko bolj pomembno, da se dela v hladni valjarni Bela čimprej zaključijo.

Prav gotovo se je v zadnjem obdobju družbenopolitično izobraževanje po obsegu znatno razširilo, prav gotovo pa še zdaleč ne zadovoljuje potreb za usposabljanje delavcev in delovnih ljudi za njihovo aktivno in kvalitetno sodelovanje v družbenopolitičnem delu in samoupravnem odločanju. Morda bi lahko celo rekli, da je bilo spričo obilice tekočih nalog to vprašanje celo nekoliko odrinjeno na stranski tir, čeprav se je med besedami nemalokrat pojavljala ta potreba in zahteva. Prav gotovo pa je temu krivo tudi to, da se prepočasno uveljavlja spoznanje o tem, da nam je potrebno stalno in sistematično družbenopolitično usposabljanje in izobraževanje delavcev in delovnih ljudi. Hkrati s tem spoznanjem pa bi morali tudi ustvarjati možnosti, da bi družbenopolitično izobraževanje postalo sestavni del prizadevanj pri graditvi novih odnosov med delovnimi ljudmi, obenem pa tudi instrument delavcev za osvoboditev dela. Družbenopolitično izobraževanje je tesno povezano z uresničevanjem z ustavo opredeljenega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka v združenem delu. Kajti le s spoznavanjem bistvenih vprašanj v družbenoekonomskem razvoju, se bo lahko na svojem delovnem mestu in v svoji krajevni skupnosti polno uveljavil kot nosilec odločanja.

O vseh teh vprašanjih je v železnari tekla beseda na seji konference Zveze komunistov železarnice že kmalu po sprejemu nove ustave. Sprejeti so bili tudi ustrezni sklepi in zadolžitve, sprejeto pa je bilo tudi načelo, da mora biti družbenopolitično izobraževanje stalna skrb in naloga in da se mora graditi na postopnosti ter zajeti v prvi fazi delavce v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah oziroma delegata, kasneje pa postopno vse delavce. Razen nekaj praktičnih seminarjev za delavce v družbenopolitičnih organizacijah in menda enega seminarja za delegate, v teh, skoraj treh letih v pogledu družbenopolitičnega izobraževanja v železnari nismo naredili kaj prida. Pri tem pa bi zelo težko trdili, da za to nimamo pogojev, le-te imamo tako v železnari kakor tudi izven nje. Dejstvo je, da smo pri sklepih ostali in da bomo o tem morali še enkrat spregovoriti in sprejeti konkretne zadolžitve in naloge s področja družbenopolitičnega izobraževanja in jih začeti odgovorno izvajati.

DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE - TRAJNA NALOGA

Že večkrat smo na tem mestu zapisali, da se najbrž številnih nalog, ki jih narekuje naš družbenoekonomski razvoj, lotevamo preveč parcialno in prakticistično. Govorimo o novi samoupravni organiziranosti, o vsebinskem poglabljanju samoupravljanja in podobno, vendar bo vse to ostala le fasada, če se reševanja nalog ne bomo lotili celovito, kajti sprejeti novo samoupravno organiziranost, pomeni le ustvariti pogoje za hitrejši razvoj z ustavo opredeljenega družbenoekonomskega in samoupravnega položaja delavca. Kajti v tej novi samoupravni organiziranosti bo delavec tisti subjekt, ki bo dal tej organiziranosti tudi vsebino. In če le-ta ne bo oborožen z določenim znanjem in spoznanji družbenoekonomskega razvoja, to je s kompleksnostjo vseh dejavnikov tega razvoja, potem smo ostali le na začetku poti. Pri tem seveda ne izključujemo bogate šole samoupravljanja, ki jo je naš delavec naredil v dosedanjem šestindvajsetletnem razvoju samoupravljanja. Na tem je potrebno graditi njegovo nadaljnje izobraževanje in usposabljanje za njegovo aktivno udeležbo pri odločanju.

Franc Šali, član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, je o tem vprašanju dejal: »Z družbenopolitičnim usposabljanjem moramo tudi dvigati, poglabljati in razširjati revolucionarno navdušenje, krepiti pozitivno politično razpoloženje, nenehno obnavljati delavsko razredno zavest ter pripravljenost postaviti se po robu vsem poizkusom, ki zavirajo in nasprotujejo osvoboditvi človeka in njegovega dela.«

S tem je zelo nazorno podal smotre družbenopolitičnega izobraževanja, ki jih moramo dosegati ob posredovanju določenih znanj in spoznanj delavcu za njegovo kvalitetnejšo udeležbo pri odločanju.

Ob vsem tem pa se običajno tudi srečujemo z vprašanjem programov izobraževanja. Najbrž o tem ne bi smelo biti prevelikih polemik. Če govorimo o uresničevanju ustavnih določil, ki dobivajo svojo konkretizacijo v zakonu o združenem delu, potem bi snov za družbenopolitično izobraževanje morali iskati ravno v teh dokumentih. Seveda pa se, vsaj praksa je doslej večkrat to pokazala, nemalokrat pri posredovanju vsebine teh dokumentov srečujemo preveč ali s suhim pravniskim jezikom, ali jezikom ekonomistov, brez potrebne ideološke osvetlitve obravnavanih vprašanj. To pomeni, da mora biti Marksizem temelj v družbenopolitičnem usposabljanju, njegova neločljiva sestavina, njegovo teoretično, ideološko pa tudi metodološko jedro.

Ko smo omenjali, da smo v železnari imeli sicer nekaj praktičnih seminarjev ali posvetov, smo s tem mislili predvsem na odsotnost marksistične misli. V družbenopolitičnem izobraževanju se moramo tako izogibati obeh skrajnosti, to je izključevanja marksistične misli, kar lahko vodi v škodljiv prakticizem, kakor tudi prevelikega teoretiziranja. Družbenopolitično usposabljanje in izobraževanje delavcev za njihovo aktivno sodelovanje v družbenopolitičnem delu in samoupravnem odločanju mora pomeniti sintezo marksistične teorije in prakse oziroma povezovanje znanstvenega socializma s konkretno družbeno vsebino.

V naši samoupravni socialistični družbi, v kateri je delovni človek edini nosilec oblasti in ki odloča o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela, kakor tudi o vprašanjih celotnega življenja, je družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje delovnih ljudi eden izmed pogojev za družbeno aktivnost človeka pri nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in s tem za osvoboditev človeka in dela. To je tudi ustavna pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov. Družbenopolitično izobraževanje mora usposabljanje delovne ljudi in občane za prakso, mora biti sredstvo za revolucioniranje in humanizacijo družbenih odnosov. Pri tem moramo izhajati iz marksistične resnice, »da postane teorija materialna sila, kadar jo obvlada razred in ljudstvo.«

Vse to pa so trajne naloge in osrednja odgovornost vseh socialističnih sil, predvsem Zveze komunistov kot avantgarde delavskega razreda, Socialistične zveze delovnega ljudstva kot fronte organiziranih socialističnih sil, sindikatov kot najširše organizacije delavskega razreda, Zveze socialistične mladine kot politične organizacije mladih in organizacije Zveze združenj borcev NOV.

TEZE ZA RAZGOVOR O VLOGI SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN V TEMELJNI ORGANIZACIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Organizacija samoupravnih delovnih skupin

(institucionalna vprašanja)

Opredelitev samoupravnih delovnih skupin

Samoupravno delovno skupino opredeljujemo kot tisti del delovnega procesa v temeljni organizaciji, ki njegove člane povezuje delovno, organizacijsko in tehnološko in je zanj značilna tudi prostorska povezanost. To pomeni, da ena samoupravna delovna skupina ne more vključevati delavcev, ki delajo na različnih dlinah (izmenah) se posebej, ker izhajajo iz predpostavke, da se sestajajo med delovnim časom. Obliko takega sestanka imenujemo zbor samoupravne delovne skupine (konkretna opredelitev).

Povezanost in sodelovanje med člani tako opredeljenega dela delovnega procesa je na splošno mnogo večja kakor zunaj skupine ali v večjih organizacijskih sklopih. Povprečna velikost naših delovnih skupin se giblje od 20 do 25 delavcev. Če vzamemo razpoložljivi čas za sestanke kot konstanto, potem verjetnost aktivne udeležbe delavcev narašča, čim manjša je njihovo število in obratno. Sedanja velikost se glede tega principa vsaj približuje določenemu optimumu, čeprav imamo nekaj tudi prevelikih skupin, za katere bo nujno treba najti ustrezne organizacijske rešitve za delitev na manjše dele.

Glede na to menimo, da se samoupravne delovne skupine konstituirajo ob organizacijskih spremembah v temeljni organizaciji, ki imajo za posledico tudi spremembo prejšnjih samoupravnih delovnih skupin. Če so njihovi vodje oziroma predsedniki voljeni, potem se konstituirajo istočasno s samoupravnimi organi in drugimi delovnimi skupinami. Delujejo v skladu s svojim poslovnikom.

Zbor samoupravne delovne skupine je osnovna oblika njenega delovanja. Sklicuje ga vodja (organizator dela) ali drug stalni voljeni član v skupini samoiniciativno ali na pobudo samoupravnih organov v najprimernejšem času (razni mrtvi časi v proizvodnem procesu). Zaradi sistematičnosti delovanja bi kazalo zbere sklicevati redno mesečno v dogovoru z delavci samoupravne delovne skupine v vnaprej določenem terminu (dosedanja praksa: do 10. v mesecu dobivajo vodje gradiva, po 10. pa se delavci sestanejo).

Tipi sestajanja

Pri opredeljevanju samoupravnih delovnih skupin izhajamo iz štirih tipov sestankov in ob tem poskušamo v vsakem določiti vlogo, ki jo lahko odigra samoupravna delovna skupina:

1. **Zbor delavcev**, katerega funkcija je sprejemanje samoupravnih odločitev: če upoštevamo objektivne ovire in že nič kolikokrat ugotovljene slabosti velikih zborov, potem bomo tudi v pogojih nove samoupravne organiziranosti zelo težko sklicevali istočasno celoten zbor delavcev temeljne organizacije, ampak bo treba odločitev sprejeti mogoče na skupnih zbiorih vsaj nekaj samoupravnih delovnih skupin v okviru ene temeljne organizacije in stališča potem uskladiti. Vodja za te primere je obvezno delegat v delavskem svetu, odgovoren pa delovodja.

Popolnoma avtonomno pa bodo delavci v samoupravni delovni skupini odločali o tistih zadevah, ki bodo v njihovi izključni pristojnosti.

2. Zbor samoupravne delovne skupine za primere, ko je potrebno **obvezno mnenje** delavcev pred odločanjem na delavskem svetu, ko tako mnenje potrebuje sindikalna organizacija ali delegacije oziroma ko se pred referendumom izvede javna razprava o določenem vprašanju; za vse navedene in druge podobne primere je zbor samoupravne delovne skupine brez dvoma najprimernejši način za seznanjanje s stališči, mnenji in pripombami delavcev. Te vrste sestankov obvezno vodi delegat v delavskem svetu, odgovarja pa zanj delovodja.

3. Politični sestanki, ki jih ob vprašanih širšega pomena sklicujejo družbenopolitične organizacije — predvsem sindikat — se lahko izvedejo prav tako prek samoupravnih delovnih skupin. S primernimi informacijami se na ta način pridobi delavce k sodelovanju pri splošnih solidarnostnih akcijah. Ob tem se ponujajo neizčrpne možnosti družbenopolitičnega osveščanja in izobraževanja vseh delavcev. Take sestanke naj bi vodili člani sindikalnega odbora v temeljni organizaciji in zanje tudi odgovarjali.

Takoj pa se pojavi tudi vprašanje odnosa med samoupravnimi delovnimi skupinami in sindikalnimi skupinami. Če imajo samoupravne de-

lovne skupine tudi zgoraj omenjeno vlogo, potem sindikalne skupine kot dodatna oblika brez dvoma niso potrebne. S tem se po vsej verjetnosti lahko izognemo doslej prepogostemu ponavljanju obravnave istih vprašanj in z udeležbo skoraj istih delavcev, le da se enkrat kot organizator pojavljajo npr. samoupravni organi in drugi družbenopolitične organizacije (dopolniti z izkušnjami delovnih skupin, ki imajo samo sindikalne skupine ali tudi samoupravne delovne skupine). Morda pa so sindikalne skupine lahko večje in v tem primeru vključujejo določeno število samoupravnih delovnih skupin.

4. Proizvodni (delovodski) sestane kot dogovor o konkretnem delu, ki ga vodi in zanj odgovarja izključno organizator dela. Na njem se delavci dogovorijo o izpolnjevanju proizvodnih programov in planov itd. V bistvu ta oblika ni funkcija samoupravne delovne skupine, vendar bi se dnevni red njenega zbora prav tako lahko dopolnil s to problematiko, če se že sestane v eni izmed ostalih vlog.

Ceprav se samoupravna delovna skupina lahko pojavlja v vseh štirih omenjenih funkcijah, pa jih zaradi smotnosti in učinkovitosti kaže razmejiti (posebno glede na odgovornost in vodenje). Če bi hoteli vztrajati tudi na časovnem ločevanju vseh oblik sestajanja, bi bili v zahtevi nerealni, ker bi to imelo za posledico nedvomno prepogoste sestanke, ki ne bi prispevali h kvalitetnejšemu odločanju.

Povezava samoupravnih delovnih skupin

Najpomembnejša zveza je relacija samoupravne delovne skupine — delavski svet temeljne organizacije, kar pomeni realizacijo ustavne in zakonske določbe, da mora biti v njem zastopan vsak del delovnega procesa. Vsaka samoupravna delovna skupina bo tako delegirala v delavski svet najmanj enega delegata (večja temeljna organizacija oziroma več samoupravnih delovnih skupin) lahko pa tudi več (doslej ta princip zaradi izredno velikih temeljnih organizacij ni bil izvedljiv). Delegati vseh samoupravnih delovnih skupin bodo sestavljali enotno kandidatno listo, ki jo bodo izvolili v celotni temeljni organizaciji.

VODJA SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE

Delo vodje v delovni skupini ni omejeno zgolj na tehnične, tehnološke in proizvodne probleme, ampak v veliki meri tudi na delo z ljudmi. Nekateri izsledki celo kažejo, da je vodja v večji meri obremenjen s t.i. človeškim faktorjem kot z ostalimi opravili pri delu, kar daje pomenu njegove vloge še večjo težo.

Samoupravne delovne skupine predstavljajo zaokrožen del delovnega procesa (oddelek, dno itd.), torej se prekrivajo z delovno organiziranostjo. S tem pa je razumljivo, da ima vsak del delovnega procesa neposrednega vodjo oziroma organizatorja dela. Prekrivanje obeh aspektov delovne skupine (proizvodni in samoupravni) pogojuje tri možne variante pri opredeljevanju vodje:

1. Delovodja oziroma organizator dela vodi delovno skupino tudi tedaj, kadar se pojavlja v vlogi zbora delavcev dela delovnega procesa (torej imenovan);

2. Samoupravno delovno skupino vodi in zanj odgovarja delavec, ki je istočasno organizator dela, vendar delovna skupina izvoli samo predsedujočega za svoje sestanke;

3. Organizator dela vodi delovno skupino v proizvodnem smislu, medtem ko samoupravno delovno skupino vodi drug izvoljeni član (če delovodje niso izključeni iz možnega izbora, se obe vlogi spet lahko prekrivata).

V prvem primeru je bil doslej ta princip v Železarni pravilo, ki ga utemeljujemo z naslednjimi izhodišči:

— formalni vodja mora biti glede na zahteve delovnega mesta v skupini najbolj izobražen, razgledan, moralno in politično neoporečen (ta pogoj se za zasedbo delovnega mesta lahko zahteva),

— njegovo dodatno izobraževanje postane lahko sistematična oblika dela,

— kot vodja proizvodnega procesa najbolj suvereno lahko odloči o primernosti časa za sklic sestanka. Z vsemi temi lastnostmi mora biti vodja najprimernejši delavec v skupini za posredovanje vseh potrebnih informacij pa tudi za razlago gradiv, ki so nujna pri odločanju.

Vsi dosednji prigovori so usmerjeni k delovodji kot »podaljšku uprave« ali vodilnemu delavcu in bi

s tega stališča lahko zlorabljal svoj položaj v delovni skupini, vendar takih negativnih izkušenj enostavno nimamo. Proizvodnja je temelj za oblikovanje socialističnih samoupravnih odnosov in se zato tudi v tem pogledu razlikujejo od odnosov v kapitalističnih državah.

Resen problem pri taki odločitvi pa so slabi delovodje, saj so naše raziskave ugotovile, da se nizka strokovna ocena asistentov in obratovodij ujema z nezadovoljstvom delavcev pri obveščanju in vodenju samoupravne delovne skupine v istih organizatorjih dela.

V drugem primeru oziroma varianti je treba poudariti predvsem to, da je za sklic zbora delovne skupine, pripravo gradiva oziroma informacij ter njihovo tolmačenje odgovoren delovodja ali organizator dela, medtem ko je pri izbiri predsedujočega več možnosti:

— predsednik je lahko izvoljen za mandatno dobo dveh let,

— funkcijo predsednika opravlja lahko delegat samoupravne delovne skupine v delavskem svetu temeljne organizacije, ki tako najučinkoviteje in najbolj neposredno pride do stališč in smernic delavcev (problem so le tiste samoupravne delovne skupine, ki imajo v delavskem svetu več delegatov — morda bi se v predsedniški funkciji lahko menjavali),

— delavci se za vsak zbor sproti dogovorijo, kdo ga bo vodil, vendar je ta varianta slaba zato, ker bi moral biti predsedujoči temeljiteje pripravljen na spremljanje in usmerjanje diskusije.

V vsakem primeru bi moral predsedujoči oblikovati sklepe in napisati zapisnik, medtem ko je za njihovo izvajanje spet odgovoren delovodja. Vse te naloge in odgovornosti ga v svojem položaju in odnosu do samoupravne organizacije in njegovi odgovornosti do delavskega sveta in izvršilnih organov.

Ta varianta se nam zdi še najbolj sprejemljiva, ker bi v svoji osnovi morala pomeniti kvalitetnejšo pripravo in samo delovanje, samoupravnih delovnih skupin.

Ceprav ni nujno, da bi se v samoupravnih aktih opredelili samo za eno od navedenih možnosti, se nam kljub temu zdi daleč najsprejemljivejša varianta, da samoupravni delovni skupini stalno predseduje delegat v delavskem svetu in si s tem zagotovi sistematično povezavo z delavci na eni strani in delavskim svetom na drugi strani.

Tretja varianta predpostavlja, da organizator dela nima nobenih posebnih odgovornosti, kot jih imajo drugi delavci do samoupravne delovne skupine, ampak prevzame vse za določen mandat stalno izvoljeni vodja zbora. Nekaj izkušenj s tako obliko dela imajo tiste delovne organizacije, kjer so že doslej poznali izvoljenega vodjo. Iz razgovorov povzemamo, da so to v veliki meri spet organizatorji dela, če ti niso bili zaključeni iz možnih izborov. Kjer pa zbor vodijo drugi člani delovne skupine, ugotavljajo zelo dobre rezultate v aktivnosti tistih samoupravnih delovnih skupin, pri katerih delovodja in vodja zbora najdeteta skupen jezik in kjer sodelujeta. V nasprotnih primerih, ki so seveda redkejši, pa je delovanje samoupravne delovne skupine skoraj onemogočeno, ker organizator dela in vodja zbora drug drugega lahko ovirata pri izpolnjevanju obveznosti.

Naloge in odgovornosti organizatorja dela (če je zadolžen tudi za zbere samoupravne delovne skupine) in vodje zbora (če si jih med seboj delita) so opredeljene s statutom — za delovodjo so lahko tudi materialne in disciplinske, ne samo moralne. Izpolnjevanje bi moral predvsem naslednje naloge:

— sistematično in redno sklicevati zbere samoupravne delovne skupine,

— zagotoviti najprimernejši čas zbora med delovnim časom, s tem, da ni okrnjen proizvodni proces,

— zagotoviti prisotnost vseh delavcev samoupravne delovne skupine,

— na podlagi materiala, s katerim razpolaga, predlagati dnevni red sestanka (če ima sistematično urejen termin rednih sestankov, se lahko dogovori tudi za roke sprejemanja informacij oziroma gradiva za razpravo),

20.000 DIN ZA POSOČJE

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev v Železarni, se je na zadnji seji odločilo da se odpove letošnjemu izletu in sredstva namenjena za to v višini 20.000 dinarjev nakaže za prizadele ob potresih v Posočju. S tem se je število organizacij v Železarni, ki so se odpovedale letošnjega izleta in nakazale denar za Posočje še povečalo. Priprani smo, da bodo njihovem zgledu sledile še druge.

— posredovati in razlagati informacije ter ostalo gradivo, ki je predmet javne razprave,

— voditi sestanek in v zapisnik zapisati: stališča, pripombe, predloge, pobude in vprašanja (če za vodenje sestanka ni izvoljen kdo drug),

— zagotoviti, da se zapisniki čimprej pošljejo odgovornim organom in službam,

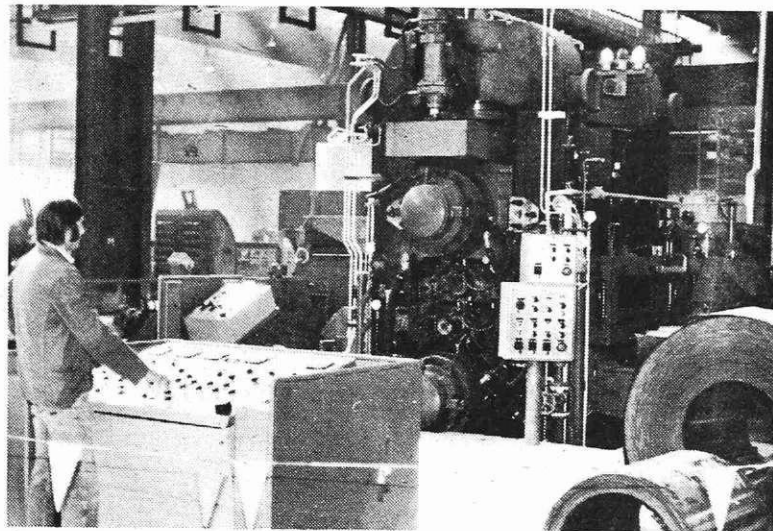
— zagotoviti odgovore na vprašanja in jih posredovati samoupravnim delovnim skupinam.

Navajamo še nekaj ugotovitev o izobraževanju vodij samoupravnih delovnih skupin. Njihov izobražbeni nivo v ŽJ je zelo heterogen, ozko strokovni profil pa ne zagotavlja sistematičnega znanja s področja demokratskega vodenja in organizacije dela, samoupravljanja ter sorodnih področij, zato se v praksi pojavljajo številne napake. Če vemo, da je velik del proizvodnih rezultatov odvisen od uigranosti kolektiva — torej od medsebojnih odnosov v njem in sposobnosti delovodje, da jih usmerja k skupnemu cilju, od

obveščenosti o vseh vprašanih, ki vplivajo na njihov družbenoekonomski položaj — potem so nujne sistematične izobraževalne akcije, ki pa jih spet lahko apliciramo na stalne vodje, medtem ko bi v eni mandadni dobi z velikim prizadevanjem izvedli največ dve nadaljevanji.

Potrebnost in uspešnost takega izobraževanja smo ugotovili empirično z raziskavami, potrdili pa so ga tudi sami vodje samoupravnih delovnih skupin.

Če smo delovodja v proizvodnji in vzdrževanju ocenili kot najprimernejši nivo v organizaciji dela, ki bi prevzel dolžnost in odgovornost za pripravo zbora samoupravnih delovnih skupin, pa smo se doslej z nekaj več problemi srečali v delovnih skupnostih. Neposredni organizatorji dela niso povsod postali tudi vodje samoupravnih delovnih skupin, ker bi bile tako nekatere skupine premajhne. Zato se v tej funkciji pojavljajo celo direktorji sektorjev, čemur pa se bomo v prihodnje izognili in vodenje teh zborov poenotili s pomočjo delegatov v delavskem svetu.

Testiranje dresiranega ogrodka s trakovi

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KO

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 27. 9.	NOČ BRANKO	GASSER FRANC
TOREK – 28. 9.	ENIKO VANDA	KRAPEŽ BERTI
SREDA – 29. 9.	ULČAR MARJAN	MARKEŽ VALENTIN
ČETRTAK – 30. 9.	FALETIČ JANEZ	ROZMAN JANEZ
PETEK – 1. 10.	PETERNEL JANEZ	SELJAK VINKO
SOBOTA – 2. 10.	BAK DUŠAN	TORKAR STANE
NEDELJA – 3. 10.	ZIDAR JOŽE	PRAPROTNIK NIKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:	358
vezni telefon je:	410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni	od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa	od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:	
dnevni dežurni	od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa	od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 27. septembra do 2. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. obratna ambulanta
popoldan: II. in IV. obratna ambulanta
V soboto 2. oktobra samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 2. oktobra samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa 53. seje odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET z dne 20. 9. 1976 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v združenem delu TOZD VET, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v obratu strojne delavnice

6170 U-4 vodja orodjarne 1 oseba

POGOJI za zasedbo delovnega mesta:

- višja izobrazba strojne stroke in 2 leti prakse v stroki ali STS strojne stroke in 6 let prakse v stroki,
- ustrezne moralno politične kvalitete, ustrezen odnos do razvijanja samoupravnih odnosov, skladno z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni po objavi poslati na kadrovski sektor z oznako »za TOZD VET«.

KADROVSKI SEKTOR

SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE
IN INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora Maks Klinar je 15. septembra sklical sejo odbora za splošne zadeve in informiranje in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov zadnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o izvršenih službenih potovanjih v tujino, sprememba začasnega normativa delovnih mest v hladni valjarni Bela in razno.

Odbor je najprej obravnaval pregled sklepov zadnje seje in ugotovil, da so bili sklepi v celoti izvršeni.

Odobrili so službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem: Valentinu Erjavšku in Francu Vičarju v Katowice, Ernestu Pušniku v ČSSR, Avgustu Karba v Udine, Feliks Beštru v Berlin, Marinu Gabrovšku v Zürich, Janezu Bidovcu v Moskvo, Petru Kuncu v Ženevo ter Romanu Kosmaču in Jožetu Ambrožiču v ČSSR.

V nadaljevanju se je odbor sprejel naslednja poročila o izvršenih službenih potovanjih v tujino: Janeza Pikona, Martina Brumata in Branka Noča iz ZDA, Janeza Novaka in Milana Budje v Zahodno Nem-

čijo, Petra Kunca in Jožeta Šparovca v ČSSR, Avgusta Karbe v Udine, Božidarja Brudarja v Francijo ter Janeza Miko v Hanover.

Sprejeli so tudi poročilo sekretarja o službenih potovanjih za mesec julij in avgust in z njim soglašali. Obenem so sprejeli tudi poročilo o službenih potovanjih v inozemstvo za I. polletje 1976.

Odbor je obravnaval tudi spremembo začasnega normativa delovnih mest v hladni valjarni Bela ter se s spremembo, kot je predlagal sektor za ekonomiko, strinjal.

Ob koncu seje so obravnavali še vloge posameznikov, društev in organizacij.

MR

TOZD Hladna predelava

35. SEJA ODBORA ZA KADRE
IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V petek, 17. septembra je bila 35. redna seja odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Rok Globočnik je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje; poročila o gibanju delovne sile za mesec avgust; sprejem in obračun delavcev v avgustu; premestitve in reševanje prošenj.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so člani odbora ugotovili, da so bili sklepi v večjem delu izvršeni, razen ene premestitve, katero ni bilo možno izvesti, ker ni bilo na razpolago ustrezne zamenjave.

Nato so člani odbora pregledali poročila o gibanju delovne sile v avgustu. Iz poročila je bilo razvidno, da je znašal stalež celotne temeljne organizacije Hladna predelava 1.142 zaposlenih in je za 140 zaposlenih nižji v primerjavi z normativom in za 18 zaposlenih nižji v primerjavi s planom. Samih proizvodnih delavcev je bilo v mesecu avgustu zaposlenih 975, sedem upokoencev in trije pripravniki.

V nadaljevanju je odbor potrdil sprejem delavcev, ki so si v mesecu avgustu pridobili lastnost delavca v združenem delu. Novosprejetih de-

lavcev je bilo skupno za temeljno organizacijo 23, ki pa so bili razporejeni v naslednje obrate:

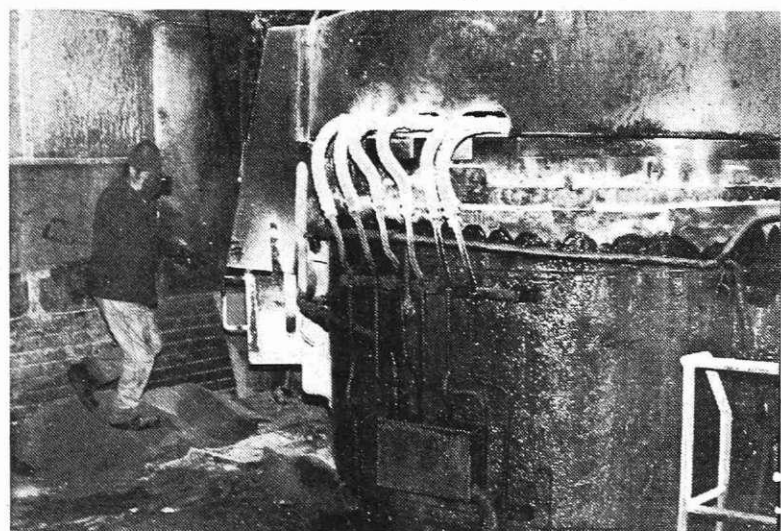
hladna valjarna 10
žičarna 1
vratni podboji 2
jeklovlek 2
elektrodni obrat 8

Lastnost delavca v združenem delu je v mesecu avgustu prenehala trem delavcem in sicer enemu iz hladne valjarne, enemu iz žičarne in enemu iz jeklovleka.

Odbor je obravnaval tudi premestitve, ki so jih predlagala obratovodstva hladna valjarna, jeklovlek in žičarna. Dal je soglasje za premestitev sodelavcev iz hladne predelave v novo hladno valjarno na Beli.

Na seji so obravnavali še individualne prošnje za premestitve in ponovni sprejem.

JS

Sodelavec v samotarni

Delegati obeh zborov skupščine zdravstvenega varstva Jesenice so na 12. seji razpravljali in sklepali o številnih vprašanjih. Predsednik skupščine je v smislu statuta predlagal skupščini dve stalni komisiji in sicer: komisijo za uspešno realizacijo pospešenega zdravstvenega varstva za udeležence NOB in vojne invalide. To komisijo sestavljajo: Tone Jasnič, delegat zbora porabnikov kot predsednik, Slavko Markelj, Ivanka Kozar, Marija Zupan in Mila Kos kot člani komisije. V komisijo za spremljanje in izvajanje sklepov enotnih izhodišč zdravstvenega varstva pa so bili imenovani: Jože Samar kot predsednik in člani Olga Osredkar, oba delegata zbora izvajalcev, Antonija Pikon, Irena Vovk in Martin Škulj vsi delegati zbora uporabnikov.

Zbor uporabnikov je razpravljal o zahtevi, da se vrne v leto 1975 presek po dogovoru formiranih sredstev v višini 14.849.000 in sprejel sklep, da teh sredstev ne vrača z ujemljivostjo, da so bila ta porabljena v korist zdravstvenega varstva in da bi vračanje teh sredstev poslabšalo že itak slab finančni položaj v letu 1976.

Osnovna točka dnevnega reda na tej seji je bila razprava o finančnem poročilu za prvo polletje. Po uvodnih besedah predsednika skupščine, v katerih je poudaril bistvene značilnosti finančnega poročila se je razvila živahna razprava, ki je pokazala, da delegatom ni vseeno, kako gospodarimo s sredstvi zdravstvenega varstva, naj si bo v okviru občine ali regije.

Da bi bilo čimveč zavarovancev seznanjenih s finančnimi rezultati navajam nekaj značilnih podatkov. Finančna sredstva, s katerim upravlja skupnost zdravstvenega varstva, so tako pomembna, da bi moral biti s finančnim poročilom seznanjen sleherni zavarovalec, kajti ta sredstva ustvarja on in so tudi njemu namenjena.

Od smotrnega koriščenja teh sredstev zavisijo tudi to, kakšno zdravstveno varstvo lahko nudimo človeku. Zato mora razprava o finančnem položaju v prvem polletju dobiti širše obeležje.

V prvem polletju se je v primerjavi z istim obdobjem lani in z letošnjim planom iz prispevka iz osebnega dohodka, ki je največji del dohodka, doteklo 35.088.000 din, kar je 23,6 % več kot v istem obdobju lani ali 52,5 % v odnosu na letošnji plan.

Drugi vir dohodka je iz naslova prispevka iz dohodka delovnih organizacij in je bil dosežen v višini 6.719.000 din, kar je 2,2 % več kot v prvem polletju leta 1975, ali 47,4 % v odnosu na plan 1976.

Tretji večji vir dohodka, to je prispevek za zdravstveno varstvo upokoencev je bil dosežen v višini 6.719.000 din, kar je za 26 % več kot v šestih mesecih lani, ali 49,9 % v odnosu na plan 1976.

Če primerjamo iste dohodke na področju regije, lahko rečemo, da smo v pogledu formiranja dohodka iz teh treh virov v povprečju.

Primerjalna razpredelnica med dohodki v letu 1975 in 1976 nam za gorenjske občine pokaže, da so bili čisti dohodki ustvarjeni:

(v 000 din)	din	v odnosu na I. pol. 75	v odnosu na plan 76
Jesenice	43.786.000	121.1	51.6
Kranj	105.264.000	120.7	52.6
Radovljica	33.391.000	116.6	49.4
Šk. Loka	42.946.000	123.7	52.6
Tržič	16.212.000	124.8	49.5
Gor. reg.	241.581.000	121.0	51.8

Skupni dohodek v posameznih občinskih zdravstvenih skupnostih, kakor tudi v regiji, je bil ustvarjen v primerjavi s prvim polletjem 1975 121 %, v odnosu na letni plan za leto

1976 pa znašajo skupni dohodki 51,8 %. To kaže, da so bili dohodki za leto 1976 zelo realno planirani, razen tega pa je tudi dinamika dohodkov po posameznih mesecih zadovoljiva.

Bolj zaskrbljujoči pa so podatki o porabi ustvarjenih sredstev, zato moramo te podrobneje analizirati in o njih razpravljati tako v delovnih organizacijah, kakor v krajevnih skupnostih. Poglejmo kaj nam kažejo finančni pokazatelji, če izdatke razdelimo v tri glavne grupe in sicer:

1. **Stroški zdravstvenega varstva:** v tej postavki so zajeti vsi stroški zdravstvenih uslug;

V prvem polletju so le-ti dosegli 41.201.000 din v primerjavi z istim obdobjem leta 1975 za 9,1 % več, v odnosu na letni plan 1976 pa to predstavlja kar 54,3 %. V regiji pa ti izdatki predstavljajo 53,4 % letnega plana.

2. **Denarna nadomestila:** v to vrsto stroškov so zajeta vsa finančna sredstva, ki jih dobijo v raznih oblikah zavarovanci. V prvem polletju so le-ta znašala 5.433.000 din ali 94,0 % v odnosu na leto 1975, kar predstavlja 38,8 % letnega plana 1976. V regiji pa so bili ti izdatki doseženi, v primerjavi z letom 1975 z 118,9 % ali 45,6 % letnega plana 1976.

3. **Drugi stroški skupaj:** pod to postavko so zajeti vsi drugi izdatki, ki niso direktno vezani na neposredno zdravstveno varstvo in so brez posebnega vpliva tako zavarovancev, kakor tudi zdravstvenih zavodov. V prvem polletju so ti izdatki znašali 1.956.000 din, kar je za 30,7 % več kot v letu 1975, z ozirom na letni plan za leto 1976 pa 51,6 %. V regiji pa so bili ti v odnosu na leto 1975 128,7 % na plan za leto 1976 pa 51,4 %.

Iz tega je razvidno, da smo v zdravstvenem varstvu trošili in da se nismo držali stabilizacijskih ukrepov, oziroma smo se obnašali zelo nestabilizacijsko. Trošili smo tako, kot da nam ne more nikoli zmanjkati. Poglejmo posamezne postavke iz tistih vrst izdatkov, v katerih smo dosegli v prvem polletju največji porast.

Stroški splošnega in dispanzerskega zdravljenja so v tem obdobju dosegli kar 118,1 % v primerjavi z letom 1975, ali 56,7 % letnega plana. Stroški zdravljenja in injekcij pa so za 0,6 % nižji kot v letu 1975, vendar za 1,1 % večji od plana za leto 1976.

Stroški bolnišničnega zdravljenja so dosegli 111 % lanske vsote, z ozirom na plan v letu 1976 pa 57,4 %.

Izreden padec pa izkazujejo stroški zdravniškega zdravljenja v prvem polletju, ki so dosegli komaj 16,6 % lanske vsote, v primerjavi z letnim planom 1976 pa 22,7 %. Da je na tem področju tako stanje ni zaslugi stabilizacijskih mišljenj, ampak je to posledica administrativnih ukrepov, kateri so bili nujni z ozirom na preveliko koristenje te postavke v letu 1975.

Stroški zobozdravstva so v odnosu na lansko leto v porastu, saj je po-

raba za 14,5 % večja kot lani, vendar z oziroma na plan v letu 1976 dosega komaj 48,4 %.

Primerjalna tabela izdatkov v celotni regiji nam pokaže:

din	v odnosu na I. pol. 75	v odnosu na plan 76
Jesenice	48.590.000	107.9
Kranj	90.984.000	113.6
Radovljica	42.577.000	116.4
Šk. Loka	42.905.000	118.4
Tržič	17.747.000	107.4
Gor. reg.	242.803.000	113.2

Iz razpredelnice je razvidno, da smo s porabo sredstev v občini Jesenice izpod povprečja regije in da izkazuje z ozirom na letošnji plan manjšo porabo samo Škofja Loka. Kljub takim podatkom pa ne smemo in ne moremo biti zadovoljni, saj v prvem polletju izkazujejo skoraj pol stave milijarde din izgube.

Na osnovi teh pokazateljev se je na seji skupščine razvila živahna razprava, ki je bila usmerjena v to, kako zmanjšati porabo sredstev, predvsem tam, kjer izkazujejo previsok porast. Posamezniki so v razpravi poudarjali, da je situacija, če go gledamo iz stabilizacijskih vidikov še toliko slabša, ker splošna poraba hitreje narašča kot pa družbeni proizvod. Stabilizacijski ukrepi sprejeti v letu 1976 pa nasprotno, zasledujejo zmanjšanje splošne porabe, v katero spada tudi zdravstveno varstvo.

V razpravi je bilo rečeno, da morajo delegati obeh zborov v svojem okolju pravilno tolmačiti nastalo situacijo in vplivati na to, da se poraba v zdravstvenem varstvu zmanjša, kajti v nasprotnem primeru se lahko ob koncu leta znajdemo v zelo kritičnem položaju. Značilna je razprava člana izvršnega odbora regijske zdravstvene skupnosti, ki je dejal, da je značilno to, da gre v glavnem ves primanjkljaj v breme zdravstvenih zavodov in da je možno, da se ta še poveča, ko bodo sklenjene pogodbe med zdravstvenim zavodom in zdravstvenimi delovnimi organizacijami. Te pogodbe za leto 1976 niso še podpisane, čeprav bo kmalu trideset let za nami.

Z ozirom na nastalo situacijo so zdravstvene delovne organizacije že sprejele vrsto ukrepov za zmanjšanje stroškov. Tako kot so se zdravstveni delavci vključili v sanacijo obstoječega stanja prav tako se morajo tudi zavarovanci pri koriščenju zdravstvenega varstva.

Skupščina je nadalje poslušala poročilo odbora samoupravnega nadzora in razpravljala o osnutku predloga o združevanju zdravstvenih delovnih organizacij Gorenjske.

Stane Torkar

Železarski globus

ITALIJA

Italijanska železarska družba Ilssa Viola bo pričela s proizvodnjo nerjavečega jekla po CLU postopku. Licenco za ta postopek imata švedska družba Uddeholm in francoska družba Creusot-Loire. To je obenem tudi prva družba izven Švedske in Francije, ki bo prizvajala nerjaveče jeklo po tem postopku.

nimajo dveh garderobnih omari, da morajo sami čistiti delavnico in da jim ob koncu dneve primanjkuje tople vode.

Na sestanku samoupravne delovne skupine elektro vzdrževanja HVŽ pa so se dogovorili, da bodo v bodoče posebno pozornost posvetili znižanju stroškov in da bodo zmanjšali število pregorelih motorjev.

TRANSPORT

Vse štiri samoupravne delovne skupine tovora in samoupravna delovna skupina lokomotivske delavnice so na svojih sestankih sklenili, da se bodo odpovedali nameravanim izletom in predvideni denar za te izlete namenili prebivalcem Posočja.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

Samoupravna delovna skupina O P T I O iz sektorja novogradnji je obravnavala polletno poslovno poročilo, sklepe druge seje konference ZKS Železarne, gibanje gospodarstva v občini v osmih mesecih, polletno poročilo Slovenskih železarn in plan proizvodnje združenja jugoslovanskih železarn. Za izboljšanje stanja v Železarni so se dogovorili za svoj prispevek s tem, da bodo intenzivno reševali tehnične probleme v proizvodnji in sodelovali z drobnimi racionalizacijami. Glede sklepov druge seje konference ZKS Železarne pa so sklenili, da se bodo pri odločanju za investicijo in pri prevzemanju objektov obnašali strogo in predvsem racionalno.

Glede akcije za solidarnostno pomoč prebivalcem Posočja, ki jih je prizadel katastrofalni potres že drugi, smo sprejeli obvestila vseh petih samoupravnih delovnih skupin železarn in obeh skupin splošne administracije, da so se za enodnevni zaslužek odločili že maja, ko je bil prvi potres. Samoupravne delovne skupine železarn so pripomnile, da se darovana dnina lahko nadomesti le v direktni proizvodnji, če to dovoljujejo proizvodni plani in naročila.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Milan Polak

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu smo prejeli zapisnike naslednjih samoupravnih delovnih skupin:

MARTINARNA

Samoupravna delovna skupina livna jama 1 je obravnavala proizvodno problematiko zlasti z vidika znižanja materialnih stroškov in boljšega odnosa do delovnih naprav in materiala ter neodgovornega dela žerjavovodij, predvsem njihovega odnosa do delovnih obveznosti in slabega vzdrževanje žerjavov, ki celo ogroža varno delo.

PROFILARNA

Samoupravna delovna skupina profilarna 2 je ravno tako kot ostale skupine, ki smo jih že objavili, obravnavala mesečno poročilo, kvaliteto in reklamacije ter akcijski program. Glede kvalitete dela, zlasti za naročila iz zamejstva in za tanjša profile, ki jih večinoma izvažajo, predlagajo, da se nabavijo primernejše cirkularne žage (tanjše), ker bi z njimi dosegli manjše deformacije na rezih.

JEKLOVLEK

Samoupravni delovni skupini hladna predelava 1 in ad-justaža 1 sta obravnavali analizo reklamacij, hladna predelava 1 pa še proizvodno problematiko in sklepe druge seje konference ZK Železarne, dočim je ad-justaža 1 obravnavala še sklepe novo-organiziranih temeljnih organizacij v sklopu Železarne in analizo izmečka. Posebnih pripomb ali predlogov niso imeli.

ELEKTRODNI OBRAT

Sprejeli smo zapisnike obratovodstva, rezalnice 1 in oplaševalnice 2. Vse tri samoupravne delovne skupine so obravnavale proizvodno poročilo za julij in avgust, rezultate akcijskega programa, akcijo za vpis posojila za ceste ter razno.

V samoupravni delovni skupini obratovodstva, so na sestanku prebrali okrožnico in seznam tistih, ki še niso vpisali posojila za ceste ter vplivali na njih, da posojilo vpišejo. Zahtevali so ureditev odpravevanja v izdelovalnici praškov in na liniji 3. Tako so o posojilu za ceste govorili tudi v ostalih dveh skupinah in so prav tako zahtevale odpravevanje pri mlinih in na liniji 3, po mnenju oplaševalnice 2 bi se to lahko uredilo z ventilatorjem in zapaženjem na podestu v mlino.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Samoupravna delovna skupina strojno vzdrževanje Bela 1 je obravnavala akcijski program, prekatégorizacijo delovnih mest in vpis posojila za ceste. Glede akcijskega programa, ki so ga v avgustu klub pomanjkanju delavcev zaradi dopustov dobro izpolnjevali, pa so se dogovorili, da bodo v bodoče več pozornosti posvečali preventivnemu vzdrževanju in da bodo manjše okvare sproti odpravljali. Pripombe na kategorizacijo bomo v posebni informaciji posredovali komisiji za kategorizacijo.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE

Sprejeli smo zapisnike dveh samoupravnih delovnih skupin in sicer elektro vzdrževanja jeklarne, ki je obravnavala akcijski program, disciplino in zastoje in elektro vzdrževanje HVŽ, ki je obravnavala stanje v Železarni in akcijski program.

Na sestanku samoupravne delovne skupine elektro vzdrževanja jeklarne so ugotovili, da akcijski program izpolnjujejo razen, da na delo še ne prihajajo točno, čemur pa je večkrat vzrok zamuda vlakov ali avtobusov. Grajali so nekatere sodelavce zaradi nediscipline, imeli pa so pripombo, da še

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

MLADINA JESENISKE OBČINE PRED NOVIMI AKCIJAMI

V torek, 14. septembra je bila programska in volilna seja občinske konference ZSMS Jesenice za novo obdobje 1976–1978. Poleg delegatov konference, so seji prisostvovali predstavniki ostalih občinskih družbenopolitičnih organizacij: Franc Črv, predsednik občinske konference SZDL, Franc Kobentar, predsednik občinskega sindikalnega sveta, Marija Zupančič-Vičar, sekretarka občinske konference ZKS, Franc Konobelj-Slovenko, predsednik občinskega odbora ZZZ NOV, poleg tega pa še predstavniki medobčinskega sveta ZSMS Gorenjske in republiške konference ZSMS.

Delegati so na seji razpravljali in sprejeli poročilo oziroma oceno dela občinske konference in njenih organov za preteklo mandatno obdobje.

MLADI DELAVCI KOVINSERVIS NA ZAGREBSKEM SEJMU

Na prvi seji predsedstva osnovne organizacije ZSMS Kovinoservis je bil dan predlog, da bi mladinci odšli na poučno ekskurzijo v Zagreb, na tradicionalni zagrebški velesejem. Predsednik mladine je napisal prošnjo na delavski svet in sindikalni odbor OZD Kovinoservis, da bi pomagala pri izvedbi organizacijsko in z denarjem. Prošnja je bila ugodno rešena, sindikalni odbor pa je organiziral ekskurzijo tudi za ostale člane kolektiva, ki se zanimajo za najnovejše dosežke tehnike pri nas in v svetu.

Tako smo se vsi udeleženci izleta zbrali v soboto, 18. septembra, ob šesti uri zjutraj na zbornem mestu in se odpeljali proti Zagrebu.

Takoj, ko smo prispeli na sejem, smo nekaj časa hodili še vsi skupaj, kaj kmalu pa so se posamezne grupe porazgubile že v prvem paviljonu. Večina mladih delavcev je hodila skupaj in si skupaj ogledovala razstavne predmete. Veliko smo se zamudili pri strojih za obdelavo kovin, kar je normalno, saj se delavci v Kovinoservisu ukvarjajo prav s to vejo gospodarstva.

Najdlje smo se zadrževali pri strojih, katere bi potrebovali pri lastni proizvodnji. Tako smo največ časa zamudili pri aparatu za točkovno varjenje, ki bi bil primeren pri izdelavi tunnelskih opazev. Le-ti so namreč osnovna proizvodnja Kovinoservisa, vendar ga le-ta še nima. Dolgo časa smo se zadrževali tudi v paviljonu, kjer so bili razstavljeni tunnelski opazi iz Francije. Pri ogledu smo ugotovili, da niso izdelani nič bolje in kvalitetneje kot naši lastni z Jesenice.

Tunelske opaze sta razstavili še dve drugi podjetji iz naše države in mladi delavci so ugotovili: »Naši opazi so izdelani boljše in kvalitetnejše.« Mislili, da se lahko pridružimo temu mnenju, saj so mladi delavci vsi kovinarji in vsak je že sodeloval pri izdelavi le-teh.

Vsi mladinci smo si ogledali tudi paviljon LR Kitajske, na katerem je visela zastava na pol droga, saj je Kitajska izgubila svojega velikega revolucionarja in voditelja.

Dolgo časa smo se zadrževali tudi v poljskem in ameriškem razstavnem prostoru, pa kaj ko je čas za ogled velesejma tako hitro potekel in smo se morali vrniti v avtobus, ki je odpeljal proti domu.

Osnovna mladinska organizacija Kovinoservis se najlepše zahvaljuje sindikalnemu odboru za dano pomoč, posebno pa predsedniku Slavku Koselju.

Predsedstvo OO ZSMS želi še naprej najlepše sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi.

R. Miro

finančno poročilo za prvih osem mesecev letošnjega leta, poslušali so referat o programski usmeritvi jeseniške mladinske organizacije v obdobju do naslednjega mladinskega kongresa. Sprejeli so nov akcijski program in izvolili nove organe občinske konference ZSMS.

Iz novospregajetega akcijskega programa povzemamo poglavitne točke, ki bodo v novem mandatnem obdobju osnova za akcijsko usmeritev mladih Jesenčanov.

Uvodoma je poudarjeno, da je občinska konferenca v preteklem mandatnem obdobju izpeljala in utrdila na 9. kongresu ZSMS sprejeto organiziranost po posameznih področjih. V posameznih sredinah organiziranost ZSMS ni sledila ustavni preobrazbi združenega dela in bo v novem obdobju potrebno organiziranost ZSMS takoj prilagoditi tem spremembam, saj le tako je moč pričakovati, da bodo mladi vsebinsko usposobljeni za enakopravno in učinkovito uveljavljanje v procesu družbenega samoupravljanja. V prvih točkah akcijskega programa je zatečen dan poudarek na uresničevanju določil nove ustave, načrtovanju in planiranju ter delegatskim odnosom. Zatem so opredeljene poglavitne naloge mladih v gospodarstvu, v krajevni skupnosti in v učno-vzgojnem procesu.

Družbene organizacije in društva so tista področja, kjer v zadnjih dveh letih ni bilo moč najti skupne besede z občinsko konferenco ZSMS. Akcijski program poudarja, da je v prihodnje treba doseči boljše organiziranost in usklajenost akcij.

Posebno izpostavljeno je tudi področje kadrovske politike, kjer mora

uresničevanje določil družbenega dogovora o kadrovski politiki, ki se nanašajo na mlade ljudi, postati stalna naloga občinske konference ZSMS. V akcijskem programu so zatem še opredeljene naloge na področju prostovoljnega mladinskega dela, kulturnega snovanja mladih in področja ljudske obrambe in družbene samozastite.

Ob koncu torkove seje so delegati izvolili nove organe občinske konference ZSMS. V 22-člansko predsedstvo so bili izvoljeni: Franjo Kragolnik, Branko Pagon, Miro Harej, Igor Lorenčič, Zora Ščavničar, Vida Mulej, Breda Žagar, Janez Pšenica, Ivo Ščavničar, Milan Hribar, Samo Krivic, Srečo Rutar, Iztok Bečan, Rina Klinar, Breda Krizmanič, Zvone Kalan, Slavko Mežek, Draga Zugwitz, Ivida Klanica, Valentin Jekler, Boris Gluhar in Zvone Kobentar.

Posamezne organe bodo v prihodnjem obdobju vodili: Miro Harej – konferenco mladih delavcev, Igor Lorenčič – konferenco mladih iz krajevnih skupnosti, Zora Ščavničar – konferenco mladih v izobraževanju, Ivo Ščavničar – komisija za idejnopolično delo, Milan Hribar – center marksističnih krožkov, Srečo Rutar – komisija za kulturo, Iztok Bečan – komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozastito, Rina Klinar – komisija za informacije, Breda Krizmanič – komisija za delo s pionirji Zvone Kalan – komisija za telesno kulturo in prireditve in Slavko Mežek – svet družbenih organizacij in društev.

Za predsednika občinske konference ZSMS Jesenice je bil izvoljen dosedanj sekretar Franjo Kragolnik, za novega sekretarja pa Branko Pagon iz elektrodnega oddelka naše železarne.

J.

KOORDINACIJSKI SVET ZSMS ŽELEZARNE V NOVO MANDATNO OBDOBJE

Na nedavni programski in volilni seji koordinacijskega sveta ZSMS železarne Jesenice so delegati osnovnih organizacij ZSMS iz posameznih oddelkov in obratov začrtali nove smernice delovanja mladih železarjev v našem kolektivu. Sprejem novega akcijskega programa in operativnih programov za posamezna področja obvezujejo vse člane ZSMS v Železarni, da se z maksimalnim trudom in vso odgovornostjo lotijo sleherne akcije in jo tudi v določenem roku uspešno izvedejo.

Na seji je bilo izrečenih dovolj kritičnih misli na delo koordinacijskega sveta ZSMS v preteklem enoletnem obdobju. O tem smo precej že pisali v naši rubriki, zato poudarjamo le osrednjo misel teh kritičnih pripomb: vse napake in slabosti iz preteklega obdobja je treba čimprej odpraviti, volilna in programska seja pa mora v vseh pogledih pomeniti prelomnico delovanja mladih železarjev. Tudi predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij Stefan Šerbič, predsednik sindikata Železarne, Marjan Žitnik, sekretar tovarniške konference ZKS in glavni direktor Železarne Peter Kunc so v svojih razpravah poudarili, da mora železarska mladina postati v prihodnje bolj aktivna in s svojim odgovornim odnosom prisotna v gospodarskih in družbenopolitičnih tokovih kolektiva.

Delegati osnovnih organizacij so na seji sprejeli nov operativni program dela za obdobje september 1976 – maj 1977. Program vsebuje vrsto akcij, med katerimi naj omenimo najpoglavnejše: ustanovitev osnovnih organizacij ZSMS v obratih, kjer ne delujejo ter vsebinska krepitev dela vseh OO ZSMS, ustanovitev male knjižnice za ideološko izobraževanje (skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami), ustanovitev komisije za ljudsko obrambo in družbeno samo-

zastito, povezovanje mladih železarjev z ostalimi kolektivnimi člani ZSMS, seznanitev novospregajetih delavcev z delom mladinske organizacije in ostalih družbenopolitičnih organizacij v Železarni, uresničevanje stabilizacijskega in akcijskega programa Železarne, evidentiranje in kadrovanje članov ZSMS za nove samoupravne organe ter poživitev delovanja mladih iz samskih domov. Poleg tega pa so svoje programe pripravile tudi vse komisije, ki delujejo v okviru koordinacijskega sveta ZSMS.

Ob koncu seje so zbrani izvolili nove organe sveta za prihodnje dvoletno obdobje.

V 17-člansko predsedstvo so bili izvoljeni: Valentin Jekler, Roman Kosmač, Zvone Kalan, Jozo Bagodic, Nada Dejak, Anton Andreuzzi, Janko Rabič, Ivan Fekonja, Vladimir Kelhar, Tihomir Kostič, Josip Bajz, Vojko Stare, Zdenka Pulec, Marjeta Kosmač, Meho Hasančević, Vojko Makorič in Elfi Čatak. Poleg tega so izvolili predsednike posameznih komisij, delegate za svet ZSMS Slovenskih železarn in nadzorni odbor.

Predsednik koordinacijskega sveta ZSMS bo tudi v prihodnjem obdobju Valentin Jekler, sekretar pa Roman Kosmač.

J.

Železarski globus

ŠVICA

Švicarsko podjetje Concast AG, ki se ukvarja s prodajo naprav za kontinuirano vlivanje, navaja zelo zanimiv podatek o količini kontinuirano odlitega jekla leta 1975 v ZDA, na Japonskem in v Zvezni republiki Nemčiji. Vodi Japonska z 31,1 odstotkom kontinuirano odlitega jekla, sledi Zvezna republika Nemčija s 24,3 odstotki in ZDA s samo 9,1 odstotka celotne količine proizvedenega surovega jekla.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

13

NENEHNA KREPITEV VARNOSTNE KULTURE IN SAMOZAŠČITE

V vseh primerih, ko občani in delovni ljudje sodelujejo pri zaščitni in reševalni deli skupaj z enotami civilne zaštite, poteka njihova akcija organizirano, pod vodstvom pristojnega štaba za civilno zaščito, ki vodi reševalno akcijo, ter pod poveljstvom poveljnikov enot civilne zaštite. Občani in delovni ljudje se morajo ravnati po njihovih odločitvah, ukazih in navodilih.

Če se občani in delovni ljudje niso vključili v potrebnem obsegu v zaščitno in reševalno akcijo skupaj z enotami civilne zaštite, je dolžnost štaba, ki vodi reševalno akcijo, da jih pokliče k sodelovanju. Še več, štab lahko predlaga pristojnemu organu celo mobilizacijo vseh za delo sposobnih ljudi na ogroženem območju, a če tako nalaga situacija, tudi na širšem območju.

Možna je potem še četrta oblika delovanja občanov in delovnih ljudi v okviru samozastite, in sicer v okviru posebnih enot, enot samozastite. Vanje so seveda lahko razporejeni le tisti občani in delovni ljudje, ki niso razporejeni že v enote in štabe civilne zaštite.

Te enote se lahko samostojno vključijo v zaščitna in reševalna dela, seveda pod vodstvom pristojnega štaba za civilno zaščito, ki bo usmerjal njihovo delo in ga koordiniral z delom enot civilne zaštite. Taka rešitev je smotrna tedaj, če ne gre za strokovno in tehnično posebno zahtevna dela. Upoštevati je namreč treba, da moštvo takih enot ne bo strokovno usposobljeno za zahtevnejše zaščitne ali reševalne naloge. Te enote bodo imele na razpolago le preprosto opremo in pripomočke, ki jih bodo ljudje prinesli s seboj.

Glede na veliko fluktuacijo moštva iz teh enot bi imeli dve vrsti teh enot: eno za delovanje v miru, drugo pa za delovanje v vojnem času.

V miru bi namreč morali biti vanje razporejeni tudi vsi vojaški obvezniki, ki imajo vojni razpored ter vsi tisti občani oziroma državljani, ki so v vojni razporejeni na razne dolžnosti na civilnem sektorju, razen v enote in štabe za civilno zaščito. Tiste enote, ki naj bi opravljale takšno svojo aktivnost v vojnem času, bi bile seveda brez vseh teh ljudi.

Zato je bolj sprejemljiva in smotrna druga rešitev, namreč, da se pri štabih za civilno zaščito formirajo le poveljstva tovrstnih enot, vsi ostali pa naj se pritegnejo in razporedijo v enote šele tedaj, ko nastane za to dejanska potreba.

USPOSABLJANJE ZA SAMOZAŠČITO

Naloge, ki jih morajo opraviti v izjemnih razmerah občani in delovni ljudje v okviru samozastite, so precej številne. Nekatere med njimi so tudi zahtevne, tako da so za njihovo izpolnjevanje potrebni primerno znanje in veščine.

Če torej želimo, da bo samozastita učinkovita in množična baza za opravljanje številnih zaščitnih in reševalnih nalog, potem moramo poskrbeti za potrebno pripravljenost ljudi nanje. Pri tem seveda ne gre samo za nekatera znanja in veščine, ki jih morajo ljudje obvladati, temveč gre predvsem za njihovo vzgojo za to humano in vsem koristno dejavnost.

Občani in delovni ljudje so se že tudi doslej usposabljali za samozastito, in sicer v okviru pouka za obrambo in zaščito. Omenjeni pouk pa je bil premalo načrtno usmerjen. Ni se posvečala primerna skrb vzgoji ljudi za samozastito, brez ustrezne vzgoje pa tudi na tem področju ne moremo pričakovati potrebnih rezultatov. Ta pouk je bil nepopoln tudi glede usposabljanja za naloge, ki čakajo občane in delovne ljudi v okviru samozastite.

Ker so torej v veljavni učni načrti obrambe in zaštite, bodisi za šolsko ali izvenšolsko mladino, nekatere vrzeli, je nujno, da pristojni organi te načrte primerno dopolnijo. Organi, ki načrtujejo pouk in sestavljajo učne načrte in programe za nerazporejene del prebivalstva, pa bodo morali vključiti v ta pouk vso potrebno snov s področja samozastite. Pri tem so dolžni zagotoviti prebivalstvu vseh teh kategorij v okviru pouka iz obrambe in zaštite, da si pridobi potrebna znanja in veščine, zlasti iz prve pomoči, s področja protipožarnih ukrepov in gašenja začetnih požarov in za graditev vseh vrst zaklonilnikov.

Pripravljenost ljudi na samozastito je pomemben element njihove pripravljenosti za splošni ljudski odpor. Prav zato so ustrezni družbeni dejavniki tudi dolžni skrbeti zanjo.

Pouk šolske mladine za samozastito se izvaja na šolah, zato je so dolžni skrbeti zanj vodstva šol in pristojni šolski organi. Za pripravljenost delovnih ljudi, da sodelujejo v samozastiti, so dolžne skrbeti organizacije združenega dela oziroma druge organizacije, pri katerih so ljudje zaposleni.

Za pripravljanje in usposabljanje izvenšolske mladine in ostalega dela prebivalstva za samozastito pa so dolžne skrbeti družbenopolitične skupnosti.

Ob pripravljenosti ljudi, da lahko uspešno sodelujejo v samozastiti, bo ta predstavljala pomemben faktor upornosti našega splošnega ljudskega odpora ob agresiji. S samozastito bomo vsekar znatno zmanjšali žrtve med ljudmi in gnotno škodo in sicer tako ob vseh vrstah vojnih akcij, kot tudi ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Znanje, ki si ga bodo ljudje pridobili ob svojem usposabljanju za samozastito, pa jim bo prišlo prav tudi ob vsakodnevni nesreči, ki se dogajajo doma, na delovnem mestu, na cesti ali kjerkoli.

Konec!

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

Najnovejša evropska mini železarna je francoska mini železarna, ki se imenuje Société des Acieries de Montereau. Njena letna proizvodna zmogljivost je 150.000 ton surovega jekla. Zgrajena je v kraju Montereau, ki leži 70 km južno od Pariza. Njena lastnika sta zahodnonemška družba Korf Group in francoska železarska družba Société Métallurgique de Normandie. Postavlja se vprašanje zakaj so gradili to mini železarno v kraju Montereau. Bližina Pariza je precej vplivala na to odločitev. Kajti v Parizu zberejo tretjino starega železa v Franciji, obenem pa v tem velenem mestu prodajo 40 odstotkov francoske proizvodnje betonskega in paličastega jekla. Na izbiro lokacije so vplivali tudi drugi pogoji: zagotovljeni sta potrebni količini električne energije in vode, ni pa tudi nobenih posebnih problemov s prevozom tako surovin kakor tudi končnih proizvodov.

S proizvodnjo so pričeli v aprilu 1975. Gradnja celotne mini železarne je trajala le 11 mesecev. V železarni imajo 75 tonsko električno obločno peč z visoko zmogljivostjo (UHP), napravo za kontinuirno vlivanje s štirimi žilami in valjarno za proizvodnjo paličastega jekla in valjane žice.

Celotna površina, ki jo zavzema železarna, je 22 hektarov. Imajo skladišče, v katerem lahko shranijo 60.000 ton starega železa. Dva 225 kV/20 kV transformatorja transformirata električno energijo na 25 in 20 MVA.

Stiržilno napravo za kontinuirno vlivanje jekla je dobavila francoska družba Creusot Loire Equipments Sidérurgiques iz

NAJNOVEJŠA MINI ŽELEZARNA V EVROPI

mesta Saint-Etienne. Največja hitrost vlivanja je 3 m/min. in največja dolžina odlitka 14 m. Vlivajo blume debeline od 90 do 130 mm kvadrat.

Valjarno je dobavilo podjetje Moeller et Neumann GmbH iz Zvezne republike Nemčije. Ima 14 ogrodij za valjanje paličastega jekla. Njegov premer je od 12 do 32 mm in dolžina

valjanca od 12 do 18 m. Žico lahko valjajo na osmih ogrodjih. Njen premer je od 6 do 12 mm. Izstopna hitrost valjanja paličastega jekla je 14 m/s in žice 40 m/s.

V železarni so poskrbeli tudi za čimmanjše onesaženje okolja. Zato je podjetje La Ventilation Industrie et Manière iz mesta Saint-Cloud dobavilo moderno čistilno napravo. Z njo čistijo dimne pline, ki nastanejo pri proizvodnji surovega jekla v električni obločni peči. Njena zmogljivost je 250.000 kub. metrov dimnih plinov na uro.

Šestdesetonsko potisno peč, ki jo ogrevajo z zemeljskim plinom, je dobavilo zahodnonemško podjetje Ofenbau Union GmbH iz Düsseldorfa. V njej pred valjanjem ogrevajo blume, ki jih vlijejo na napravi za kontinuirno vlivanje.

Zanimivo je tudi to, da bodo v tej mini železarni lahko uporabljali za vložek železovo gobo. S tem bodo pričeli šele takrat, ko bo takšen ukrep tudi ekonomsko upravičen.

N. K.

VREDNOSTNA ANALIZA IN SPLOŠNI STROŠKI V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

stroške, o katerih pri varčevanju precej govorimo, pa jih skoraj nikoli ne uspejo znižati. Pogosto zasledimo v programih zahteve kot... »znižati je potrebno režijske (splošne) stroške...« in zatem stavke o reprezentanci, seminarjih, službenih potovanjih in podobno, ki skoraj vedno predstavljajo le majhen del skupnih stroškov.

Obstoji vrsta možnosti in več pristopov k zniževanju stroškov. Eden od teh pristopov, ki bodisi sam, še v večji meri pa združen z ostalimi pristopi, lahko bistveno prispeva k zniževanju stroškov, je prav gotovo vrednostna analiza. Njena uporaba v zniževanju zlasti neposrednih stroškov izdelkov je splošno znana in priznana. Sami bi radi opozorili na njeno uporabo v zniževanju splošnih stroškov, ki niso neposredno povezani z izdelkom, marveč z mestom nastanka stroškov. Zato bomo za analizo splošnih stroškov pojem izdelka razširili tudi na izdelke kot so npr. delovno mesto, stroškovno mesto, oddelek, organizacija združenega dela, obrazec, sistem nagajevanja in podobno.

Vse preveč in vse bolj pogosto smo priča rasti delovnih mest in zaposlenih na splošnih delovnih mestih, ki presega rast, pogojeno z razvojem proizvodnje; vse več gradiva, poročil in obrazcev kroži, kar nekdo mora pripraviti, vse več je potrebnih in nepotrebnih sestankov. Premalo se prašamo, kakšni rezultati bodo s tem doseženi in v prejšnji meri jih ovezemo s stroški. Danes, v kupnih prizadevanjih za ustvarjanje dohodka, je verjetno potrebno, lasti glede na vse večjo prepletenost gospodarskega pa tudi družbe- ga dogajanja v celoti, vse bolj raz- risiti o zniževanju nepotrebnih stroškov.

Namen našega prispevka je pri- azati pristop vrednostne analize k zniževanju splošnih stroškov, stro- kov o katerih mnogo govorimo, pa e čutimo bolj ali manj nemočne poskusih njihovega zniževanja. Zato bomo opisali osnovne pojme vrednostne analize, njen pristop k zniževanju stroškov, vzroke nepo- rebnih ali odvečnih stroškov, zna- lilstvo vrednostne analize splošnih stroškov ter plan dela in tehnike rednostne analize, uporabljene na rše opredeljene izdelke in splošne stroške.

OSNOVNI POJMI VREDNOSTNE ANALIZE

Vrednostna analiza pomeni si- tematično uporabo preizkušenih ehnik za ugotovitev funkcij izdel- ov in za ustrezno — nespremenjeno li izboljšano — ostvarjanje po- rebnih funkcij s čim manjšimi stroški. V tej osnovni, najbolj po- sti in skoraj soglasni opredelitvi rednostne analize se nahajajo bist- ene prvine: funkcija, stroški in rednost.

Funkcija izdelka pomeni nje- go lastnost, da deluje ali ga je ožno prodati, da je uporabljen ali izeljen. Ugotovitev funkcij, ki jih pravlja izdelek, predstavlja osnovo rednostne analize. Funkcije izdel- ov se po pomembnosti razlikujejo a jih delimo v primarne in sekun- arne. Vsak izdelek ima običajno no samo primarno funkcijo, npr. ležnik varuje pred dežjem, kamion revaža tovare, obrazec posreduje nformacijo. Sekundarne funkcije se ogosto nanašajo na videz, varnost a podobno. Predmet proučevanja rednostne analize so prav funkcije a z njimi povezani stroški. Prav tem, da ugotavlja stroške funkcij ne stroške postopkov ali posa- ežnih delov, se vrednostna analiza zlikuje od drugih metod zniže- nja stroškov. Na primer pri pro- jektu izdelkov v organizaciji združe- ga dela sodeluje vrsta delovnih rest. Naloge prodaje so različne, vse d analize trga do izdativne računa. rednostna analiza ugotavlja te lože, jih razvrsti po pomembnosti a jim ugotovi stroške. Njen namen a odstranitev nepotrebnih funkcij a z njimi povezanih stroškov in od- ranitev odvečnih stroškov, ki niso jjni za opravljanje potrebnih nkcij, ob enakem ali celo boljšem pravljanju funkcije (v našem pri- eru prodaje).

Stroški izdelka predstavljajo novno izražene potroške, ki so po- ebni za razvoj, proizvodnjo in orabo izdelka. Običajno jih deli- na neposredne, vezane na izdelek splošne (režijske, administrativne izrazoslovju v organizacijah zdu- enega dela, ki so že po prizvoku koraj izenačeni z nepotrebnimi), ki iso vezani na izdelek, marveč na esto nastanka. Ugotavljamo jih na ivni stroškovnega mesta — v ko- kor je to v storitveni enoti, jih pre- esemo na proizvodno stroškovno esto in izrazimo v odstotku od eke aktivnosti (ključ). Dodelimo

predstavljajo pomemben delež v strukturi stroškov. Vse bolj pa postaja pomembno zniževanje sploš- nih stroškov, ki v strukturi stroškov zajemajo vse pomembnejše mesto.

Vrednost izdelka v smislu vred- nostne analize predstavlja razmerje med funkcijo in stroški. Glavna naloga vrednostne analize je prav v doseganju čim boljše delovanja izdelka ob čim manjših stroških, to je v doseganju boljše razmerja med funkcijo in stroškom. Na primer: delovna organizacija posluje in ustvari dva milijona din dohodka, za kar so potrebni stroški milijon din. Indeks vrednosti je dva in kaže primerjavo med rezultatom funkcije poslovanja in stroški te funkcije. Včasih je možno funkcijo izraziti tudi kvantitativno, ne samo z in- deksom. Npr.: potovanje z vlakom na razdalji 60 km stane 20 din. Rezultat funkcije prevoza je 60 prevoženih km. Vrednost funkcije pre- voza znaša 3 km/din, stroški za do- sego 60 km pa 20 din.

Poudarek vrednostne analize je bil v preteklosti v pretežni meri po- svečen fizičnemu izdelku. Funkcije izdelka in njihove stroške v fazi nastajanja in razvoja proučuje vred- nostni inženiring, v fazi proizvodnje pa vrednostna analiza. Isti pristop pa se je s fizičnega izdelka razširil na pojmovanje izdelka kot vsega, kar predstavlja rezultat dela. Lahko je to zamisel, postopek, obrazec, delov- no mesto, delovna organizacija. Stroški, ki jih ti izdelki s svojim delovanjem ustvarjajo, so v pretežni meri splošni stroški. Splošnim stroš- kom je bilo v preteklosti posvečeno manj pozornosti, saj v izdelku niso predstavljali večjega deleža. V strukturi stroškov, gledano zlasti s stališča narodnega gospodarstva, pa ti stroški ne prestopajo rastejo in razni avtorji vse bolj opozarjajo na po- membnost njihovega proučevanja in zniževanja odvečnih splošnih stroš- kov. Z analizo teh stroškov na režijskih delovnih mestih se ukvar- jata vrednostni inženiring in vred- nostna analiza režije (administraci- je), z analizo funkcij in stroškov celotnega poslovanja OZD pa vred- nostni inženiring in vrednostna ana- liza poslovanja. Vse navedene ana- lize se med seboj razlikujejo samo glede na predmet proučevanja in fazo razvoja predmeta, medtem ko v metodi in tehniki ni bistvenih razlik. Zato tudi vsa proučevanja običajno združujemo pod izrazom vrednostna analiza.

PRISTOP VREDNOSTNE ANALIZE K ZNIŽEVANJU STROŠKOV

Osnovna zahteva učinkovite vred- nostne analize je **verovanje, da se stroški ob predpostavki enakega funkcioniranja, lahko znižajo**. Tak pozitiven pristop sili k razmišljanju, iskanju in odpravljanju nepotrebnih stroškov. Vse preveč pogosto je v or- ganizacijah združenega dela pristop negativen. K zniževanju stroškov se pristopa z odporom, napiše se bolj ali manj obvezen program; stroškov ne moremo znižati, vsaka ukinitvev obrazca, delovnega mesta in po- podobno bi ogrozila funkcioniranje, notranje rezerve smo v glavnem iz- koristili, zdaj so na vrsti drugi, ki tega še niso storili. Isto velja pri sestavljanju planov, ko ljudje na- nasto vnaprejšnjega iskanja nepo- trebnih stroškov (in funkcij) sma- trajo, da se ne da nič bistvenega na- rediti v primerjavi s preteklim raz- dobjem in izgubljanju energijo v pre- pričevanju, da se stroški ne dajo znižati. Prepričanje — in ne samo govorjenje —, da se stroški lahko znižajo, je osnovni pogoj uspešnega dela vrednostne analize.

Vendar prepričanje, da izdelek v najširšem pomenu besede lahko funkcionira in da se nepotrebni stroški ukinejo, še ni dovolj. Potre- bno je prepričanje, da se **vsako delo da opraviti bolje kot doslej**. Ljudje zagovarjajo svoje delo kot najboljše in ne želijo sprememb. Izredno težko je ugotoviti in še težje dokazati in jih prepričati, da se stvari da narediti bolje. Prav zato je ustvaritev okolja v organizacijah združenega dela, ki bo spodbujalo k uvajanju sprememb, k stalnim izboljšavam, k uvajanju sodobnih metod in podobno izredno težka in obenem pomembna naloga.

Vrednostna analiza praviloma poteka **ob teamskem delu**. Pri analizi fizičnega izdelka sodelujejo projektanti, konstruktorji, proizva- jalci, prodaja; pri analizi režije sodelujejo vodje oddelkov, organiza- torji in podobno. Teamsko delo, tesno vezano z ravnanjem projek- tov, postavlja pred sodelavce vrsto sprememb: ni več hierarhije, rezul- tati teama so skupni, teamska od- govornost, druga načela komuni- ciranja, motiviranja sodelavcev itd. Za opravljanje delovne funkcije ali funkcij je **vedno več možnih rešitev**; vse preveč pogosto se

vrtno v analiziranju in iskanju ene same rešitve in ne v iskanju alterna- tivnih rešitev, s čimer bi lahko do- segli izboljšanje rezultatov.

Ena od zahtev, vgrajenih v delo vrednostne analize, je delo s speci- fičnimi in nesplošnimi stvarmi. Vrednostna analiza mora **natančno in nedvoumno opredeliti funk- cije in stroške**. Fraze zniževanja stroškov, večjih učinkov so ji tuje vse dokler se ne določi, kateri in kolikšni so nepotrebni stroški iz- delka za opravljanje funkcij.

Skratka, vse delovanje vrednostne analize mora biti prežeto, kot pravi Mudge, s konstruktivnim neza- dovoljstvom z obstoječim stanjem. **Konstruktivno nezadovoljstvo** ne pomeni obsodbe stanja, marveč prepričanje v možnost izboljšanja, v iskanje poti za ukinitvev stroškov, ki ne prispevajo k delovanju izdelka.

VZROKI NEPOTREBNIH STROŠKOV

Vrednostna analiza poskuša zni- žati ali odpraviti stroške, ki niso nujno potrebni za delovanje izdelka. Z uspešnim delom nastanejo pri- hranksi, ki predstavljajo razliko med prvotnimi in znižanimi stroški. Preden si ogledamo vzroke nastanka nepotrebnih stroškov, si ogledimo pri- mer ustvarjanja prihrankov, kot ga opisuje Rayner v podjetju Marks in Spencer.

Ob koncu 50 let so se v tem pod- jetju pričeli boriti proti »papirni birokraciji«. Za vsak obrazec so se vprašali ali in zakaj je potreben, kako bi shajali brez njega, kaj če bi podatke drugače organizirali. Iskali so odgovor na vprašanja kaj, čemu, kdaj, kako, kje in kdo. Akcijo so izvajali vodilni ljudje in z njo iz- ločili preko 26 milijonov nepotrebnih obrazcev letno, s tem pa znižali število zaposlenih s 27.000 na 20.000 ob istem funkcioniranju podjetja. V letu 1973, po ponovnem narašča- nju teh stroškov, so s ponovljeno akcijo dosegli nove rezultate. Ta primer nedvoumno kaže, da so prav takšni ali celo večji prihranki kot pri zniževanju neposrednih stroškov možni pri zniževanju splošnih stroš- kov; prav tako pa tudi kaže, da imajo ti stroški težnjo stalne rasti, ki ni vedno pogojena samo z nujnim večanjem deleža splošnih stroškov.

Avtorji sicer navajajo različne vzroke nastanka nepotrebnih stroš- kov. Po Mudgu in Ravenu bomo povzeli nekatere glavne razloge nastanka nepotrebnih stroškov.

a) **Pomanjkanje časa**. Mnoge odločitve je potrebno opraviti naglo. Naglo je potrebno organizirati nov oddelek, sestaviti nov obrazec. Zaradi pomanjkanja razpoložljivega časa so nekatere odločitve le pri- bližne. V danem trenutku je to smiselno, saj je čas pomemben faktor in mnoge dodatne izboljšave se pokažejo šele, ko je na pr. delovno mesto urejeno, nov obrazec v upo- rabi.

b) **Pomanjkanje informacij**. Pri pripravi novega delovnega mesta ali obrazca običajno manjkajo infor- macije. Zelo malo vemo o zahtevah uporabnika, ki tudi sam pogosto malo ve o svojih zahtevah. Sam pro- blem pogosto ni podrobno oprede- ljen, manjkajo stroški novega obra- zca (ne samo papir), novega delov- nega mesta, vrednosti funkcij niso opredeljene, manjkajo primerjave alternativ.

c) **Pomanjkanje zamisli**. Vse premalo pozornosti dajemo odkri- vanju in razvoju novih zamisli. Deloma je to povezano tudi s hitrim razvojem znanosti, ki mu je le teko slediti. Še posebej velja to za ravn- janje, ki je doživelo ogromno spre- memb. Zato je izredno pomembno — kot smo že omenili na drugem mestu — vzpodbujati vzdušje, ki bi razvijalo nove zamisli in njihovo uporabo. Da tega vzdušja pogosto ni, je delno vzrok v

d) **navadah in običajih**. Tradi- cija, ki v primeru počasnega razvoja predstavlja pozitivno delovanje, se zaradi hitrega razvoja vse pogosteje kaže za negativno. Ljudje težijo k nespremenjenemu stanju in so proti spremembam. Zlasti se to kaže v organiziranju, kjer je organizacija dela doživljala bistvene, revolucio- narne spremembe. Za osnovo orga- nizacije še vedno smatrajo disci- plino, vodenje po teoriji iks in podobno. Kot primer, ki smo ga do- živeli v eni od OZD lahko navedemo uvajanje premakljivega delovnega časa, ki je pokazal vrsto pozitivnih rezultatov, pa je bil prav zaradi vseh že navedenih elementov, zlasti pa vpliva navad, obsojen na težko borbo za obstoj.

e) **Poštena napačna verovanja** pomenijo dajanje odločitev na osnovi polresnic. Npr.: na odločitve o že omenjenem delovnem času je vplivalo mnenje, da si posamezniki lahko naberejo toliko rezerve, da jim omogoči dodaten dopust. Nič ne vedel povedati, kdo so ti posamez-

niki; na osnovi poštenega verovanja v te laži prihaja do napačnih odlo- čitev. Zato je odločanje na osnovi dejstev in samo dejstev izredno po- membno.

f) **Spreminjajoče se okoliščine**. Okoliščine, v katerih se odločamo, se neprestano spreminjajo in so v istem trenutku različne v različnih OZD. Tem spremembam se je treba prilago- diti. Na primer pri planiranju in- vesticij smo včasih lahko zanemar- jali problem kadrov. Danes je to potrebno upoštevati že precej pred začetkom investiranja. Prav isto velja za organizacijske in druge spremembe. Pomanjkljivo uposte- vanje spreminjajočih se okoliščin pogosto vodi k mišljenju o eni sami možni rešitvi.

g) **Pomanjkljivo komunicira- nje** povečuje nastajanje nepotrebnih stroškov. Ljudje zaradi svojega različnega znanja, navad, zaintere- siranosti in slično različno razumejo informacijo ter tako prihaja do dvo- umnosti, napačnih informacij ozi- roma različnih pomenov. Kot popu- laren primer je pred kratkim krožila zgodba o informaciji o sončnem mrku, ki se sprevrže v informacijo o »mrku« direktorja in sproži splošno veselje.

Vsi navedeni, pa tudi ostali možni vzroki nastanka nepotrebnih stroš- kov zahtevajo smiselni in sistemati- čen pristop k vrednostni analizi, ki se kaže v planu dela vrednostne analize.

BISTVENE ZNAČILNOSTI VREDNOSTNE ANALIZE SPLOŠNIH STROŠKOV

V vrednostni analizi režije gre za v osnovi enak pristop kot v vred- nostni analizi fizičnih izdelkov. Po- samezne stvari so bolj poudarjene, analiza najbrž celo težja. Pri navedbi nekaterih značilnosti vred- nostne analize splošnih stroškov si predstavljajmo, da je govora o izdel- kih kot so delovno mesto, delovna organizacija, obrazec, ureditev de- lovnege časa, sistem nagajevanja.

a) Prva značilnost je brez dvoma ta, da v večini navedenih primerov **ne gre za fizičen izdelek**, ki bi ga ob proučevanju postavili predse. Kot izdelek se pojavlja organizacija združenega dela vse do delovnih mest, ki opravlja vrsto funkcij in delovnih nalog. Prav tako kot pri analizi fizičnega izdelka je tudi v teh primerih potrebno poiskati funkcije.

b) **Funkcije omenjenih izdelkov je pogosto težko opredeliti**. Na delovnem mestu npr. zaposleni opravljajo različne naloge, ki so obi- čajno navedene v opisih delovnih mest. Pri temeljiti analizi delovnih nalog zlahka ugotovimo, da niso podrobno in razumljivo opredeljene. Vrste delovnih nalog delovno mesto sploh ne opravlja, marveč so iz do- ločenih razlogov samo opisane. Pre- pričani smo, da bi podrobna analiza delovnih nalog odkrila precejšnje število odvečnih nalog in vodila k bistvenemu znižanju odvečnih stroš- kov. Prav isto se nam zgodi, če se vprašamo, čemu nam služi neko po- ročilo ali posamezni podatki v njem. Kakor hitro se ne zadovoljimo samo z odgovorom, da gre za informacijo, smo pogosto v zadregi z odgovorom o namenih informacije.

c) Posamezne funkcije v orga- nizaciji združenega dela se preple- tajo na vrsti delovnih mest in je **njihovo povezanost težko ugotovi- ti**. Isto funkcijo je potrebno spremljati v različnih organizacij- skih delih. Pri ukinjanju nepotrebnih funkcij in stroškov v enem orga- nizacijskem delu je treba upoštevati vplive v različnih oddelkih. Npr.: zmanjšanje reklamne funkcije in s tem zvežanih stroškov ima lahko za posledico zmanjšanje prodaje in s tem dohodka delovne organizacije. Ali pa npr. zniževanje PTT stroškov z ukinjanjem neposrednih linij lahko povzroči težko ugotovljive stroške čakanja zaposlenih na zveze preko telefonske centrale. Prav ta povezanost otežkoča delo teama vrednostne analize. Ista ugotovitev velja tudi za naslednjo točko.

d) **Ukinjanje posameznih funkcij in zniževanje stroškov ima včasih le kratkoročen uspeh**, v prihod- nosti pa lahko pride do težkih po-

sledic. Mnoge organizacije združe- nega dela prično varčevati pri iz- obraževanju zaposlenih, obiskova- nju seminarjev in podobno, ne pa težiti k dolgoročnim učinkom od- pravljjanja nepotrebnih funkcij in stroškov.

e) Zlasti v večjih in kompleksnih organizacijah združenega dela je **vedno prisotna težnja po več pa- pirnega dela**, obrazcev, poročil, predpisov, kar vodi k odvečnemu delu, stroškom in kompliciranosti poslovanja. Občasna borba proti temu ne zadošča, marveč je po- trebna stalna analiza ob uvajanju in izvajanju takšnih del. Kot primer lahko navedemo vrsto delovnih mest, oddelkov in večjih organiza- cijskih delov, ki takoj po svojem nastanku prično zahtevati vrsto po- datkov na eni in pošiljati vrsto ni- komur potrebnih poročil na drugi strani. Ti podatki in poročila se množijo, kmalu se zahtevajo nova delovna mesta, ki spet proizvajajo poročila kot opravilo za svoj razvo- in slika se ponavlja kot v za- čaranem krogu. Neredko sam pro- gram varčevanja predvidi posebne organe za spremljanje stroškov, po- ročila, sestanki se vrstijo in ti dodatni stroški lahko celo zasenčijo znižanje stroškov, kar je bil začetni namen akcije. Nepotrebni in slabo organizirani sestanki, nepotrebni obrazci in poročila, več »papirnega dela« so splošne posledice nesiste- matičnega pristopa k analizi funkcij in stroškov.

f) **Ugotavljanje stroškov za vsako funkcijo je izredno težko**, včasih skoraj nemogoče. Kako izra- čunati, koliko nas stane npr. plani- ranje v delovni organizaciji? Po eni strani to ni strošek oddelka za plan v celoti, po drugi strani pa spadajo sem stroški vseh, ki v planu sode- lujejo. Prav tako je težko določiti, kje vse se na pr. funkcija planiranja pojavlja. Ista vprašanja in ugotovi- vite veljajo za vse ostale funkcije v organizaciji združenega dela.

g) **Zahteve uporabnikov »izdel- kov« so pogosto manj znane**. Kupci kolikor toliko opredelijo iz- delek, ali pa je ta celo standardizi- ran. Uporabniki poročila ali obrazca, vprašalnika, predlagatelji novega delovnega mesta, novih kriterijev v nagajevanju pogosto ne oprede- lijo podrobno svojih zahtev, kar kasneje otežkoča ugotavljanje po- trebnih funkcij in stroškov.

h) **Spremembe**, ki jih predlaga vrednostna analiza splošnih stroš- kov, so v precej večji meri kot pri izdelkih povezane s spremembami statusa in ravnanja ljudi. Zato je njihovo uvajanje precej težje, saj zadeva na vrsto težav, ki smo jih omenili že v začetku prispevka.

Običajni pristop vrednostne ana- lize poteka s pomočjo neštetihi vpra- šanj. Ta vprašanja so seveda prilago-jena specifičnostim predmeta pro- učevanja in se ponavljajo zlasti v osrednjih fazah dela vrednostne analize. Na primeru delovnega mesta in poročila prikazimo glavne skupine vprašanj.

1. Kaj so glavne naloge delovnega mesta (poročila)?

Kakšna je pomembnost posamez- nih nalog? Kako so te naloge pove- zane z drugimi?

2. Ali so kakšne naloge odvečne, nepotrebne? Zakaj? Ali mogoče ne služijo komu drugemu? Kakšen bo učinek, če jih odpravimo?

3. Ali lahko kako drugače oprav- ljamo iste naloge?

Ali jih zdaj sploh opravljamo? Ali jih opravlja kdo drug?

Ali neko drugo poročilo ne daje istih informacij?

4. Kakšni in kolikšni so stroški za opravljanje teh nalog?

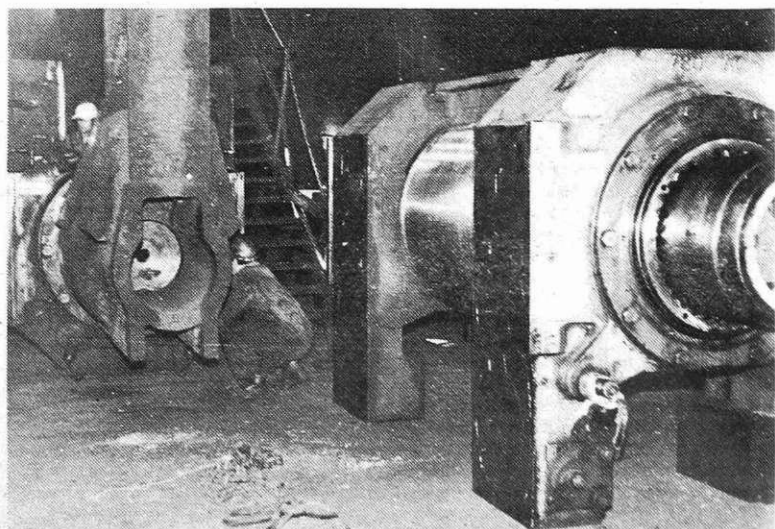
Kje vse ti stroški nastanejo? Kakšni so stroški alternativ?

5. Kakšni so rezultati opravljanja teh nalog?

6. Kakšne so vse alternativne možnosti opravljanja proučevanih nalog? Katere alternative so najbolj ugodne? Kaj predlagamo?

Kako vpeljati spremembo?

Ta primer kratkega vprašalnika potrjuje že opisani pristop vred- nostne analize in preveča delo v vseh fazah vrednostne analize.

Vzdrževalci pri menjavi valjev v valjarni štetel

PLAN DELA VREDNOSTNE ANALIZE

Vrednostna analiza kot sistematično proučevanje funkcij in stroškov poteka v določenem vrstnem redu. Plan dela se pri različnih avtorjih delno razlikuje, vendar bistvenih razlik med avtorji ni.

Te faze so:

1. izbira predmeta proučevanja vrednostne analize;
2. zbiranje informacij o predmetu proučevanja;
3. določanje in razvrstitev funkcij;
4. ustvarjanje variant;
5. ocenjevanje variant;
6. razvoj variant;
7. priporočanje rešitev;
8. ostvarjanje sprejete variante.

Pri izvajanju vrednostne analize si pomagamo s posameznimi tehnikami. Le-te se pojavljajo v vseh fazah vrednostne analize, s tem da se posamezne tehnike v večji meri vežejo na posamezne faze analize. Zato bomo te tehnike navedli v posameznih fazah; ne bomo se spuščali v njihovo razlago, marveč bolj v prikaz faz na primeru izdelka: oddelka in poročila.

IZBIRA PREDMETA PROUČEVANJA VREDNOSTNE ANALIZE

O izbiri predmeta proučevanja vrednostne analize odločajo višina stroškov, kompleksnost predmeta, dosedanje in predvideni razvoj, pripombe, vezane na dosedanje funkcioniranje in stroške in podobno. V delovni organizaciji imajo prednost pri uporabi analize tisti deli, ki predstavljajo visok delež stroškov, zlasti se v primerjavi s podobnimi ali standardnimi stroški. Med poročili in obrazci imajo prednost tisti, ki se najbolj pogosto pojavljajo, zahtevajo precej dela in stroškov in na katere je precej pripomb. Skratka, za predmet proučevanja zberemo tiste izdelke, pri katerih pričakujemo večje rezultate.

ZBIranJE INFORMACIJ O PREDMETU PROUČEVANJA

V tej fazi poskušamo zbrati čimveč informacij o obravnavanem problemu, npr. v delovni organizaciji, oddelku, poročilu itd. Tehnike, ki jih v tej fazi najbolj pogosto uporabljamo, so oskrba realnih podatkov, določitev stroškov (za delovna mesta, oddelek, poročila – torej še ne za posamezne funkcije) in njihova povezava z značilnostmi izdelka.

DOLOČITEV IN RAZVRSTITEV FUNKCIJ

Kadar prebiramo naloge na posameznih, zlasti splošnih delovnih mestih, lahko skoraj vedno ugotovimo, da nam ne dajo dovolj jasne slike o dejansko izvajanih nalogah. Kadar prebiramo poročila ali izpolnjujemo obrazce, si le težko predstavljamo, čemu vse so namenjeni, kakšne odločitve bodo dane na osnovi informacij. Ko analiziramo kriterije nagrajevanja uspešnosti, imamo nehoti občutek, da gre le za zagotovitev ustrezne ravni osebnih dohodkov, ne pa za osnovno nalogo nagrajevanja: motiviranje večje uspešnosti. Faza določitve funkcij, nalog in njihove razvrstitve po pomembnosti je ena od najpomembnejših faz vrednostne analize.

Načeli »Doloci funkcije« in »Ocene odnose med funkcijami« zahtevata jasno in nedvoumno opredelitev funkcije, po možnosti samo s samostalnikom in glagolom, npr.: planirati zalogo, naročiti material, napisati poročilo ali pa informirati o dohodku itd., ter razvrstitev funkcij glede na pomembnost in s tem določitev nepotrebnih funkcij. Prepričani smo, da bi pri upoštevanju in izvajanju omenjenih dveh tehnik marsikatero delovno mesto ali celo oddelek ostalo brez opisov delovnih nalog, marsikatero poročilo in obrazec bi lahko odpadlo, zlasti še, ker v tej fazi že pregledamo vsa delovna mesta, vse obrazce, ki opravljajo ali služijo isti funkciji.

USTVARJANJE VARIANT

predstavlja ustvarjalno fazo v delu vrednostne analize. V njej iščemo možnosti, kako bi posamezne potrebne funkcije opravljali na drugačen način. Na primer, ali prodajno funkcijo organizirati v temeljni organizaciji združenega dela ali v delovni organizaciji, ali analizo tržišča organizirati v prodaji ali planskem oddelku, kako opraviti planiranje zalog itd. Osnovni načeli v tej fazi sta »Bodi ustvarjalni in ne kritični« in »Razvijaj ustvarjalne zamisli«. Te razvijajo člani tima na posebnih sestankih, pri čemer je prepovedano vsako kritiziranje zamisli. Za vsako funkcijo, za vsako nalogo bi morali dobiti vrsto zamisli in jih povezovati med seboj.

OCENJEVANJE VARIANT

V ustvarjalni fazi zbrane zamisli v tej fazi podrobneje pregledamo. Načelo »Prečisti in sestavljaj zamisli« vodi k tehtanju prednosti in pomanjkljivosti posameznih variant. Nemogoče variante opustimo. Pre-

ostale variante stroškovno ocenimo. Stroške ocenimo po funkcijah in najdražje variante opustimo. Preostale variante primerjamo med seboj in preverimo njihovo funkcioniranje in stroške.

RAZVOJ VARIANT

pomeni podrobno obdelavo preostalih predlogov. Podrobno preizkusimo delovanje variante, se posvetujemo z uporabniki, strokovnjaki in iščemo vse podrobne rešitve. Pri opisih delovnih mest uporabimo standardne obrazce, pri razvoju obrazcev pripravimo poskusne primerke in navodila in podobno.

PRIPOROČANJE REŠITEV

V tej fazi poskušamo povečati verjetnost sprejemljivosti rešitve. Poiščemo razloge za sprejetje predloga, pri čemer navajamo samo dejstva in seveda stroške. Na pr. kakšne naloge bo opravljalo delovno mesto, zakaj je predlagana rešitev najbolj sprejemljiva, kakšni bodo stroški, povezani s to odločitvijo in podobno.

SPREMLJANJE PREDLOGA

zahteva, da sprejeto rešitev na primer delovno mesto, spremenjen ali nov obrazec, uvedemo in spremljamo njegovo delovanje, stroške in primerjamo s predvidenimi, istočasno pa začnemo s ponovnim proučevanjem možnosti zniževanja stroškov.

ZAKLJUČEK

Uporaba vrednostne analize v oblikovanju in delovanju izdelkov je prinesla v večini primerov velike prihranke, ki se pogosto gibajo med 20–30 % stroškov. Prepričani smo, da je enake ali celo večje prihranke možno doseči pri analizi splošnih stroškov, zlasti še, če vrednostno analizo uporabimo kot dopolnitev ostalim pristopom zniževanja stroškov. Njeno uporabo pri tem ni potrebno omejit samo na organizacije združenega dela, marveč jo razširiti na interesne skupnosti in druge organizacije, saj se skupno delo prepleta na vseh področjih človekovega delovanja. Prepričani smo celo, da bi že razmišljanje v smislu vrednostne analize brez uporabe plana dela in raznih tehnik, dalo precejšnje rezultate.

V današnji borbi za stabilizacijo gospodarstva so prizadevanja za sistematičnim in stalnim zniževanjem stroškov še kako potrebna. Izmenjava mnenj o uporabi raznih metod in seveda o konkretnih rezultatih bi bila še kako koristna. Še v večji meri pa mogoče razprava o tem, kako ustvariti v organizacijah združenega dela in povsod drugje vzdušje, ki bo spodbujalo k uvajanju novih odnosov, pristopov in metod, izboljšav, k razmišljanju in seveda k doseganju stalne stabilne rasti uspešnosti poslovanja.

Rudi Rozman

O IZHODIŠČIH ZA INTEGRACIJO ZDRAVSTVENIH DELOVNIH ORGANIZACIJ GORENJSKE

Zveza sindikatov Slovenije – medobčinski svet za Gorenjsko Kranj, je 8. septembra sklical regionalni posvet o integraciji zdravstvenih delovnih organizacij Gorenjske. Razprava je bila usmerjena na osnutek gradiva za razpravo o integraciji, ki ga je izdelala posebna komisija strokovnjakov. Tega posveta se je udeležil tudi predsednik skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice in v razpravi posredoval lastna razmišljanja na osnutek gradiva.

Osnutek gradiva za razpravo o izhodiščih za integracijo zdravstvenih delovnih organizacij Gorenjske je sestavljen v treh variantah. Prva varianta predvideva usmeritev zdravstvenega dela in organizacijsko obliko v integracijskem procesu v treh osnovnih smereh:

- združenje lekarn v OZD
- združenje zdravstvenih domov v OZD
- združenje bolnic v OZD,

vse v okviru sestavljene organizacije združenega dela. Druga varianta nakazuje povezovanje, ki bo potekalo zgolj na teritorialnem principu, to je zdravstvene delovne organizacije v občinah Jesenice in Radovljica bi se združile v eno OZD, v občinah Kranj, Škofja Loka in Trzin pa v drugo OZD, kar bi pomenilo razpolovitev gorenjske regije na dva dela.

Tretja varianta pa predvideva združitve obstoječih OZD v sestavljeno organizacijo združenega dela ali v skupnost združenega dela.

Osnutek gradiva za razpravo o integraciji predstavlja sicer solidno predlogo, izhodišča pa puščajo še mnogo nejasnosti v zvezi z integracijskim procesom o organiziranosti zdravstva na Gorenjskem. Pri tem bi morali v javni razpravi izhajati iz pogojev, ki jih za to določajo ustava SR Slovenije, osnutek zakona o združenem delu in zakon o zdravstvenem varstvu.

Če izhajamo iz obstoječega stanja organiziranosti zdravstvenih organizacij na Gorenjskem lahko ugotovimo, da obstoječe stanje organiziranosti zdravstva še ne daje, gledano v celoti, dovolj pogojev za uresničevanje vseh družbeno-ekonomskih in drugih samoupravnih pravic delavcem v zdravstvenih delovnih organizacijah. Še posebno zato, ker se je zdravstvo doslej bolj razvijalo kot pa funkcionalno in samoupravno povezovalo.

Integracija zdravstvenih delovnih organizacij na Gorenjskem ne moremo razumeti tako, da bo predvidena sestavljena organizacija združenega dela popolnoma vsrkala že dobro organizirane dele posameznih organizacij. Taki deli bodo ostali še naprej samostojni, vendar bodo v določeni meri odvisni od sestavljene organizacije združenega dela. Torej gre za strokovni vidik že obstoječe samoupravne in funkcionalne povezanosti, ki ga bi bilo v osnutku gradiva o integraciji precizirati in ugo-

toviti tudi konkretne razloge za neustreznost ter neučinkovitost sedanjega sodelovanja in medsebojne delitve del med posameznimi zdravstvenimi delovnimi organizacijami Gorenjske.

Zaradi tega menim, da vsa v osnutku zakona o združenem delu navedena določila od čl. 296 do 385, ki govorijo o samoupravnem organiziranju združenega dela in o oblikah združenega dela in sredstev, lahko dosledno uporabimo pri dokončnem predlogu o obliki združevanja in povezovanja zdravstvene službe na Gorenjskem.

Po osnovni obliki združevanja in predlagani zasnovi, je sestavljena organizacija oblika organizacije združenega dela, ki bo v sebi združevala delovne organizacije, ki bi združene praviloma morale sestavljati širši sistem samoupravne ureditve, na podlagi skupnih interesov in oblik poslovanja, ki jih bodo delavci v zdravstvu morali opredeliti v samoupravnem sporazumu o združitvi. Naj omenim to, da je za razliko od združevanja v delovno organizacijo, ki je za temeljne organizacije obvezno, je združevanje v sestavljeno organizacijo stvar svobodne odločitve delavcev z referendumom v temeljnih organizacijah tistih delovnih organizacij, ki se bodo po predlaganem osnutku združile v sestavljeno organizacijo združenega dela.

V osnutku gradiva za razpravo o integraciji je navedeno kot nerazumljivo vprašanje pogojev za organiziranje TOZD v zdravstveni službi. Povsem razumljivo je, da je TOZD osnovna celica, iz katere izhaja samoupravna organiziranost, da je del delovne organizacije delovna celica, če se da rezultat skupnega dela v delovni celoti samostojno izraziti kot vrednost za opravljene storitve. Ko bomo s samoupravnim sporazumom o združitvi hkrati pripravljali predloge za obravnavo sredstev iz celotnega dohodka v okviru sestavljene organizacije združenega dela, ki v objavljenem osnutku za razpravo o integraciji ni obdelan, bomo prav gotovo izhajali predvsem iz naslednjih osnovnih samoupravnih teženj in hkrati pravice delavcev:

– da TOZD v zdravstvu mora pomeniti učinkovit mehanizem za razbijanje poskusov centralističnega upravljanja s sredstvi ob sočasnem prenosu pravic upravljanja na vse delavce, udeležence v procesu storitev. Delavčeva pravica upravljanja v zdravstvu pri tem prav gotovo ne bo smela biti nekaj abstraktnega, temveč bo morala in mora biti hkrati materialno podkrepljena! TOZD mora omogočiti polno afirmacijo značaja vseh vrst določenih storitev, sredstev in dohodka, stimulirati integracijo in upravljanje z ustvarjenimi sredstvi.

Osnutek zakona o združenem delu konkretno določa, da so družbeni dejavniki, ki delavcem oporekajo pravico do organiziranja temeljne organizacije, ker sodijo da njihov del organizacije ne izpolnjuje pogojev določenih z zakonom, dolžni to tudi delavcem dokazati.

V predlaganem osnutku gradiva za javno razpravo bi bodoča sestavljena organizacija združenega dela morala biti analitično proučena, začrtani učinki v vsebinskem kakor tudi v ekonomskofinancijskem odnosu, z normativnimi kazalci potrebnega kadra in celokupne zasedbe. Hkrati se pogreša predlog glede združevanja in enotnega organiziranja upravnih služb. Ali se z integracijo res ne bo prav ničesar spremenilo, tako v administraciji, finančno-računskih službah in kadrovski službi? V gradivu tudi ni omenjeno kako bo potekalo samoupravno združevanje sredstev za razširjeno reprodukcijo v zdravstvu.

Sodelovanje med osnovno – specialistično-bolnišnično ter preventivno in lekarniško dejavnostjo je premalo plastično prikazano. Pri tem sem prišel do zaključka da gre za velik razmah strokovne trostopenjske koncentracije preko strokovnih kolegijev, mimo potrebe po nakazani shemi samoupravne organiziranosti v predvidenih oblikah integracije. Konkretnih odločitev tudi ni v pogledu delitve dela, konkretno med posameznimi TOZD, kar je osnovni in sestavni del vsakega integracijskega postopka, kateri ima za cilj, da se z združenim delovanjem doseže boljše in učinkovito organizacijo dela tudi v zdravstveni dejavnosti in v postopnih fazah reorganiziranja tudi učinkovito zdravstveno varstvo. To pa zahteva dosledno in dokazano delitev dela med zdravstvenimi delovnimi organizacijami.

predvsem med bolnišnično in osnovno zdravstveno dejavnostjo, dalje med zdravniški specialisti in zdravniški v splošni medicini, kakor med ostalimi delavci znotraj vsake posamezne zdravstvene organizacije.

Iz tega lahko zaključimo, da gre v danem trenutku za ciklus pomembnih in konkretnih nalog v sproženem procesu povezovanja po strokovni plati in tudi v odpravljanju nepotrebnega ponavljanja medicinskih storitev, ki dokazano povečujejo stroške v skladu zdravstvenega varstva in neugodno vplivajo na zavarovance, kadar potrebujejo zdravniško pomoč.

Posebni družbeni pomen zdravstva kot javne dejavnosti ob razpravi postopka integracije, zahteva organizirano javno razpravo o organizacijah združenega dela, SZDL, v organizacijah ZK in organizacijah sindikata, z delegati in delegacijami v krajevnih skupnostih in občinski zdravstveni skupnosti. Postavlja se vprašanje, kako bomo v razpravi delegati in ostali zavarovanci razumeli prikazani shemi organizacijske strukture za OZD in shemo strokovnih organizacij združene zdravstvene organizacije, ki sta lahko razumljivi samo zdravstvenim delavcem. Torej manjka shema organizacije za vse dele v sestavljeni organizaciji – kot predvideni harmonični celoti – t.j. izdelana bi morala biti shema organizacijske strukture s poslovnimi organi in shema samoupravne organiziranosti v sestavljeni organizaciji združenega dela.

Ta organizacijska dokumenta bi v osnutku predloga nazorno in tvorno delovala pri razpravljalcih – uporabnikih in nosilcih samoupravnih odločitev, da bi lahko videli, kje in kako se odraža povezovanje delitve dela in samoupravnosti. To pa je tudi eden od pogojev, da bi v razpravi lahko vsak udeleženec razvijal zdravo iniciativo v koristni smeri zaradi eventualnih pripomb k izhodiščem za integracijo zdravstvenih delovnih organizacij Gorenjske.

Ker je status splošne bolnice Jesenice v predlaganem osnutku o integraciji še vedno vprašljiv, pa hkrati iz gradiva ni mogoče dobiti prave predstave, kako bo v prihodnje organizirana specialistična služba ambulant v celoti in v katerem obsegu, ko bo dokončana izgradnja prizidka pri splošni bolnici Jesenice. Ali bo s tako organizacijsko obliko specialističnih ambulant splošna bolnica tudi v bodoče obdržala status komunalne bolnice, ali bo rangirana v status regijske bolnice? S tem v zvezi ugotavljam, da niso upoštevana ali vsaj postavljena v variantni položaj stališča osnovne organizacije ZKS splošne bolnice Jesenice in strokovnega kolegija z dne 31. maja in 23. junija letos. Ista ugotovitev velja tudi za ZZZD Jesenice, ki je 29. junija dostavil pripombe komisiji za pripravo predloga integracije zdravstvenih delovnih organizacij.

Iz predlaganega osnutka izhaja, da bo moral zdravstveni dom Kranj urediti in organizirati kompletno specialistično ambulantno – poliklinično dejavnost, za kar pa nima prostorov, in v kolikor teh ne bo mogoče urediti, bo potrebna novogradnja. Prepričan sem, da se bo moral ta problem reševati z izselitvijo tuje dejavnosti iz prostorov, ki so namenjeni za zdravstveno dejavnost. Zavarovanci – uporabniki se verjetno tudi drugače ne bodo odločali preko svojih delegacij in delegatov v skupščinskem organu, kadar bo šlo za razdelitev investicijskih sredstev za na novo začeto gradnjo prostorov za potrebe ZD Kranj.

V javni razpravi, ki bo tekla v mesecu oktobru 1976 se bomo uporabniki zdravstvenega varstva morali z vso aktivnostjo in strpnostjo vključiti v presojo odločanja za tako samoupravno organiziranost oziroma povezanost zdravstvenih delovnih organizacij, ki bo zagotavljala učinkovitost in se čim bolj približala delavcu – uporabniku in občanom. Zaradi tega se morajo vse delegacije in delegati vsebinsko vključiti v predvidene javne razprave in si prizadevati za ta proces, ker nosimo hkrati določeno odgovornost za bodočo organiziranost zdravstva. Isto velja tudi za vodilne delavce in družbenopolitične organizacije v zdravstvenih delovnih organizacijah. Očitno pa je tudi spoznanje, da mora naše zdravstvo začeti racionalno poslovanje v dobrem medsebojnem povezovanju in delitvi dela, če se hoče izogniti hujšim notranjim pretresom, ali celo nazadovanju.

Jože Frece

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TRANSPORT

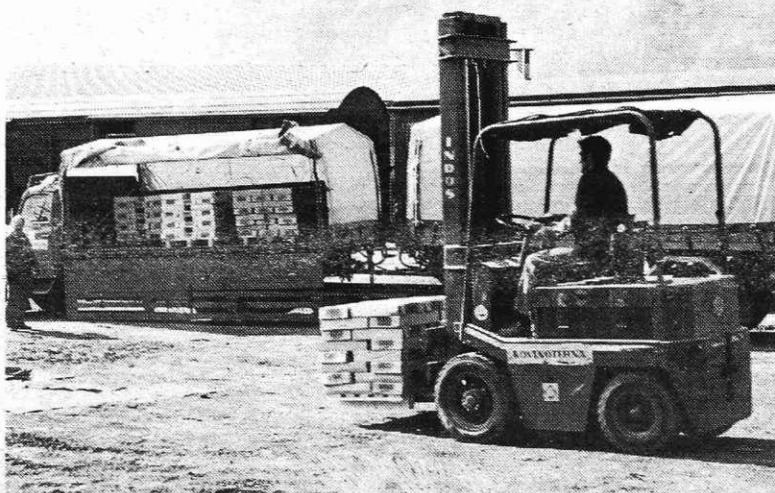
V četrtek, 2. septembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Razpravljali so o organizaciji izletov in menili, da naj bi le-te organizirali v takšnih krajih, da bodo delavci resnično zadovoljni. Izlete bodo organizirali prek referenata za izlete Janeza Rozmana, ki naj tudi poskrbi za vse potrebne informacije in za celotno organizacijo. Izlet naj bi izvedli za vsak oddelek v celoti. Vsakemu članu sindikata – udeležencu izleta bodo dodelili po 100 dinarjev iz blagajne sindikalne organizacije. Oddelek kurilnice lahko koristi 120 din na osebo iz lanskega leta za vse člane, ki so bili v staležu 31.12.1975. Poleg tega jim pripadajo tudi sredstva, zbrana pri odpadnem olju in kovin. Do odobrene vsote denarja v letu 1976 ima

enkratno pravico vsak član sindikalne organizacije na transportu le v primeru, če se izleta udeležil. Prijava se lahko za katerikoli izlet.

SEKRETARIAT

Peta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 14. septembra. Najprej so obravnavali predloge za izvedbo izleta. V načrtu imajo organizacijo dvodnevnega izleta v Postojno, Koper in Lipico, ali pa enodnevnega izlet v Črnomelj, Metliko, z ogledom baze 20.

V razpravi je bil tudi predlog za nabavo ozimnice, ki naj bi jo odobrili socialno šibkim članom sindikata. Sprejet je bil sklep, da bodo omogočili nabavo ozimnice šestim članom sindikata.

Transport elektrod

DOPIŠUJTE
V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

7

Drugače miren, skoraj počasn, kadar je bil pred bojem, je postal nenadno osoren in trd. Samo z roko jim je kazal, naj hodijo, tiho, previdno za njim.

Dančiju se je zdelo, da je našel že nekaj imenitnih mest, za zasedo. Visoka bregova na obeh straneh, gozd, imenitno kritje. Nemci bi bili kot v pasti. A Sova je rinil naprej. Najbrž zato, da bi si ves del ceste natanko ogledal in se potlej odločil. Skozi dreve so zagledali trg Sabeno. Daleč na pogled, a z motorjem potrebuješ dve, tri minute in prevoziš to razdaljo. Ko je Danči računl, da se bodo urnili, je Sova zavil povprek navzdol, do ceste. Kakih petdeset metrov nad cesto je počenil in spet prislunil.

»Bomo tu napadli?« je začuden uprašal Danči.

»Prav tule. Ni najboljše mesto, a takega, kot bi si želel, ni. Je pa dovolj dobro.«

Danči ni upal ugovarjati. Sova se mu ni zdel tako sposoben, kot ga je Radko hvalil. Ampak bil je borec, ni imel izkušenj z bojevanjem, zato je mrk molčal. Sova jim je šepnil, naj počakajo, sam pa se je spustil do ceste, jo prekorčal in si ogledoval zemljišče. Kot da ne bi bilo vojne, ne policistov v bližini, tako počasi in skrbno si je Sova ogledoval kotanje. Videli so, kako je njegova postava izginila in se spet prikazala. Zavil je proti Sabeni, kar je bilo že noro in se vrnil po njihovi strani ceste.

»Kar dobro bo,« je rekel in začel pogledovati njihove obraze. V mislih jih je razporejal.

»Pa bo res to najboljše, glede na bližino policijske postojanke?« je uprašal Danči, ki ni mogel razumeti odločitve.

»Ima to slabo stran, da so Nemci bližje kot drugod. Ampak niso tako blizu, kot je videti. Predvsem pa, ko bodo zaslišali streljanje, se ne bodo pripeljali v avtomobil. Po polju jo bodo udarili, v strelcih. Mi pa vemo, kam bodo napadeni bežali. In še nakaj: tukaj je svet precej raven, ni kotanj in policisti bodo imeli prav malo skrivališč. Nobeno pa ne dovolj dobro. Posebej ne, ker bom dva borca postavil precej visoko.«

Morebiti, morebiti, je še zmerom zaskrbljen premišljal Danči.

Dva najstarejša borca, ki sta že služila vojake, je Sova postavil visoko v breg. Po dva borca, kakih petdeset metrov na vsako stran ceste. Potem je žalostno pogledal Dančija.

»Bi upal tja,« je pokazal na polje proti velikemu hrastu. »Od tam imaš dober pregled, kritje. Če jih prestrašiš, bodo bežali le v tej smeri. Lahko pa tudi proti tebi. Potlej bo hudič. Ko bo najhuje, ti ne bomo mogli pomagati. Dve bombi bi potreboval. Seveda, če se strinjaš?«

»Grem,« je brez premišljanja odvrnil Danči.

Sova je komaj preprosil dve bombi. Dal jih je Dančiju in ga napeto gledal. »Uporabi jih, če bi se kdo pognal proti tebi. Priti pa morajo vsaj na deset metrov. Vrzi bombo, če ne obstanejo, steci.«

Bil je prepričan, kako dobro bo opravil nalogo. Ko bi le tekli proti

njemu. Vsaj eden, da bi dobil njegovo orožje.

Kako drugače je bilo, ko je naposled ležal za hrastom. Prej je mislil le na orožje, plen, manj na nevarnost. Zdaj pa je ugotavljal, koliko možnosti imajo Nemci. Če jih je le nekdo opazil, povedal v Sabeni, policisti si med sabo telefonirajo, sklepajo obroč, ko oni čakajo in potlej policisti znenadoma napadejo. Če imajo partizani nad cesto, v gozdu še možnosti, da uidejo, nima on nobene varne poti. Dvesto metrov po travnikih in poljih živ ne preteče.

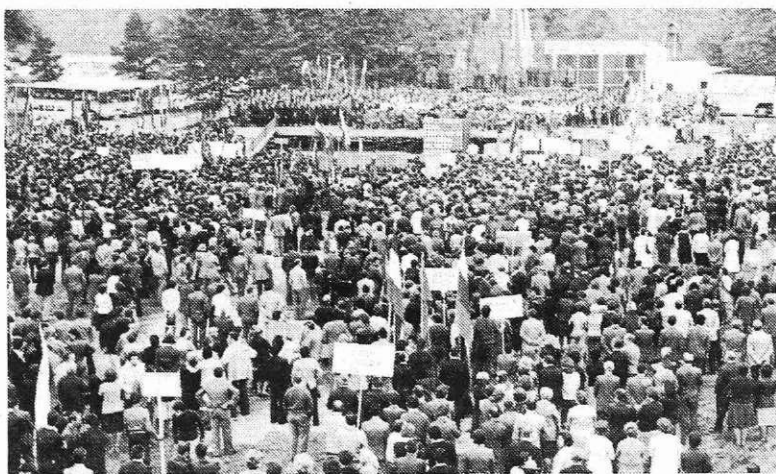
Postajal je vse bolj nestrpen. Z vsako minuto je čutil, kako raste nevarnost obkolitve. Vsak človek, ki ga je zagledal, je obetal nevarnost. Če jih policisti še niso opazili, jih je lahko videl ta človek. Kaj pa, če je kdo v zvoniku in opazuje okolico? Z zvonika bi ga lahko videl, kako je šel k hrastu. In tudi razločil, da je to človek s puško.

Čutil je, kako mu pot polzi po hrbtu. Živci, prepleti živci, je s to gotovo pomislil. Kje ste policisti, prikažite se, da to končamo.

Ni vedel, kako dolgo je tako trpel in čakal. Nekaj kmetov se je na vozovih peljalo mimo, tudi tovarnjak iz Sabene. Potem osebni avtomobil. Pripravil je puško in se napel.

Zaslišal je streljanje, a avtomobil je peljal naprej. Ustrelil je proti avtomobilu zaklel, ker ga ni uspel zaustaviti. Ko je že trepetal, da jim uide, je avto nenadno zapeljal s ceste in obstal. Stiri postave so se pognale iz avtomobila. Tekli so v vse večjem razmaku. Skrajni desni je bil že skoraj v smeri hrasta. Ustrelil je proti njemu, a ni zadel. Potem je stopil iz hrasta, divje upil in mahal policistu, ki ga je zagledal in začel zavijati proti sredini. Psoval je policista, čakal da pade, ko se je domislil, da mora streljati. Meril je, prožil, padel pa je drugi iz njegove strani.

Policisti so tekli še kakih sto metrov, ko so obstali. Opazili so, da eden manjka. Naglo so iskali kritja. Dva sta imela puške in kmalu sta streljala proti gozdu.

V Kranju se je na vseslovenski proslavi 40-letnice stavke tekstilnih in gradbenih delavcev, ki je bila v soboto, 18. septembra, zbralo čez 30.000 udeležencev. Slavnostni govornik je bil predsednik CK ZKS France Popit.

Policist, puška, ga je spreletelo. Dobrih sto metrov je nevarnih. Če bi tovariši videli, da teče po puško, bi morebiti prišli iz gozda. In če ne, policisti so presenečeni, prestrašeni, saj so bežali, ne bodo zadeli?

Sklonil se je in pognal. Pretekel je že petdeset metrov, ko je zaslišal prvo kroglo. Sklonil se je še nižje, premišljal, če bi ustrelil. Saj ne bom zadel, le čas bi tratil. Poganjal se je naprej.

Zagledal je policista in videl, da se premika. Dvignil je puško in tekel proti njemu. Iz bližine, kakih deset metrov je še bilo, ko je sprožil. Videl je, kako je telo trznilo. V skoku se je pognal, se skril za policista in predahnil. Videl je puško, prelepo, novo. In pištolo. Za njo se bo bil. Ozrl se je nazaj. Tovariši so že prihajali iz gozda. Grabil je pištolo, komaj je odpasel redenike z naboji, vzal pas. Občutil je tako divje veselje, hrabrost, da je istrlil pet nabojev proti policistom, ko je vstal in se sklonjen pognal proti gozdu.

Videl je, kako se medtem partizani pomikajo v levo, sam je začel teči v desno, da ni bil v črti krogl. Sikale so nad glavo, a je bil prepričan, da ga nobena od njih ne more zadeti.

Ko je pritekel do roba gozda, je začel navdušujoče vriskanje. Partizan mu je pokazal proti Sabeni. Ugledal je policiste. Kakih dvajset jih je bilo, ki so v strelcih prihajali na pomoč napadenim. Kje pa je Sova je pomislil. Da ni padel? Potem je zagledal avto, kako gori in Sova, ki je tekel proti njim.

Stekli so v gozd, hiteli še nekaj minut, ko so na Sovino povelje obstali.

»Lahko predahnemo. Ti nas ne bodo dobili. Dve uri je do noči. Premalo, da bi se lahko zbrali tudi drugi.«

Ogledovali so si plen. Jemali so puško v roke, ugotavljali, koliko je stara. Pištolo pa jim je samo kazal. Ni je upal dati iz rok. To je zaplenil, njegova bo. Tudi Sova, ki je žarel od veselja, ni mogel skriti želje, da bi imel pištolo.

»Kako sem si želel, da bi to napravil,« je rekel Sova. »Sam bi sicer ravnal drugače, a glavno, da smo dobili orožje in nisi zadet.«

Danči ni toliko premišljal o tem, kako je ravnal. Poleg orožja, ki bo poslej njegovo, ga je najbolj veselilo, da je zmagal strah. Da se ni bal in da se tudi zdajle ne boji.

(se nadaljuje)

Martina je čutila, da je v nevarnosti. Ne da bi skušala razumeti, da jo je Filip potegnil za seboj v blato, ki ji je že zdaj težilo noge, se je s tem, ko ni izginila v gozdove, prepustila drugemu nevarnejšemu toku. A vse mora storiti za Alešev rešitev, zaradi Filipa se pa ni hotela slepiti. Morda se bo vse to končalo le kako srečno. Dotlej pa sta poroka drug drugemu.

Kaj bo rekel Aleš, ker se ne ravna po njegovem?

Ta glas je bil zdaj še čisto tih, vendar v njej ni zaspal nikoli več. Tiste dni je Martina prestregla marsikak oster pogled. Ne ona ne Filip nista bila aretirana, nenadoma pa so vzeli še Petra. Ljudje jima niso želeli hudega, toda njuna prostost je preveč bodla v oči. Sepetali so si marsikaj. V ušesih so ji zvenele Filipove besede:

— Vse bo še dobro, samo da nihče ne bo ničesar izvedel. Kmalu boš spet videla Aleša, če boš hotela.

Se bolj kot Martina se je moral paziti Filip. Namesto da bi jima ljudje bolj zaupali, so se njemu in Martini nekateri raje ognili. Še bolj kakor pred mesecem je računl, da zdaj vsi sumijo drug drugega, da je vse še bolj zapleteno kot prej. Zato je delal zadržano, previdno. Tudi k Rozi je hodil kakor tat.

Po svoje bi še ukrepal naprej, a je moral čakati, kaj bo sklenil Werner. Nemirno je zasledoval nadaljnji razplet, potem pa je dobil Wernerjev ukaz:

»Navežite stike z bataljonom! Delujte v obe smeri! Utrjujte zaupanje!«

Sledili so natančnejši nasveti, ki pa jih Filipu ni bilo lahko speljati. Toda umika gestapovci niso poznali.

Partizanski bataljon se je v teh dneh obdal s tako previdnostjo, da ni bilo lahko izpolniti naročila.

Filip pa je bil vztrajen kot črv, nič mu ni bilo pretežko, samo da bi si utrdil zaupanje.

Tobak in cigarete so zdaj v bataljonu, ki se je po vsem sodeč preselil v odročne gozdove, zelo pogrešali. Nikoli jih niso imeli preveč, toda v teh razmerah, je bilo pomanjkanje še posebno občutno. Za meso ni bilo tako hudo, saj je bilo v planinah še vedno nekaj drobnice, če ne so pa kak rep od kod prignali. Zdaj je bilo za tobačno akcijo že vse pripravljeno, Filip in trafikant sta čakala le še partizane, da bi odnesli cigarete in tobak. Vse skupaj naj bi bilo videti kot nasilno dejanje, da trafikant ne bi bil kriv in da bi mu še naprej nakazovali mesečne obroke cigaret.

Takole bo morda le zvedel, kje so. Počasi, a zanesljivo! se je tolažil Filip. Čeravno za kaj takega ni bilo treba dosti ljudi, je priprave vodil bataljonski štab. Zveze s terenom so bile posebno v teh dneh izredno občutljive, zato so bili previdni.

— Šlo jih bo pet! je odločil komandant Tiger. Celo sam je odbral fante, ki so se mu zdeli najprimernejši: vodnika Medveda, drznega Mikija, Risa pa še Majskega in Peruna. Povedal jim je,

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

68

zbranim na samem, po kaj gredo, vse drugo pa je natančneje razložil samo vodniku Medvedu.

— S trafikantom smo domenjeni. Dobili boste še vso zalogo. Trafiko potem poškodujte, da bodo sledovi vidni. Tega ne smete pozabiti, da bodo naši ljudje v dolini zaščiteni, mu je dopovedoval komandant. — S tem boste dosegli še nekaj: videti bo, ko da je tam razgrajala večja enota; tako bo prijavil tudi trafikant, ki je naš človek. Nazadnje boste pri žandarmeriji, saj veš da je blizu, spustili še po nekaj strelcov. Vendar šele potem, ko boste s plenom že iz vasi. Žandariji so zaradi bližine lahko nevarni.

Potem je Medvedu še posebej opisal, da jih bo nad vasjo, blizu tam, kjer se ločijo poti, čakal domači obveščevalec. Ta jih bo varno vodil na cilj.

— Na, brzostrelko ti posodim za noč, ti pa mi daj puško! je presenetil Medveda komandant.

Fantje, za katere drugi niso vedeli, kam so poslani, so hitro pripravili vse potrebno. Kmalu so se z velikimi in praznimi nahrbtniki spustili skozi redke gozdove, ki so se spodaj vse bolj gostili. Hiteli so, ne da bi pri tem zanemarjali previdnost. Nad vasjo so morali biti ob določeni uri. Veselili so se spremembe in naloge, ki je bila morda nekoliko tvegana, vendar pa nevsakdanja in privlačna. Kadilci so bili štirje med njimi, le vodnik Medved je bil izjema.

— Kako, da ti nič ni do tega? Nisi nikoli kadil? so ga vpraševali med potjo.

— Kaj ne. Kdo pa ni poskušal. Najprej srobot, potem iz radovednosti še kak čik. Morda bi bil tudi danes kadilec, pa se je zgodilo nekaj posebnega. V želji, da bi bili kot odrasli, smo jih nekoč, ko sem bil trinajst let star, kupili kar dve škatli. Taki rjavi, in v vsaki jih je bilo po sto. Kadili smo jih tako, da smo prižigali kar s čiki. Prijatelja sta bila tega že navajena, mene pa je obšla huda slabost. Iz ust se mi je vlekla slina in potlej sem celo zbolel. Odtlej mi cigarete smrdijo.

Med približevanjem dogovorjenemu kraju je vodnik opozoril: — Videti je vse mirno, vendar hodimo previdno. Nič se ne ve. V vasi je žandarmerija in tod okoli je rada kakšna zaseda. Ne bi bilo veselo, če bi nam kaka malenkost pokvarila lepe načrte.

OKTOBER V TUNIZIJI

MOŠEJE IN MINARETI

Tunizijske mošeje so umno in lepo grajene muslimanske molilnice v arabsko bizantinskem slogu, z velikimi obokanimi portali in mogočnimi kupolami. Tamkajšna materialna kultura nasproh ima precej svojih izvirnih oblik v primerjavi z ostalimi vzhodnim muslimanskim svetom. Neprekosljivi so v rezljanju in slikanju arabskih okrasov — arabesk iz marmorja, lesa in kdo ve iz kakšnih materialov. Domala vsak minaret je umetniško oblikovan obelisk, ki priča o izredni domišljiji in spretnosti izdelovalcev.

Večina minaretov je podobnih štiri ali več oglatim zvonikom, ki so od tal do vrha okrašeni z raznobarnimi drobnimi izrezljinami okraske. Na vrhu pod piramidnim ali stožčastim krovom, iz gladke temnozelenel ali modre keramične kritine, je krožni balkon za muhajzina, odkoder vabi vernike k molitvam.

S trdnjavijskih stolpov smo lahko napravili poljubno število raznih posnetkov, da bi vsaj na filmu obdržali nekaj neporabnih motivov te stare arabske naselbine. Ko ti pogled beži iz stavbe na stavbo, na mogočno obzidja in na nove naselbine v ozadju, kar čutiš kako se arabska starostnost trdovratno upira neustavljivi sodobnosti. Z malo domišljije si lahko zamisliš preteklost teh krajev in ljudstev, ki so dolga stoletja živela brezpravno pod tujimi gospodari. Morda potem lažje razumeš zakaj se tako trdo oklepajo vsega starega, njihovega tradicionalnega. To so njihove zgradbe, naselja, njihovo oblačenje, običaji in način življenja. Na vsakem koraku čutiš njihov, arabski vzgon in odločenost, da obdržijo svojo samobitnost. Še bolj

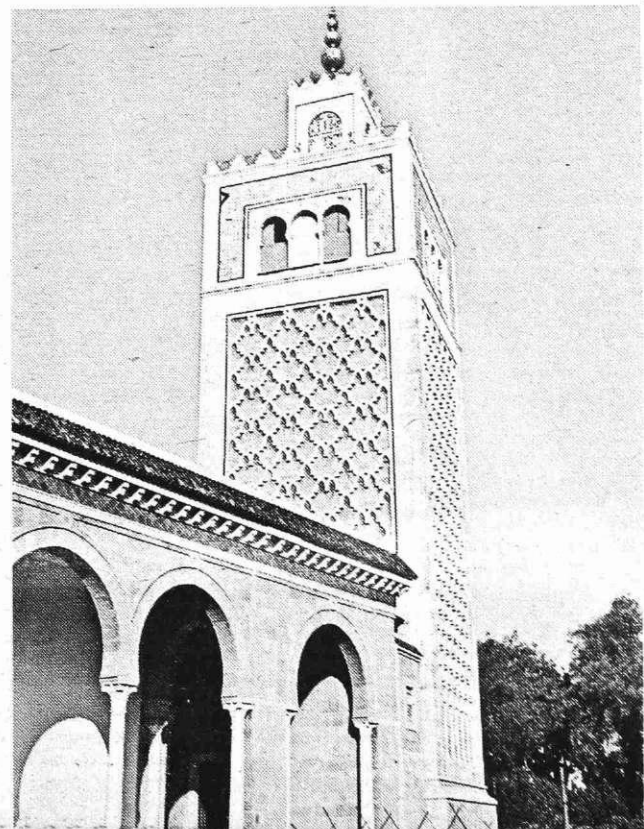
smo se o tem prepričali v naslednjih dneh, ko smo navezali stike z ljudmi v Nabeulu, ali v polnomadski vasi Bir Bou Rekba, pa tudi v Tunisu.

OBETAJOČI TURISTIČNI RAZVOJ

Hammamet se v zadnjih letih naglo širi izven obzidij. Zgradili so sodobno poslopje pošte, banke, veleblagovnice, prijetne ribje restavracije in kavarne. Morska obala, kjer je izredno razvito tudi ribištvo, se postopoma ureja z novimi parki, asfaltiranimi potmi, cvetnimi gredicami. Vse je še sicer v začetku, a se že čuti prihodnost. Sanitarne in gradbene inšpekcije bodo imele še dosti dela, pa tudi mestni policaji, ki imajo kot kaže, velik ugled. Na obalni cesti je nova stavba mestnega turističnega društva, ki je glavni nosilec turističnega napredka Hammameta. V sodobno opremljeni pisarni so nam ljubezni uslužbenci dali brezplačno skladovnice odličnih prospektov in propagandnih publikacij. Zanimivo je, da je vse gradivo tiskano razen v svetovnih, tudi v holandskem in švedskem jeziku, kar očito priča o ambicioznih načrtih Tunizijcev, da privabijo tudi čimveč Skandinavcev in drugih evropskih gostov.

Močna dopoldanska pripeka nas je prisilila, da smo se kmalu skrili v svežino bližnje restavracije, ki je namenjena predvsem tujcem. To je sodobni gostinski objekt evropskega tipa, kjer postrežejo razen z izbrano pijačo tudi z raznimi ribji in drugimi tunizijskimi specialitetami. V pritličju so saloni z udobnimi naslonjači, v prvem nadstropju pa restavracija, z moderno točilno mizo in s čudovitimi mozaiki po stenah. Cene so seveda precej višje kot v drugih lokalih. Manj izbirčni so si zato izbrali domače kavarne, najbolj iznajdljivi pa so našli pravo tunizijsko ribjo restavracijo, kamor smo seveda zahajali vsi, ki nam je bilo kaj do izvrstno pripravljenih ribjih specialitet.

Lokal je bilo pravzaprav težko izslediti, ker je skrit na robu naselja pod visokimi košatimi evkaliptusi, in kar je najbolj ne navadno, zraven mestnega pokopališča od katerega ga loči le dober meter visoka zidna ograja. Mize in stoli so razporejeni na peščenih tleh obzidanega dvorišča. Razen košatega drevja nudi senco tudi iz rogoznice razprostrta streha. Zvečer je dvorišče osvetljeno z raznobarnimi lučmi, kar še bolj privlači turiste.

AKTUALNOSTI Z JESENIŠKE OBČINE

STABILIZACIJSKI UKREPI V BOLNICI

V sredo, 15. septembra se je sestala na seji svet splošne bolnice Jesenice, na kateri so med drugim razpravljali o pogodbi za financiranje bolnice v letošnjem letu. Na seji niso soglašali s podpisom sporazuma o svobodni menjavi dela za letošnje leto, ker ne zagotavlja dovolj sredstev za poslovanje bolnice. Poleg tega so poslušali tudi poročilo o uresničevanju stabilizacijskih ukrepov in sklepov sveta z dne 20. julija. Tudi v splošni bolnici Jesenice so uvedli vrsto ukrepov, da bi se zmanjšala potrošnja sredstev za zdravstveno varstvo.

Celotno slovensko zdravstvo je v prvem polletju poslovalo z veliko izgubo in sicer več kot 160 milijonov dinarjev, od tega so največje izgube v bolnicah in sicer več kot 140 milijonov. Tako obstaja neskladje med menjavo dela, saj kriteriji družbenega dogovora ne omogočajo ustreznih pogojev za financiranje.

V jeseniški bolnici so v prvem polletju letos sprejeli pet odstotkov bolnikov več kot v istem obdobju lani, letos so jih sprejeli že 5.880, letalna doba pa se je skrajšala za približno polovico bolniškega dneva, hkrati pa so opravili za 21 odstotkov več medicinskih storitev. Število pregledov se je povečalo za šest odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani.

Svet je med drugim na zadnji seji sprejel še nekaj ukrepov, ki pomenijo še večjo skrb za racionalnejše poslovanje, ki pa ne sme prizadeti uporabnika zdravstvenih storitev.

Od 1. avgusta ne plačujejo več nadurnega dela, od 1. septembra so zelo skrbili nadomestne delavce, od 1. avgusta ne sprejemajo novih delavcev, razen študentov. Hkrati pa so tudi sklenili da postopoma ukinejo nadomeščanje zdravnikov iz kliničnega centra v Ljubljani.

Med drugim so razpravljali tudi o integraciji zdravstvenih domov na Gorenjskem in dali nekatere pripombe na predlagano integracijo ter se odločili za nakup gastrokopa. Za nakup tega aparata, ki bo v pomoč pri odkrivanju želodčnih obolenj, pa bo polovico sredstev prispevalo tudi industrijsko gradbeno podjetje Gradis Jesenice.

DVE LETI POSLOVANJA HOTELA KOMPAS V KRANJSKI GORI

Kompasov hotel v Kranjski gori je pred kratkim praznoval dveletnico obratovanja. Doba dveh let je sicer zelo kratko obdobje, posebno kadar gre za hotel najvišje kategorije, ki si normalno šele po petih do osmih letih utre pot do stalnih obiskovalcev, in si pridobi svoje ime, kakor pravimo. Kljub temu pa pri Kompasu ugotavljajo, da je hotel že izpolnil pričakovanja, ki so jih gojili takrat, ko so se odločili za to nemajhno investicijo.

Začetno obdobje poslovanja hotela je bilo težavno, saj je bil na pol ali pa včasih v celoti prazen. Zato je bilo več vzrokov. Najpomembnejši med njimi je nedvomno ta, da je bila prva zima poslovanja hotela v celoti brez snega. Kljub temu pa je bilo gostov vendarle iz meseca v mesec več in za letošnje leto trdijo, da hotel že obratuje tako, kot so hoteli, oziroma pričakovali. Tudi finančni rezultati so mnogo ugodnejši, saj bi zdaj hotel posloval že rentabilno, če ne bi imel nekaterih anuitet na tako kratek vračilni rok. V sedmih mesecih lanskega leta je imel hotel 713 milijonov dinarjev prometa, letos v istem razdobju pa je promet dosegel že 1.127 milijonov dinarjev. Zlasti zadovoljni pa so z letošnjo letno sezono, čeprav tudi zimska ni bila slaba.

Obe za prihodno sezono so še boljše, saj je za zimo hotel praktično že razprodan, ugodno pa poteka tudi prodaja za prihodnje poletje. K boljšemu poslovanju hotela je pripomoglo več dejavnikov. Poleg razmeroma ugodne zime, je mnogo prispeval direktni cestni priključek, ki usmerja v hotel tudi mnoge prehodne goste. Izboljšana rentabilnost pa gre tudi na rovaš manjšega števila osebja, saj ugotavljajo, da so odpadli vsi tisti, ki niso bili najbolj primerni za gostinsko delo v hotelu. A kategorije, ostali pa so tisti delavci, ki žive s hotelsko hišo. Kljub stalni rasti stroškov, v hotelu v bližnji prihodnosti ne mislijo zvišati cen. Ugotavljajo tudi, da resnejših pritožb gostov niso imeli, v zadnjem času pa so odpadle skoraj vse pritožbe. Kolektiv se je odločil, da bo izvajal stalne ankete, v katerih bodo gostje dajali svoja mnenja o hrani, strežbi, recepcijski službi, namestitvi in podobnem. V septembru bodo uvedli novost – desetdnevne shujševalne kure za goste. Ob izbrani dietni prehrani bodo gostje absolvirali rekreacijski program pod strokovnim nadzorom v bazenu, telovadnici in savni.

VEČ KOT 10.000 LJUDI NAVZOČIH V RAZPRAVAH

Na razširjeni konferenci občinskega sveta Zveze sindikatov v sredo, 15. septembra, so največ časa posvetili poročilu o poteku javne razprave o osnutku zakona o združenem delu.

Osnutek zakona o združenem delu ima izreden pomen za uresničevanje ustave in nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Vendar pa lahko ugotovimo, da vsi delovni ljudje v temeljnih in drugih organizacijah ter delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih še niso proučili rešitev, ki jih daje osnutek zakona. Vsekakor pa bo to uresničeno v naslednji fazi, kar potrjuje tudi zavzetost ljudi v javni razpravi o osnutku.

V jeseniški občini je celotno razpravo o osnutku zakona vodil koordinacijski odbor za spremljanje in izvajanje ustave pri občinski konferenci Zveze komunistov. Izvedba pa je padla na sindikalne organizacije v delovnih organizacijah in socialistično zvezo v krajevnih skupnostih ter samoupravne interesne skupnosti.

Občinski svet zveze sindikatov se je resno lotil te akcije in sprejel tudi konkreten program in rokovnik, ki so ga tudi izvedli. Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov je za celotno tehnično izvedbo in vodenje razprave imenovalo petčlanski sekretariat, sestavljen iz sekretarjev družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice.

Programirano je bilo 145 zborov v organizacijah združenega dela, TOZD, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih. Zbore so organizirali natančno po načrtu in razen v petih primerih niso odstopali od postavljenih rokov. Samo v dveh delovnih organizacijah niso opravili razprav zaradi nepripravljenosti analiz. Vendar bo potrebna razpravi organizirati tudi v teh dveh organizacijah. Razprava na zborih delavcev se je udeležilo od 14 tisoč zaposlenih v občini 9.400 ali 68 odstotkov.

Tudi v vseh krajevnih skupnostih so bile opravljene razprave o osnutku zakona, na katerih je bilo navzočih 348 delegatov skupščin krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in delovnih ljudi.

Tudi samoupravne interesne skupnosti so organizirale in izvedle

razprave. Na teh razpravah je bilo 198 delegatov, kar predstavlja 39 odstotkov.

Javne razprave pa nista izvedli skupščini samoupravnih interesnih skupnosti socialnega varstva in zaposlovanja.

Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo na vseh razpravah navzočih preko 10.000 občanov in delovnih ljudi, ki so bili vsaj v grobem seznanjeni z izhodišči in deloma tudi vsebino osnutka zakona.

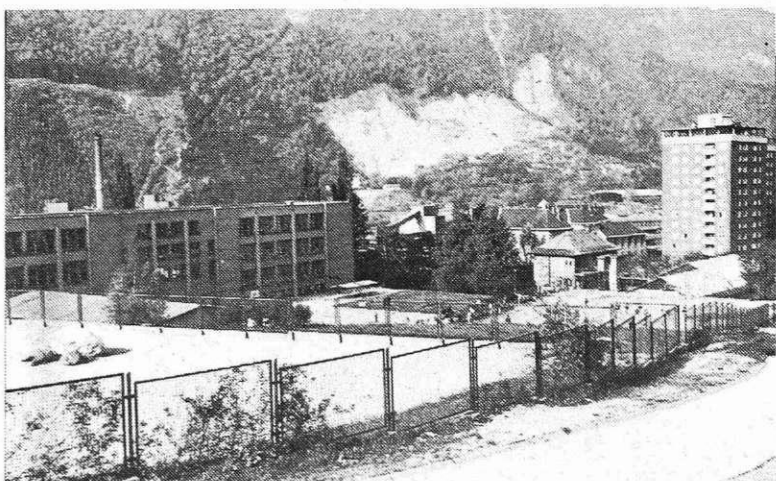
Kaj pa je pokazala sama razprava? Temeljita priprava je v celoti uspela, predavateljski aktiv in zbori so bili dobro pripravljeni, pri tem pa so imele veliko vlogo osnovne organizacije sindikata, izvršni odbori krajevnih organizacij SZDL in samoupravnih interesnih skupnosti. Slabše razprave pa so bile v tistih delovnih organizacijah, kjer je sedež izven občine.

Udeležba na zborih je bila dobra zaradi dobrih priprav, manj številna pa je bila v krajevnih skupnostih, saj je bilo veliko občanov oziroma delegatov na razpravah že v delovnih organizacijah. Analize so bile skrbno pripravljene povsod tam, kjer so se poslovalne, strokovne in ostale strukture aktivno vključile v analizo samoupravnih razmer. Slabše so bile analize v tistih delovnih organizacijah, kjer je bilo vse skupaj prepušeno osnovnim organizacijam sindikata ali odborom za pripravo zborov ali, kadar so analize delali sami direktorji, kot v Lekarni, Gorenjskih oblačilih in Kroju.

V razpravah so delavci postavljali mnogo vprašanj, dali pa so tudi nekaj pripomb, kar kaže na to, da se delavci zavedajo pomena osnutka, ki bo kmalu zaživel v neposredni praksi.

Na zborih delovnih ljudi pa so bili mnenja, da je potrebno o osnutku bolj podrobno razpravljati in sicer po posameznih poglavjih. Tudi v krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih so se razprav lotili resno in odgovorno ter so bile analize samoupravnih razmer izredno dobro pripravljene in so dajale tudi predloge za izpolnitev.

Pri oblikovanju tega osnutka je sodelovalo veliko ljudi, ki so s svojim aktivnim sodelovanjem pripomogli, da je javna razprava uspela, v prihodnosti pa moramo s svojim aktivnim ustvarjalnim delom pripomoči, da bo osnutek res zaživel tudi v vsakodnevni samoupravni praksi. R.

SLAVJE KOROŠKIH PARTIZANOV

V nedeljo, 19. septembra, se je izredno veliko nekdanjih borcev NOV, med njimi tudi koroških partizanov, skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice, pripadniki JLA in teritorialne obrambe ter člani lovskih druženj, tabornikov in planincev, udeležilo slovesnega odkritja spominske plošče padlemu koroškemu partizanu Ivanu Čerotu na Suhem sedlu. Zvonko Janežič je tik pred odkritjem spominske plošče pripovedoval o premiku borcev zahodnokoroškega odreda na vzhodno Koroško, ko je padel Ivan Čero iz Sveč na avstrijskem Koroškem. Franc Konobelj-Slovenec je prav tako obudil spomin na takratne dogodke in odkril spominsko ploščo.

Kratek kulturni program so izvedli člani pevskega zbora srednjih šol pod vodstvom Janka Pribošiča ter recitatorji. Predstavniki lovskih druženj Jesenice je nato na slovesen način prevzel v oskrbo spominsko ploščo, nato pa so prebrali še protestno pismo, ob nedavnih dogodkih na Koroškem.

Dve uri pozneje pa se je v lepo okrašeni vasi Planina pod Golico začelo zborovanje koroških partizanov Gorenjske. Zborovanja se je udeležilo preko 2.000 ljudi, med njimi nekdanji koroški partizani z obeh strani jugoslovansko avstrijske meje. Slavnostni govornik na zborovanju je bil član CK ZKS ter znani koroški partizan Martin Košir. Zbrane udeležence zborovanja je pozdravil tudi predsednik zveze koroških partizanov v Celovcu Karel Prušnik-Gašper. Oba govornika sta opozorila na razmere na Koroškem in še posebej na položaj slovenske in hrvaške narodnostne manjšine, potem ko so se v republiki Avstriji odločili za preštevane Slovencev in Hrvatov.

Kratek kulturni program so izvedli recitatorji iz Planine pod Golico, pevski zbor srednjih šol Jesenice pod vodstvom Janka Pribošiča, folklorna skupina KUD Jaka Rabič Dovje – Mojstrana in godba na pihala s Hrušice. Tako kot pri odkritju spominske plošče, so tudi tu pripadniki JLA izstrelili častno salvo. Tudi s tega zborovanja, ki je preraslo v pravo slavo koroških partizanov na Gorenjskem, so poslali protestno pismo konzulu republike Avstrije.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na ločenih sejah družbenopolitičnega zbora, 21. septembra zbora združenega dela in 22. septembra zbora krajevnih skupnosti, bodo delegati sprejeli nov odlok o urbanističnem programu občine Radovljica, odlok o obveznem fluorografiranju prebivalstva v oktobru, odlok o posebnem občinskem davku od prometa proizvoda in od plačil za storitve, odlok o potrditvi zadolžnih načrtov Dobe III. na Bledu, odlok o prispevku za uporabo mestnega zemljišča, družbeni dogovor o komunalnih dejavnostih in načinu soodločanja delovnih ljudi in občanov o komunalnih zadevah na območju občine.

Obravnavali bodo tudi poročila o polletnih gospodarskih gibanjih v občini, o zdravstvenem varstvu, o delu kmetijske zemljiške gozdarske in stanovanjske skupnosti, o poteku vpisa posojila za ceste in informacijo o gradnji republiškega športnega centra v Lescah.

V sredo, 15. septembra, je bila po dogovoru z vodstvi vseh občinskih DPO skupna konferenca delegatov občinskega sveta zveze sindikatov, OK SZDL, OK ZK, OK ZSMS in ZZZ NOV Radovljica, na kateri so podali politično oceno javne razprave o osnutku zakona o združenem delu in se dogovorili o usmeritvi in nadaljnjih nalogah izvajanja določil novega zakona. Uvodni referat je podal predsednik OS ZSS Marjan Vrabec. Delegati so sprejeli skupno protestno izjavo zoper manjšinski politiko Avstrije.

OK ZSMS Radovljica je pripravila v petek, 24. in soboto, 25. septembra, v Mladinskem domu v Bohinju seminar za predsednike in sekretarje iz 15 OO ZSMS v TOZD, katere delegirajo po dva delegata v konferenco mladih delavcev. Ustanovna seja konference bo v soboto, 25. septembra, po zaključku seminarja.

Potres, ki je 14. septembra ponovno močno prizadel Posočje, je povzročil precejšnjo škodo tudi v nekaterih bohinjskih vaseh. Zlasti močno so bile poškodovane stavbe v Srednji vasi in Česnjici ter na Nemškem rovtu. Izvršni organi vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij so pozvali vse delovne kolektive in občane, da takoj sprožijo solidarnostno akcijo za pomoč prizadetemu prebivalstvu v Posočju.

Kot enega od ukrepov za ublažitev posledic majskega potresa na območju občine, je izvršni svet predlagal skupščini občine dopolnitev odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve. S tem odlokom bodo vsi prizadeti občani, ki dobe potrdilo upravnega organa oproščeni 3 % prometnega davka pri nakupu gradbenega materiala do 31. decembra 1977. leta.

Na ziro računih vseh petih SIS radovljiške občine se je od planiranih 34.787.000. – din sredstev za sedem mesecev 1976 iz prispevkov za skupno porabo nabralo v tem času 36.039.501. – din. Ta znesek predstavlja 55,7 % letne realizacije ali 3,6 % več kot je bilo planirano.

Na 11. seji obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti 15. septembra so delegati soglašali z izhodišči za integracijo zdravstvenih delovnih organizacij na Gorenjskem. Obravnavali so tudi poročilo o zdravstveni službi na območju občine od 1973. do 1975. leta in polletno poročilo o dohodkih in izdatkih občinskih in regionalne zdravstvene skupnosti ter potrdili predlog za ustanovitev INDDOK centra.

Šolski center Radovljica bo do 25. septembra sprejemal prijave za vpis odraslih v I. razrede gostinske šole na Bledu za poklic kuhar in natakar in v poklicno šolo v Radovljici za poklic strojni mehanik, ključavničar, strugar, rezkalec in orodjar ter v šolo za kovinarske delavce za poklic izdelovalec vijakov. Vsi kandidati morajo imeti opravljeno osemletko, stari morajo biti nad 18 let ter morajo biti redno zaposleni.

V sredo, 15. septembra, so se začela pripravljala zemeljska dela na gradnji doma starostnikov v Radovljici. Dela izvajajo SGP Gorenje Radovljica, ki je bil med štirimi ponudniki najugodnejši izvajalec. Po predvidevanjih, ki so zares dokaj optimistična, bi bil novi objekt dograjen že naslednje leto za praznik republike.

V četrtek, 23. septembra, bo v Kropi ustni časopis, ki ga v sodelovanju s krajevnimi in občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami organizira uredništvo glasila ZZZ NOV Slovenije »TV 15« pod naslovom »Lipniška dolina včeraj, danes, jutri«, čemur bo posvečena naslednja številka »TV 15«.

Po podatkih TD Bled je bilo letos do konca avgusta na Bledu nekaj nad 319.000 prenočitev domačih in tujih gostov, kar je okoli 21.000 ali 6 % manj kot lansko leto. Glavni vzrok za takšen izpad je izredno slabo vreme, ki je bilo v juliju in avgustu.

Na oddelkih za odrasle pri delavski univerzi Radovljica je z novim šolskim letom začelo pouk nad 260 rednih slušateljev. Pouk se je v septembru začel v štirih razredih ekonomske srednje šole, dveh razredih administrativne in na delovodskih šolah strojne in elektro stroke ter na tretjem letniku tehniške šole strojne stroke. Ostale oddelke na večernih šolah bodo odprli pozneje.

KS Bled bo letos nadaljevala z asfaltiranjem ceste Bled – Podhom. Predračunska vrednost del znaša 482.000. – din. Za letos so že zagotovljena sredstva v višini 250.000. – din, od tega lastna 100.000. – in občinska v znesku 150.000. – din. Enako vsoto bo KS Bled prispevala prihodnje leto, 132.000. – din pa bo dobila iz občinskega sklada za ceste.

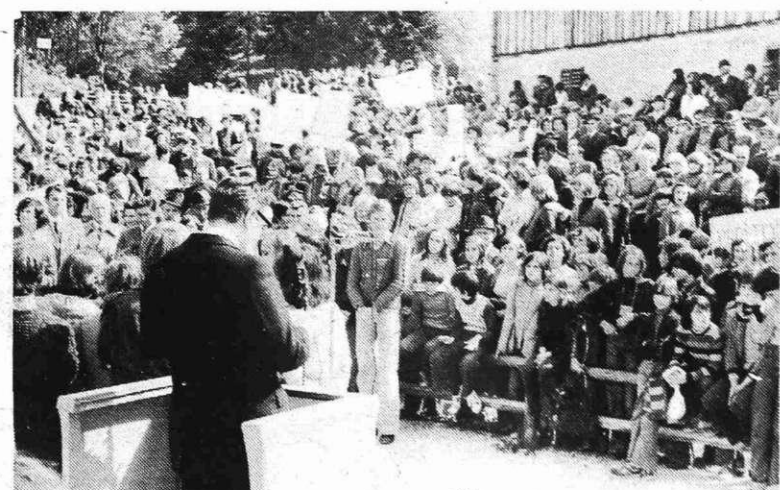
TD Bled je pred kratkim izdalo ciklostirane turistične informacije za zimsko sezono 1976/77, v katerih posreduje podatke o hotelskih zmogljivostih, penzijskih cenah v gostinstvu s ponudbami posebnih zimskih paketov za domače goste, poatke o možnostih in cenah rekreacije in zimskih športov ter pregled prireditvev in zabavnih programov v zimski sezoni.

Filatelistično društvo Radovljica deluje že 30 let in ima 45 članov, od katerih je le šest mladincev v območju celotne občine. Dolgoletni predsednik je Vinko Magister, ki ga je letos zamenjal Otašević. Da bi pritegnili čim več mladih, prireajo redne sestanke, na katerih izmenjajo znamke in organizirajo vsakoletne razstave. Tudi letos bodo od 1. do 6. oktobra pripravili razstavo v graščinski dvorani v Radovljici. Razstavili bodo znamke v počastitev 100-letnice RK in lik maršala Tita.

Ob 25-letnici otvoritve Pogačnikovega doma na Kriških podih in v spomin na 25-letnico Jožeta Pogačnika, po katerem se dom imenuje, je PD Radovljica pripravilo v soboto, 18. septembra, posvetovanje o problematiki in razvoju planinstva na Gorenjskem. Na posvet so povabili tudi predstavnike planinske zveze Slovenije in občinskih skupščin Jesenice, Radovljica in Tolmin, SIS za telesno kulturo in vseh planinskih društev.

Po programu kulturne akcije za delovne kolektive za II. polletje 1976 gostuje v radovljiški občini satirični kabaret Metla z izvršno satirično igro Toneta Fornezija Občinski kurir Svejk v III. svetovni reformi, v kateri nastopa znani igralec Janez Hočevar-Rifle.

Prva uprizoritev je bila v torek, 14. septembra, zvečer v avli osnovne šole v Bohinjski Bistrici, naslednji dve pa sta na programu v petek, 1. oktobra, v knodvorani v Radovljici in v soboto, 2. oktobra, v sindikalnem domu v Kroju.

Del udeležencev zbora koroških partizanov v nedeljo, 19. septembra v Planini pod Golico.

NOVICE NA POLICAH JESENISKE KNJIŽNICE

Mario VARGAS LLOSA: Pantaleon in tolažnice. Mladinska knjiga 1975. (Zbirka HUMOR.)

Novopečenega kapetana Pantaleona Panteja — mož je vzoren vajak od glave do pete — pokličejo v štab, da bi mu zaupal tajno misijo. Za kaj gre? Izkazalo se je, da vojaštvo v nekem pragozdnem okrožju — zgodba se dogaja v Peruju, od koder je doma tudi avtor — povzroča v stikih s civilnim prebivalstvom velike težave. Fantje prihajajo v mesto, po tedenskih vajah vsi podivjani, po-

sledica tega so tožbe zaradi posilstev in kopica nezakonskih otrok. Gospodje v štabu so sklenili, da je temu treba napraviti konec. Pantaleonu naložijo, da mora organizirati posebno službo, ki naj bi poskrbela za te reči. Tako postane vrli oficir vodja »stolažnice«, kakor se tu imenujejo pripadnice najstarejše obrti. Komični učinki izhajajo iz nasprotja med uradno resnobo in na drugi strani nespoštnostjo Pantaleonove vloge. Tako je torej nastalo delo, ki je po svojem značilno za neko sveto-

hlinsko okolje. Tudi prvi roman tega avtorja v slovenščini — Mesto in ščeneta — obravnava podobno temo: življenje gojencev v nekem polvojaškem internatu.

Mihail Afanasjevič BULGAKOV: Pasje srce. Mladinska knjiga 1976. (Zbirka HUMOR.)

Prej skorajda neznani sovjetski pisatelj Mihail Bulgakov je bil zadnja leta večkrat zaporedno prevajan v slovenščino. Najprej smo dobili Mojstra in Margareto in življenje gospoda Moliera, letos pa še Belo gardo pa še pričujočo zbirko humoristično-groznih povesti. Poleg naslovne zgodbe so namreč v tej knjigi še tri: Usodna jajca, Diabolijada in Prigode Čičikova. Čičikov je junak Gogoljevih Mrtvih duš. Avtor se nam torej predstavlja kot nadaljevalec svojega velikega rojaka. Grotesknost njegovih zgodb nastane tako, da avtor na realne okoliščine cepi neko fantastično zamisel. Tako na primer v povesti Pasje srce nek domiselni zdravnik presadi v psa človeške žleze. Tako nastane človeško bitje s pasjim značajem, ki povzroči zdravniku (svojemu lastniku in stvarniku) vrsto nevarnosti. Kakor v mnogih zgodbah s podobnim motivom, se tudi tu na koncu vzpostavi prvotno stanje: fantastika odpade, ostane resničnost, ki pa jo zdaj lahko bolj razumemo, kot smo jo mogli prej.

Branko COPIC: Človek, ne jezi se. Mladinska knjiga 1976. (Zbirka HUMOR.)

Knjigo sestavljajo pravzaprav tri zbirke humoresk: Sveti osel, Človek, ne jezi se in Ljudje z repom. Copic je verjetno najbolj priljubljen med povojnimi jugoslovanskimi pisatelji. To si je prislužil z vrsto najrazličnejših literarnih del — loteval se je tako različnih zvrsti, kot je partizanska epopeja in poezija za otroke. Največji odmev je imela vsekakor njegova humoristična proza. V njegovem humorju ni toliko kritike razmer, pač pa je v njej veliko dobrodušno-saljivega odnosa do ljudi, ki živijo v teh razmerah in se z njimi spoprijemajo. Navadno gre tu za preproste ljudi. Pisec sprejme besede Miha Mate piše o »Copicem izrednem, lahko rečemo instinktivnem poznavanju preproste človeka«. Značilna postava je bosanski kmet, ki se med NOB ali v prvih povojnih letih srečuje s težavami, ki so bile za tisti čas značilne; in čeprav ni hodil v mestne šole, poseduje neko prvobitno modrost in ljudsko etiko, s čimer si pridobi bralčevo naklonjenost.

ŽENSKI PEVSKI ZBOR JESENICE NA SPORU RTV LJUBLJANA

V času poletnih mesecev, ko na Jesenica kulturna dejavnost skoraj popolnoma zamre, smo na sporedih radia in televizije Ljubljana imeli priložnost dvakrat poslušati in gledati ženski pevski zbor Jesenice pod vodstvom njihovega zborovodja Milka Škoberneta.

Prvič so Jeseničanke nastopile v nedeljo, 18. julija, v jutranji televizijski oddaji (v barvah) ob 9.20 in drugič v ponedeljek, 13. septembra, v radijski oddaji prvega programa ob 14.05.

O zadovoljivi umetniški ravni ženskega pevskega zbora Jesenice je bilo že nekaj napisanega, ali še vedno premalo, da bi bili ljubitelji zborovskega petja popolnoma seznanjeni o pravi vrednosti tega bisera jeseniške amaterske dejavnosti. Nobene pomembne kulturne manifestacije si ne moremo več zamisliti (vsaj tako bi moralo biti) brez sodelovanja tega ansambla. Mislim, da bi bil vsak kulturni spored brez sodelovanja takega ženskega zbora, nepopoln. O tem smo se že tudi prepričali. Zato je tudi prav, da so napore in kvaliteta članic zbora in njihovega vodje, dobili prostor tudi na televiziji in radiu. Kdor jih je poslušal in gledal, je bil upravičeno ponosen, da na Jesenicah obstoji ansambel takih kvalitete, kakor je ženski pevski zbor. Prepričan sem, da so bili zadovoljni tudi tisti, ki so odgovorni za sestavljanje televizijskih in radijskih spredov.

Na radijskem koncertu so se naša »dekleta« predstavila s kompozicijami Klemenciča, Adamčiča, Arniča, Satnerja, Apia in Svare ter njihovih vodje Škoberneta. Še enkrat so dokazale, da solidno obvladajo tehnično izurjenost zborovskega petja in da so s svojimi interpretacijami upravičile nastop pred slovensko javnostjo. Glasovno so bile brezprekorne, v nastopih popolnoma zanesljive, obe solistki (imeni niso navedeni) sta s svojo spevnostjo in s topilimi glasovi zaokrožili umetniški uspeh celotnega spreda. Le v Apih-Svarini Bilečanki, bi v »gornjem delu petja« bile potrebne minimalne glasovne korekture, ker »govorni glasovi« vsi niso bili intonativno čisti. Karakteristika Bilečanke je ritmičnost, ta pa je bila pod zanesljivo kontrolo dirigenta Škoberneta brezprekorno prisotna.

Tudi na televiziji je bil nastop programsko in v izvedbi na ravni zmogljivosti ansambla, toda koncert ne bi želel komentirati, ker posnetek ni bil dovolj kvaliteten, za kar pa odgovornost pripada snemalcem TV Ljubljana. Le-ti bi kot opravičilo sigurno navedli slabe akustične pogoje, saj je bilo snemanje v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah, katera pa prav gotovo ni primerna za tako delo.

Franjo Ropret

DOLIKOVCI 5.000 DIN ZA POSOČJE

Na delovnem sestanku, ki so ga imeli člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice 15. septembra, so sklenili, da polovico gorenjske Prešernove nagrade, to je 5.000 din, ki so jo dobili letos ob 30-letnici svojega delovanja, namenijo za prizadele ob potresih v Posočju. Hkrati pa so predlagali, da bi v okviru združenja slovenskih slikarjev amaterjev začeli z akcijo pod geslom »vsak slikar po eno sliko za Posočje«. Le-te bi potem seveda organizirano prodali in denar nakazali prizadetim ob potresu.

Na delovnem sestanku, ki je bil dobro obiskan, so razpravljali tudi o osemmesečnem finančnem poročilu in ob tem ugotovili, da je daleč največji strošek kluba organizacija razstav, kljub temu, da vse delo (aranziranje in podiranje razstav) opravijo prostovoljno. Spodbudna ugotovitev je tudi ta, da je v letošnjem jubilejnim letu njihova dejavnost zelo pestra in da se odvijajo po zastavljenem programu dela. Poleg organizacije likovnih razstav, ki se odvijajo po programu, so doslej imeli številne enodnevnje slikarske kolonije ob dobri udeležbi na različnih področjih Gorenjske, poleg sedemdnevne kolonije ob reki Kolpi in v Delnicah, katere se je udeležilo sedem članov. Redno poteka tudi likovni tečaj, katerega bodo poskušali razširiti na nove udeležence.

Mnogo bolj, so ugotovili na sestanku, pa bi morali gojiti likovno kritičnost in samokritičnost ter se s tem izpolnjevati in razširjati svoje obzorje. Poleg razstavne dejavnosti, ki je ena izmed oblik likovno estetske vzgoje delovnih ljudi in občanov, še posebno mladih, bodo poskušali obnoviti tudi serijo predavanj iz zgodovine likovne umetnosti za javnost, organizirati pa tudi nekaj predavanj za člane likovnega kluba, to je za slikarje same. V vseh teh prizadevanjih pa bodo poskušali zajeti kar največ svojih članov — slikarjev, ki jih imajo sedaj 33, seveda pa se vsi ne odzivajo enako aktivnosti DOLIKA.

Na sestanku so govorili tudi o razstavnem programu do konca letošnjega leta, ki predvideva še šest likovnih razstav na Jesenicah in dve do tri razstave likovnih del članov DOLIKA izven Jesenic. Tako se bodo s kolektivno razstavo predstavili od 25. septembra do 15. oktobra v Trbovljah, predvidene pa imajo še razstave v Krškem, Ljubljani in Radovljici. Pri tem, pa so menili, bi morali večjo pozornost namenjati samemu obisku razstav in se bolj povežemo z vodstvi šol oziroma njihovimi likovnimi pedagogi.

PREDLOG PREDNOSTNE LISTE UPRAVIČENCEV DO SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

Na podlagi 15. člena pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, objavlja komisija za dodeljevanje teh stanovanj po sklepu 11. redne seje z dne 16. 9. 1976

PREDLOG PREDNOSTNE LISTE UPRAVIČENCEV

ki bodo upoštevani pri razdelitvi naslednjih stanovanj, zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu v letu 1976:

- 27 stanovanjskih enot v stanovanjskem stolpcu na Šlibarjevem travniku na Jesenicah,
- 21 stanovanjskih enot v nadzidavi železniškega bloka na C. maršala Tita 96,
- 3 stanovanjske enote v stanovanjskem trojčku S-3 v Kranjski gori.

Komisija je skladno z določili pravilnika razvrstila vse upravičence, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa v naslednje kategorije:

A. DRUŽINE IN OBCANI Z NIZKIMI OSEBNIMI DOHODKI

Zap. št.	Priimek in ime upravičenca	Bivališče	Štev. druž. članov	Štev. točk
1.	Vučkovič Milka	Jes. Sp. Plavž 14/a	4	325
2.	Avdič Asim	Mojstrana, Dovje 111	3	300
3.	Božić Vida	Jes. C. 1. maja 39	3	295
4.	Čengjaj Josi	Jes. C. železarjev 19	3	290
5.	Kunčič Mihael	Jes. Podkopa 17	3	280
6.	Skumavec Edvard	Mojstrana, Triglavska 19	3	275
7.	Rekić Muharem	Jes. Pionirska 5	4	270
8.	Šepić Peter	Jes. C. železarjev 19	4	270
9.	Ristov Risto	Jes. Prihod brez štev.	4	265
10.	Krnjarič Ante, Zora	Jes. Titova 58	3	255
11.	Ravnjak Leon	Jes. Titova 2	3	250
12.	Bratkovič Elvira	Jes. Titova 1/a	3	250
13.	Čandžić Drulejman	Jes. Hrušica 58	5	245
14.	Ilić Nenad	Jes. Bl. Dobrava 123	3	240
15.	Kovač Frida	Jes. Prešernova 2	2	225
16.	Zupan Magda	Jes. Titova 85	3	220
17.	Rožić Blaž	Jes. Savska 18	4	210
18.	Petrić Zvonko	Jes. Titova 10	4	210
19.	Tomazin Marija	Jes. Hrušica 65	4	195
20.	Porta Sulejman	Jes. C. železarjev 18	5	185
21.	Purjer Emil	Jes. Gorsk pot 2	3	120

B. OSTARELI OBCANI IN DELOVNO NESPOSOBNI OBCANI

Zap. št.	Priimek in ime upravičenca	Bivališče	Štev. druž. članov	Štev. točk
1.	Volk Ana	Žirovnica 46	1	265
2.	Kramer Ana	Jes. Titova 1/a	2	250
3.	Rozman Francka	Jes. Benedičičeva 1	2	240
4.	Kenda Franc	Jes. Kidričeva 37	1	235
5.	Malej Marija	Jes. Kidričeva 24	1	215
6.	Sajovic Pepca	Jes. Titova 61	2	205
7.	Novak Janko	Jes. Titova 76	2	205
8.	Perpar Mara	Jes. Kežarjeva 10	1	190
9.	Titov Jožica	Jes. Titova 43	1	190
10.	Rotar Jože	Jes. C. revolucije 7	2	185
11.	Zupan Ivan	Jes. C. talcev 5	2	175
12.	Zajc Franc	Jes. Tomšičeva 69	2	165
13.	Bogataj Karla	Jes. Poljska pot 4	2	155
14.	Habe Maks	Jes. Titova 109	1	155
15.	Lukan Marija	Jes. C. revolucije 12	1	135
16.	Kralj Marija	Jes. Murova 1	1	125
17.	Hudrič Ivanka	Jes. Bokalo 14	1	90
18.	Bertoncelj Ljudmila	Jes. Log 1. Krivca 15	2	90
19.	Rebolj Rozalija	Jes. Kežarjeva 19	1	75

C. MATERE SAMOHRANILKE

Zap. št.	Priimek in ime upravičenca	Bivališče	Štev. druž. članov	Število točk
1.	Sedlar Slava	Jes. Poljska pot 5	2	300
2.	Ros Vladimir	Jes. Prešernova 5/a	4	255
3.	Hrovat Marica	Mojstrana, Belca 32	3	255
4.	Čurić Ana	Jes. Kidričeva 20	2	250
5.	Bojardić Fehima	Jes. Skladščina 8	2	250
6.	Jan Polona	Jes. Tomšičeva 78	2	245
7.	Divjak Antonija	Jes. C. 1. maja 40	2	245
8.	Grvala Fanika	Jes. Delavska 7	2	235
9.	Koren Ivanka	Kr. gora Sl. Černeta 5	2	235
10.	Jakac Radmila	Jes. Murova 5	2	235
11.	Močnik Darinka	Jes. Tomšičeva 69	2	230
12.	Vergles Nataša	Jes. C. železarjev 15	2	220
13.	Grvala Suada	Jes. Hrušica 61	2	220
14.	Zupan Ivanka	Jes. C. železarjev 19	3	215
15.	Wolte Nataša	Jes. Tomšičeva 15	3	210
16.	Domevšek Marija	Jes. Prešernova 15	2	205
17.	Lotrič Sonja	Jes. C. revolucije 1	2	205
18.	Rajner Cilka	Jes. Titova 90	3	200
19.	Lipovec Anica	Jes. C. na Golico 7	2	200
20.	Salomon Bernarda	Jes. Tavčarjeva 1	2	175
21.	Rabić Marija	Mojstrana, Triglavska 56	2	170
22.	Arih Cecilija	Jes. C. železarjev 17	3	170
23.	Korban Marija	Kr. gora Sl. Černeta 14	2	160
24.	Močina Ana	Jes. Tavčarjeva 1/a	3	150
25.	Frbežar Slavka	Kr. gora Vitranska 3	2	150
26.	Klancšek Hedvika	Jes. C. revolucije 11	3	145
27.	Rijavec Emilija	Jes. Javorniško nabrežje 4	2	135
28.	Kofol Ladislava	Jes. C. revolucije 8	2	125
29.	Vratinić Marija	Jes. Hrušica 68	3	90

D. MLADE DRUŽINE

(Z zagotovilom organizacije združenega dela ali druge organizacije, da bo dodeljeno stanovanje v roku 5 let izpraznjeno in ponovno dano na razpolago samoupravni enoti za družbeno pomoč)

Zap. št.	Priimek in ime upravičenca	Bivališče	Štev. druž. članov	Štev. točk
1.	Makorić Vojko	Jes. C. revolucije 16	3	300
2.	Cvijetković Rado	Jes. Svetinova 19	3	290
3.	Dakskobler Vladimir	Jes. G. Stravska 4	4	285
4.	Bošnjak Vjekoslav	Kr. gora Borovska 95	4	275
5.	Braničević Ivan	Jes. C. železarjev 24	3	265
6.	Karadžić Nevenka	Jes. Bokalo 15	4	265
7.	Grbić Tajib	Jes. C. železarjev 17	3	260
8.	Boldin Tatjana	Jes. Prešernova 1	2	255
9.	Jekler Elizabeta	Jes. C. 1. maja 82	3	255
10.	Piščanec Janez	Jes. Svetinova 18	4	255
11.	Košelj Spela	Jes. Kidričeva 24	3	255
12.	Kosmač Roman	Jes. C. revolucije 4	3	255
13.	Lacković Marija, Ivan	Kr. gora Borovska 81	4	250
14.	Simonić Dario	Jes. Log 1. Krivca 13	3	250
15.	Kordec Valerija	Jes. V. Kežarjeva 30	3	245
16.	Celik Marijeta	Jes. Titova 76	3	245
17.	Hudrič Gregor	Jes. Bokalo 14	3	245
18.	Stern Leda	Jes. Tavčarjeva 2	2	245
19.	Bešlić Nusrat	Jes. Murova 5	3	245
20.	Svetina Anica	Jes. Svetinova 18	3	235
21.	Delić Mira	Jes. Hrušica 54	2	230
22.	Jagodic Rajko	Jes. Kosova 13	4	230
23.	Pagon Stane	Kr. gora Gasilska 13	3	230
24.	Dominko Matija	Kr. gora Borovska 75	4	225
25.	Čarni Igor	Jes. Tavčarjeva 1	3	225
26.	Gašperšič Miran	Jes. Hrušica 70	3	225
27.	Rabić Nada	Jes. Bokalo 6	3	225
28.	Milijašević Jakov	Jes. Straža 12	4	220
29.	Šmitran Milovan	Mojstrana, Dovje 111	2	215
30.	Pukić Alojz	Jes. Medvedova 13	3	215
31.	Mrak Milan	Jes. Tavčarjeva 3	3	215
32.	Jelen Mitja	Jes. Bokalo 2	3	210
33.	Grčar Drago	Jes. Titova 2/a	3	210

Zap. št.	Priimek in ime upravičenca	Bivališče	Štev. druž. članov	Štev. točk
34.	Bitežnik Vojko	Jes. Tavčarjeva 7	2	210
35.	Jakupovič Milan	Jes. Bokalo 12	3	205
36.	Mataj Anica	Jes. Kežarjeva 20	2	205
37.	Potočar Darja	Jes. Titova 75	3	205
38.	Bešlić Husref	Jes. Kidričeva 15	2	205
39.	Graj Miran	Jes. Titova 73	3	205
40.	Medved Jože	Jes. Bokalo 6	2	200
41.	Savkić Milenko	Jes. Prešernova 40	3	200
42.	Sorn Branko	Jes. Tomšičeva 40	3	200
43.	Jovanović Ljubinko	Kr. gora Borovska 95	3	200
44.	Pirc Franc	Jes. Titova 3	2	200
45.	Sarajković Muruveta	Jes. Sp. Plavž 4/a	4	200
46.	Krže Andrej	Jes. Svetinova 20	3	195
47.	Plesničar Branko	Jes. Titova 82	3	195
48.	Vidmar Bojan	Jes. Kežarjeva 38	3	195
49.	Korinek Marija	Mojstrana, Dovje 106/b	3	185
50.	Mišić Mitja	Jesenice, Tavčarjeva 5	3	185
51.	Gregorić Janislav	Jesenice, C. 1. maja 15	3	185
52.	Gaser Roman	Jesenice, Titova 74	3	180
53.	Fenz Miha	Jesenice, Titova 94	2	175
54.	Kuraš Majda	Jesenice, Tomšičeva 68/b	3	135
55.	Bubalo Mirjana	Jesenice, Bokalo 11	2	125
56.	Habjan Tanja	Jesenice, Hrušica 59/b	3	120
57.	Pirih Helena	Jesenice, C. revolucije 5	3	120

O številu stanovanj, ki bodo namenjena posamezni kategoriji upravičencev, bo dokončno odločal zbor delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč.

II.

Komisija daje predlog prednostne liste v 15-dnevno javno razpravo. K predlogu prednostne liste lahko vložijo ugovor upravičenci, občani in organizacije združenega dela ter druge organizacije in skupnosti na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice — samoupravna enota za družbeno pomoč, Jesenice, Titova 65.

Po preteku 15-dnevnega roka bo komisija predložila predlog prednostne liste upravičencev skupaj s prejetimi ugovori v dokončno potrditev zboru delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč, na tej podlagi pa bo komisija z odločbo seznanila vse upravičence, na katero mesto so razporejeni na prednostni listi.

Upravičenci, ki bodo dobili stanovanje iz stanovanj, ki so v gradnji, bodo posebej opozorjeni.

III.

Veljavnost prednostne liste preneha z naselitvijo razpoložljivih stanovanj. Pogoj in postopek zbiranja vlog zainteresentov bodo ponovno javno razpisani ob naslednjih razpoložljivih stanovanjih v letu 1977.

V novo prednostno listo bo komisija vnesla na ustrezno mesto vse tiste upravičence, ki so bili na prejšnji prednostni listi, pa jim stanovanja niso bila dodeljena, ker samoupravna enota za družbeno pomoč ni razpolagala z zadostnim številom stanovanj.

Interesentom, ki niso postali upravičenci in niso razporejeni na prednostno listo, ker ne izpolnjujejo vseh pogojev javno objavljenega natečaja in veljavnega pravilnika, bo komisija izdala odločbo, s katero bo ugotovljeno, da niso upravičeni do stanovanja, zgrajenega s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč.

IV.

Komisija za dodeljevanje stanovanj zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč predlaga vsem organizacijam združenega dela, drugim organizacijam in skupnostim, da predlog prednostne liste upravičencev objavijo na oglašnih deskah ali v drugih sredstvih internega obveščanja.

Jesenice, 23. 9. 1976

SAMOUPRAPNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE JESENICE
Samoupravna enota za družbeno pomoč

PRED 50 LETI JE BILA UKROČENA SEVERNA STENA ŠPIKA

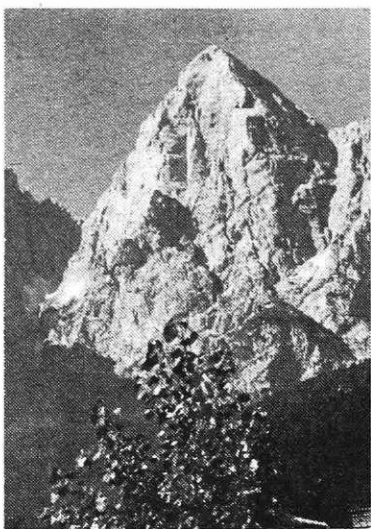
Vsi naši številni in tudi tuji plezalno-alpinistični vodniki: Naš alpinizem (1932), V naših stenah (1954), Plezalni vzponi v vzhodnih Julijskih Alpah (1970), Führer durch die Julischen Alpen (1966), in drugi dajejo najvišje priznanje pionirjem našega plezalnega športa in alpinizma od prvih skromnih začetkov po letu 1906 ko so Drenovci usmerili poglede in korake naših planincev v plezalni in smučarski šport, planinski fotografiji in jamarstvu. Nihče pa ne more prezreti in zatajiti izredno velikega poleta Skalašev, ki so med obema vojnoma v domačih robah, stenah in grebenih, dolomit-skih campanilih in ozebnikih Centralnih Alp dosegli nadpovprečne dosežke in stopili v isti korak s cvetom svetovnega alpinizma.

Val novega alpinizma, ki se je šolal in vzgajal v letih po osvoboditvi, pa je skupaj z vrhom svetovnega alpinizma usmeril korake in poglede v še nepremagani in osvojeni svet Andov, Hindukuša, Pamirja, Kavkaza, Karakoruma, kjer kipe v modrinu neba in ga prebadajo skalni vršci, ki so ocenjeni z najvišjo težavnostno stopnjo, six superiorem. Tu je treba znati tudi mnogo tistega, česar se niso plezalci učili nikjer, nikoli in od nikogar.

Doseženi uspehi vseh generacij našega plezalnega športa in alpinizma v severnih stenah »treh zadnjih prelomov Alp«, v strehastih previsih in odlomih vertikal 11 Capitana, v ozebnikih in na grebenih Ušbe, na grebenih šest, sedem in osem tisoč metrov visokih vrhovih Himalaje, pa skoraj ne morejo zasenčiti velikega in pomembnega dosežka pred petdesetimi leti, ko sta v dveh dneh 5. in 6. septembra leta 1926 Mira Marko-Debeljakova in dr. Stanko Tomineš z najprimitivnejšimi pomagali premagala in ukrotila »direktno« prvenstveno plezalno smer v 900 m visoki severni steni Špika

(2273 m) v Špikovi skupini. To je bil v tistih pionirskih časih vrhunski dosežek ne samo naših plezalcev, temveč tudi alpinistov svetovnega imena, ki ima še danes pri vrhunskih plezalnoalpinističnih asih visoko, vrhunsko ceno.

Vse naše plezalno-alpinistične generacije od Drenovcev preko Skalašev do današnjih vrhunskih plezalcev in alpinistov, ekstremistov, so upravičeno lahko ponosne na dosežek in uspeh Mire Marko-Debeljakove in dr. Stanka Tomineške (člana »zlate naveze«) pred petdesetimi leti. To je v najzgodnejših, pionirskih začetkih svetovnega in našega plezalnega športa. Direktna plezalna smer v 900 metrski severni steni Špika je še danes cenjena kot ena izmed najtežjih in zahtevnih v naših Alpah in predstavlja trd preizkusni oreh za marsikoga, ki je že opravil visoko šolo plezalnega športa in alpinizma. Žuro

MLADI Z JESENIC NOČEJO ZAOSTAJATI ZA NAJBOLJŠIMI

Jeseniški planinci, plezalci in alpinisti so skupaj z gorskimi reševalci od nekdaj predstavljali zdravo jedro slovenskega planinstva. Skupaj z drugimi iz Doline so v prvih začetkih našega klasičnega planinstva, v dobi TK Skale in še prav posebej po osvoboditvi hitreje in močnejše razvijali množično, rekreativno planinstvo, plezalni šport in alpinizem. Posebno važno in pomembno vlogo pa so gorniki z Jesenic odigrali v naši gorsko reševalni službi.

Mladi pripravniki jeseniškega alpinističnega odseka hočejo v težkih in najtežjih pogojih nadaljevati tradicije Skalašev in prvih poveljnih generacij naših plezalcev in alpinistov. Svoje planinske poti in plezalnoalpinistične smeri so usmerili v svet domačih in tujih še zahtevnejših sten, poči, zajed in razov, ki zahtevajo zdravega in predanega srčnega in pogumnega človeka. Mladi pripravniki AO Jesenice naglo sledijo stopinjam in prijemom Skalašev in poznejših generacij. Nočejo se uspati na lovorikah starejših ali stati na mestu, hočejo dohiteti in prehiteti starejše vzornike.

Petintrideset pripravnikov in članov jeseniškega alpinističnega odseka tiho in plemenito tekmuje med seboj in tudi s plezalci iz 24 alpinističnih odsekov in 14 alpinističnih sekcij, kolikor jih je vključenih v aktivno delo komisije za alpinizem pri planinski zvezi Slovenije.

PROGRAM DRSANJA IN DRISALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- za železarno Jesenice
petek, 24. septembra, od 20. do 22. ure
- za javnost
sobota, 25. septembra, od 14. do 16. ure
- nedelja, 26. septembra, od 14. do 16., od 17. do 19. in od 20. do 22. ure.

DRISALNA ŠOLA:

- petek, 24. septembra, od 15. do 16.45
- sobota, 25. septembra, od 7. do 8.30
- torek, 28. septembra, od 11. do 12.30 in od 15.15 do 17.15
- sreda, 29. septembra, od 11. do 12.15 in 15.15 do 17.15

HOKEJ NA LEDU:

- sobota, 25. septembra, mednarodna tekma za karavanski pokal HK Jesenice: KAC Celovec,
- sreda, 29. septembra, prijateljska tekma HK Kranjska gora: HK Medveščak Zagreb.

KEGLJANJE NA LEDU:

- ponedeljek, 27. septembra, od 18.30 do 22. ure — trening
- četrtek, 30. septembra, od 18. do 20. ure — trening

DIVJA LIGA:

- četrtek, 23. septembra, od 21. do 22.30 Ljubno
- petek, 24. septembra, od 22. do 23.30 Kokrica
- sobota, 25. septembra, od 16.15 do 17.30 Blejska Dobrava
- četrtek, 30. septembra od 20.15 do 22.45 Ljubno

PROSTI TERMINI:

- petek, 24. septembra, od 11. do 12.30; sobota, 25. 9., od 21. do 22.30; nedelja, 26. 9., od 11. do 13. ure; ponedeljek, 27. 9., od 9.15 do 12.30; torek, 28. 9., od 9.15 do 10.45 in od 21. do 22.30; sreda, 29. 9., od 9.15 do 10.45 in od 21. do 22.30; četrtek, 30. 9., od 9.15 do 12.15.

Iz pisarne ŠD Jesenice

PRIREDITVE V GLEDALIŠČU

Znana skupina KELLNER iz Češkoslovaške bo ponovno gostovala v gledališču Tone Čufar na Jesenicah s svojo čarovno-humoristično revijo.

Prva predstava bo v četrtek, 23. septembra ob 19.30. Vstopnice bodo v prodaji pri blagajni gledališča dve uri pred pričetkom predstave.

V četrtek, 30. septembra ob 18. in 20. uri gostoval v gledališču Tone Čufar na Jesenicah satirični kabaret METLA. Avtor (po Hašku in Brechtu) Tone Fornezzi-Tof

Izvirni naslov neizvirnega koncepta: OBČINSKI KURIR ŠVEJK V TRETJI SVETOVNI REFORMI

Melodrama za eno osebo in pol, radio, čisto navaden telefon in rdečo marelo. — Nekaj takega kot monolog s petjem, dretjem in piruetami!

V najboljši vlogi zreformiranega Švejka (ker je edina) nastopa JANEZ HOČEVAR-RIFLE.

Igra gasilska godba na dihalu in sireno. (Muzika je tako prvovrstna, da sploh ne more biti več pristna)

Ne zamudite! V četrtek, 30. septembra ob 18. in 20. uri vsi v gledališče! Ne bo vam žal.

Vstopnice lahko rezervirate po telefonu 81-260 ali jih kupite pri blagajni gledališča dve uri pred prireditvijo.

IZLET INVALIDOV

Društvo invalidov Jesenice obvešča vse svoje člane, da organizira 9. in 10. oktobra dvodnevi izlet na Vr-sar (Istra).

Prijave sprejemamo v pisarni društva invalidov 29. in 30. septembra od 16. do 18. ure.

Društvo invalidov Jesenice

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto 25. septembra bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ZARJA (bivši železniški konzum) Titova 7

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene in mame

ERZUMANE DENIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz martinarne za zbrano denarno pomoč, prav tako pa tudi sodelavcem iz valjarne žice ter sindikatu Železarne in stanovalcem naselja Straža. Zahvaljujem se vsem, ki so mi izrekli sožalje in ki so sočustvovali z nami.

ZALUJOČI: mož Ferid, z otrokoma Almirom in Almo

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, stare mame, prababice in tašče

IVANKE BREGANT

roj. Družnik

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, nam izrekli sožalje in darovali cvetje.

Zahvaljujem se dr. Novaku za dolgoletno zdravljenje, zdravnikom in osebju internega oddelka splošne bolnice Jesenice in kliničnega centra v Ljubljani za vso pomoč in nego.

ZALUJOČI: hčerka Ivica z družino, vnukinja Mirjam in Snežana z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre žene in nenadomestljive mame, stare mame, tašče in sestre

CILKE MAVEC

se zahvaljujem vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Novaku za lajšanje bolečin in obiske na domu. Prisrčna zahvala dobrima sosedama Jelovčanovi in Natkovi za njuno nesebično pomoč v času, ki je bil najtežji za nas vse. Hvala tudi sovaščanom Lipc za poklonjeni venec.

Lepa hvala tudi pevcem in vsem, ki so pokojno spremili na njeno zadnjo pot.

Družina Mavec

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

25. septembra amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, scenarij, kamera in režija Jamie Uys, ob 15. uri.

25. in 26. septembra amer. barvni film MISIJA BATANGAS, režija Keith Larsen, v gl. vlogi Dennis Weaver, ob 17. in 19. uri.

27. in 28. septembra amer. film MLADI FRANKENSTEIN, režija Mel Brooks, v gl. vlogi Gene Wilder, ob 17. in 19. uri.

29. septembra amer. barvni film KARATE JONES, režija Robert Clouse, v gl. vlogi Jim Kelly, ob 17. in 19. uri.

30. septembra zaprto!

1. oktobra amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE, režija Filip D'Antoni, v gl. vlogi Roj Schneider, ob 17. in 19. uri.

2. oktobra švedski barvni film DOGODIVŠČINE MALEGA MIH-CA, režija Olle Hellbom, v gl. vlogi Jan Ohlsson, ob 15. uri.

2. in 3. oktobra amer. CS barvni film KALIBER 20 ZA SPECIALISTA, režija Michael Cimino, v gl. vlogi Jeff Bridges, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

26. in 26. septembra amer. film MLADI FRANKENSTEIN, ob 19. in 20. uri.

26. septembra amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, ob 10. uri

27. in 28. septembra amer. barvni film MISIJA BATANGAS, ob 18. in 20. uri.

29. septembra zaprto!

30. septembra amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE, ob 18. in 20. uri.

1. oktobra amer. barvni film KARATE JONES, ob 18. in 20. uri.
2. in 3. oktobra amer. barvni film HOLIWODSKI FRIZER, ob 18. in 20. uri.
3. oktobra švedski barvni film DOGODIVŠČINE MALEGA MIH-CA, ob 10. uri.

Kino KRANJSKA GORA

25. septembra amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, ob 20. uri.

26. septembra italijanski barvni film NOČNI VRATAR, ob 20. uri.

29. septembra amer. film MLADI FRANKENSTEIN, ob 20. uri.

2. oktobra amer. barvni film MISIJA BATANGAS, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

25. septembra amer. barvni film SERPIKO, ob 19.30.

26. septembra amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, ob 19.30.

2. oktobra amer. film MLADI FRANKENSTEIN, ob 19.30.

Amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, režija, scenarij in kamera Jamie Uys, ob 15. uri. Edinstven film o nepoznanem carstvu živali, film povsod v svetu sprejet kot senzacija. Svet živali, ki ga še niste videli ne poznali, svet ki odkriva očarljivost in krutost narave — amer. barvni film TA ČUDOVITA BITJA, Oskar za režijo, zlati globus ameriške filmske kritike. Prikazan na letošnjem Fest-u, scenarij, kamera, montaža izbor glasbe (Čajkovski, Brahms in drugi). Režija Jamie Uys, slovenski, podnaslovi, hrvaški komentar Relje Bašiča. Šole, OZD naročite si svoje predstave na tel. 81-473, film je na programu do 30. sept. 1976.

VPISOVANJE ŠOLSKIH NOVINCEV

Osnovna šola Tone Čufar in osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice obveščata starše, da bo vpis šolskih novincev za šolsko leto 1977/78 v naslednjih dneh:

četrtek, 7. 10. 1976 od 14.00—18.30,
petek, 8. 10. 1976 od 14.00—18.30,
sobota, 9. 10. 1976 od 8.00—14.00.

Vpisovali bomo otroke rojene 1970. leta in otroke rojene do 30. junija 1971.

Otroke, rojene od 1. 1. do 30. 6. 1971 bomo vpisovali pogojno. Za vpis teh otrok se lahko starši svobodno odločijo.

Vpisno mesto je na obeh šolah v prostoru št. 32.

Starše vlijudno prosimo, da k vpisu prinesejo rojstni list otroka, ki ga želijo vpisati.

TOZD OSNOVNA ŠOLA KOROŠKA BELA, CESTA TALCEV 2

razpisuje prosto delovno mesto:

— predmetnega učitelja angleškega jezika za nedoločen čas s polno zaposlitvijo

Pogoj: PU ali P

Nastop dela 1. 10. 1976. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

KOVINOSERVIS JESENICE

razpisuje prosto delovno mesto

RAČUNOVODJA

Pogoj višja ali srednja strokovna izobrazba, najmanj 3 ali 5 let delovnih izkušenj v stroki. Poskusno delo traja dva meseca. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju navedenih pogojev ter dokazilom o nezakazovanju pošljite na naslov: KOVINOSERVIS Jesenice, Prešernova c. 15.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

STANETA DROBNIČA

se vsem, ki sta ga spremili v dom počitka, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in mu darovali cvetje ter z njim prekrili njegov prerani grob se iskreno zahvaljujem. Prisrčna hvala tov. Klinarju in tov. Pesjaku za iskrene poslovilne besede, kakor tudi sindikalnemu odboru in sodelavcem špedicije in nabavnega oddelka, IO sindikata ZJ, ZB NOV terena Plavž, sostanovalcem stolpnice, sodelavkam laboratorija, sodelavcem TP Rožca in GE Železar.

Posebno zahvalo smo dolžne dr. Čebokliju za lajšanje bolečin v poslednjih urah njegovega življenja. Še enkrat vsem iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Milka, hčerkri Breda in Stanka.

ZAHVALA

Odboru društva invalidov Jesenice se zahvaljujem za enkratno denarno pomoč za zdravljenje, katero sem s hvaležnostjo sprejel. Najlepša hvala.

Ludvik Nemeč Lipce 46

ZAHVALA

Sodelavcem iz obrata lužilnica — HVZ se iskreno zahvaljujem za denar, ki so ga darovali namesto venca ob smrti naše drage mame in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Anton Košir

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata adjustaže bluming se najlepše zahvaljujem za prejeto denarno pomoč.

Dominik Vajdec

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Maks Noč, podbojarna

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Hladna predelava se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času mojega bolovanja.

Nikola Urakalo

ZAHVALA

Kolektivu željarnje se najlepše zahvaljujem za denar, katerega sem prejela ob smrti moje mame.

Mica Thaler

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji DE družbena prehrana se najlepše zahvaljujem za odobreno brezplačno letovanje v Biogradu na moru.

Angelca Derganc

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč iz solidarnostnega sklada, ki sem jo prejela ob smrti mojega moža Franca Laharnarja.

Helena Laharnar

LEKCIJA POD MEŽAKLJO

Jeseniški hokejisti so že na začetku letošnje sezone hudo prizadeli svoje zveste privrženke s sobotnim porazom proti Olimpiji v okviru tekmovalnega prvenstva. To toliko bolj, ker že nekaj sezon čaka, da se bo naslov državnega prvaka ponovno vrnil v Podmežakljo. In ravno v letošnji sezoni pričakujejo, da bo prišlo do preobrata. Toda že prvi poraz proti Ljubljaničanom jih je prizadel, kajti verjeli so v svoje ljubljence, verjeli so v njihove skrbne in prizadevne priprave in ne nazadnje tudi v dobro igranje v prvi tekmi za pokal Karavank proti hokejistom iz Gradca, ki so jih premagali z 9:4.

Toda še enkrat se je izkazalo, da so derbiji med našima najboljšima moštvoma, pravzaprav loterija. Loterija predvsem za navijače, ki nikoli ne vedo, kaj jih čaka. Tudi igralci si ne upajo trditi kakšen izid bo ob koncu srečanja, kar seveda samo po sebi dokazuje, da so oboji pod hudim psihičnim pritiskom. No, ko govorimo o psihičnih pritiskih ne moremo mimo tega, da so se Ljubljaničani v zadnjih sezonah precej bolje odrezali kot hokejisti Jesenic. Še takrat, ko je bila za njih tekma skoraj popolnoma izgubljena, so vedno našli dovolj moči, dovolj hrabrosti in živcev, da so poraze spreminjali v zmage. To je dejstvo in mimo tega ne moremo. Pa vendar se je na Jesenicah pričakovalo, da bo letošnja sezona jeseniška, kajti Ljubljaničani so bili prisiljeni v prvo moštvo vpeljati nekaj mlajših igralcev.

To se sicer lahko zgodi, kajti en poraz ne pomeni pravzaprav nič. Mnogo pomeni tistim, ki brezpogojno pričakujejo zmage, ki mislijo, da je šport samo zmagovati in sramota izgubiti. In če že govorimo o sobotnem porazu, ne smemo pozabiti, da se letošnje državno prvenstvo sploh še ni začelo. Zadnja trditve je pravzaprav ugotovitev, ki govori v prid poraženemu, kajti prvenstvena sezona bo dolga, odločale bodo številne malenkosti, forma pa se bo pri obeh moštvih spreminjala. Kar se lahko zapišemo v prid jeseniškemu hokejistom, mimo česar ne more po soboti tudi najbolj razočarani navijači je to, da so bili v dosedanjih pripravah izredno disciplinirani, delovni in poštvovalni. To je resnica in trener Bubnik je večkrat dejal, da je s pripravi zelo zadovoljen.

No, in sedaj obrnimo drugo plat kolajne. Jeseničani so v soboto igrali kot da so začetniki. S takšno igranje zares na Jesenicah ne morejo pričakovati vidnejših rezultatov v borbi za naslov letošnjega državnega prvaka. Težko se je opredeliti kdo je igral slabše. Napadalci, ki so večkrat podajali nasprotniku, ali pa branilci, ki v številnih primerih niso vedeli kaj je treba napraviti s ploščico. Kar je pa pri vsem sobotnem polomu najhujše je vti, da se jeseniški hokejisti sploh niso borili. Na drugi strani so gostje igrali izredno borbeno, borili so se za vsako podajo, za vsako ploščico. Drsalci so precej hitreje kot domačini, njihove akcije pa so bile enostavne, natančne in učinkovite. Poraz 3:6 je kar precej ugoden za Jeseničane, kajti lahko bi bil še veliko hujši.

Z eno besedo lanskoletni prvaki so povsem nadigrali jeseniške hokejiste, prav v vseh elementih hokejske igre. In prav to je tisto, kar je najbolj prizadelo jeseniške ljubitelje hokeja, ki so na ledu videli domačine, ki so bili povsem nemočni, nemočni proti ekipi, ki je imela nekaj srčnih novincev, ki so se znali boriti in z borbenostjo nadomestiti neizkušnost, kot tudi starejše igralce, ki so z velikim znanjem, z znano racionalno, ali kakor večkrat slišimo, pametno igranje spravili na kolena Jeseničane. To je dejstvo. In če kdo še misli, da je Olimpija slaba, da jo bo moč z lahkoto premagati in ji odvzeti naslov državnega prvaka, ta se hudo

moti. Olimpija je zelo dobro moštvo, državni prvak, ki nam je že tolikokrat delil lekcije. Eni izmed teh lekcij smo prisostvovali tudi v soboto.

Seveda pa bi bilo povsem zgrešeno sprijazniti se s tem, da je Olimpija boljša in se vdati v usodo. Pravijo: klin se s klinom zbija.

Če je tako, potem Jeseničanom ne ostane nič drugega, kot da nadaljujejo s še tršim delom. Veliko več bodo morali storiti kar se tiče hitrosti, tako hitrosti drsanja, kot tudi hitrejših podaj in predvsem akcij. To ni tako lahko in enostavno delo, ki se da uspešno opraviti v nekaj dneh. Toda drugega izhoda najbrž ni. Kar pa še posebno velja poudariti je borbenost. Hokej na ledu je moška trda igra. Kdor se ne zna in noče boriti, za tega ne bi smelo in ne more biti mesta v vrstah jeseniških hokejistov. Tudi to je dejstvo. Ali nimamo na Jesenicah veliko mladih, nadarjenih igralcev? Če ne kaže drugače, če so v prvem moštvu igralci, ki se ne želijo boriti, saj tako ne kot Olimpijini, potem bomo pač morali pogledati v vrste Kranjske gore. Tudi tam se bo našel kakšen Tehovnik, Iglič, Žargi, Repovž, Mrak, Šerčer... takorekoč neznana imena olimpijinih igralcev, ki so nadigrala jeseniške hokejiste v soboto v Podmežaklji. Bila je to lekcija, ki se ne da tako hitro pozabiti. Vendar lekcija, ki nas je marsikaj naučila in opozorila.

Rokomet

DOBRO V GOSTEH

Rokometaši Jesenic so v nedeljo, 19. septembra dopoldan gostovali v Selcah, kjer so se pomerili z ekipo ALPLESA iz Železnikov.

Tekma se je za Jeseničane pričela zelo slabo. Domači igralci so povedli s 5:1 in izgledalo je, da je na vrsti še en hud poraz, kar pa se na vso srečo ni zgodilo. Gostje so zaigrali dokaj dobro tako v napadu kot v obrambi in razliko nekoliko znižali. V drugem delu prvega polčasa je bila igra enakovredna, polčas pa so dobili domači igralci s 15:13.

Drugi polčas so Jeseničani pričeli boljše. Zaporedoma so dosegli tri zadetke in povedli s 16:15. Žal so po tej rahli prednosti popustili, tako v obrambi kot v napadu in domači so spet prevzeli pobudo, predvsem po izključitvi Radinoviča, ki je bil najboljši strellec v jeseniški ekipi. Predvsem pa so izkoristili nepazljivost jeseniške obrambe in zaporedoma dosegli štiri zadetke in povedli z 19:16. Vsi napori Jeseničanov, da bi do konca tekme izenačili ali celo dosegli zmago, so bili brezuspešni, saj so igralci ALPLESA v tem delu

Nogomet

ALPLES : JESENICE (člani)
2:1 (1:1)

V tretjem kolu prvenstva Gorenjske so jeseniški nogometaši gostovali v Železnikih, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Alples in srečanje izgubili z rezultatom 2:1 (1:1).

Domačini so osvojili prvi par točk v srečanju z moštvom Jesenic popolnoma zaslužen, čeprav so Jeseničani imeli vso tekmo terensko premoč, katere pa zaradi že kronične neučinkovitosti napadalcev niso znali tudi realizirati.

Jeseničani so s tem porazom zdrknili na šesto mesto na prvenstveni lestvici z dvema osvojenimi točkama iz treh srečanj. Če analiziramo dosedanje nastope Jeseničanov, lahko opravimo poraz v prvem kolu proti moštvu Korotana v Kranju, nikakor pa ni opravičila za poraz v Železnikih proti moštvu Alples. Le-to je doživelo v prvih dveh kolih prepričljive poraze.

Pri vsem polomu pa imajo jeseniški hokejisti veliko srečo. Sreča je v tem, da je opozorilo, kako dobra in kvalitetna je Olimpija, kako je ne bomo smeli niti v enem trenutku podcenjevati, prišlo zelo zgodaj. Zelo zgodaj je prišlo opozorilo tudi o tem, da jeseniškemu hokejistom še precej manjka. O tem smo že govorili. Res je tudi, da bodo Jeseničani težko še kdaj ponovili tako slabo igranje kot je bilo v soboto, toda najbolj zaskrbljujoče je to, da v sistemu igre jeseniških hokejistov nekaj ne gre. To smo ugotavljali že prejšnjo sezono. Takrat smo pisali o premajhnem sodelovanju obrambe z napadom in obratno. To se ponavlja tudi v letošnji sezoni. Sobotna igra Olimpije pa je še enkrat pokazala, da je v njeni igri viden naštudiran koncept igre, ki je sicer zelo enostaven, vendar izredno učinkovit. V igri Jeseničanov, roko na srce, tega nismo videli.

Vse to se še da popraviti, kajti jeseniški hokejisti so v letošnjih pripravah resno in disiplinirano delali in pokazali, da so voljni trdo delati.

REZULTATI:

Jesenice - Olimpija 3:6 (1:1, 1:2, 1:3)

Gole za Jesenice so dosegli: F. Žbontar, Hiti in Klemenc.

Prijateljski tekmi:
Kranjska gora - Salzburg 3:9 (1:3, 1:2, 1:4)

Strelca za Kranjsko goro sta bila Z. Šuvak 2 ter Mavčec.

Jesenice - Salzburg (prekinjeno) 4:4 (3:1, 1:2, 0:1)

Strelci za Jesenice: Poljanšek 2, Smolej in Klemenc.

zaigrali zelo dobro, predvsem neustavljivi strellec Lušina, ki je dosegel enajst zadetkov, od tega samo v drugem polčasu deset. Domačini so zaslužen doбили tekmo tretjega kola medobčinske rokometne lige s 33:28.

Proti Alplesu so igrali: Brejc, Prešeren 7, Šubic 3, Močnik 3, Radinovič 11, Varl 1 in Šporar 3.

Sedemmetrovke: Jesenice 7 (5), Alples 9 (8); izključitve: Jesenice 2 min., Alples 0.

Tekmo sta dobro vodila Humar (Kranj) in Hafner (Žabnica).

Jeseničani so tokrat kljub porazu zaigrali dobro predvsem v napadu, medtem ko je obramba že delala napake predvsem v začetku prvega polčasa in v drugem delu drugega polčasa ko je en sam igralec dosegel kar deset zadetkov.

V ekipi je po daljšem premoru stopil med vratnice Brejc kateremu se pozna daljša odsotnost, vendar je kljub temu branil dokaj dobro. Tudi ostali igralci so se trudili, kar pred sobotno tekmo z ekipo SAVE iz Kranja daje upanje na prvo zmago. Tekma bo na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah ob 16.45.

Gol za moštvo Jesenic je dosegel Troha.

ALPLES : JESENICE
(mladinci) 0:2 (0:1)

V tretjem kolu prvenstva Gorenjske za mladince, so Jeseničani prav tako gostovali v Železnikih, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Alples in zmagali z rezultatom 2:0 (1:0).

Po zasluženem porazu v drugem kolu prvenstva na domačem igrišču z moštvom Nakla, so Jeseničani tokrat zaigrali odlično in popolnoma nadigrali moštvo Alples, katero kljub umazani - grobi igri, ni moglo preprečiti zasluženih zmage Jeseničanov. Z zmago v Železnikih so Jeseničani na odličnem drugem mestu na prvenstveni lestvici prvenstva Gorenjske.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Majcenovič in Milošič.

JESENICE : BLED (pionirji)
2:1 (1:0)

V soboto so jeseniški najmlajši nogometaši imeli v gosteh moštvo Bleda, s katerim so odigrali prvenstveno tekmo in zmagali z rezultatom 2:1 (1:0).

Jeseniški najmlajši nogometaši nadaljujejo z dobro igranje in zmagami. V prvih treh kolih prvenstva Gorenjske so osvojili vseh šest možnih točk in so trenutno na prvem mestu na prvenstveni lestvici v svoji skupini.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Bešič in Radič.

Danes ob 16. uri igra člansko moštvo na domačem igrišču pokalno tekmo z NK Bled. V soboto, 25. septembra pa se bo v prvenstveni tekmi srečalo s trenutno prvovrščenim moštvom na prvenstveni lestvici prvenstva Gorenjske, moštvom Šenčurja. Tekma bo ob 16. uri na igrišču v Podmežaklji.

Pionirsko moštvo igra prav tako v soboto ob 10. uri prvenstveno tekmo z moštvom Bohinja, mladinsko moštvo pa v nedeljo ob istem času proti moštvu Šenčurja. Obe tekmi bosta na domačem igrišču.

NA ŠPORTNIH PRVENSTVIH ŽELEZARNE
ŠE VEDNO VODI
STROJNO VZDRŽEVANJE

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne je v letošnjem letu organizirala že šest prvenstev na nivoju Železarne in sicer v veleslalomu, sankanju, kegljanju na ledu, kegljanju na asfaltu in balinanju. V vseh panogah je bila udeležba na prvenstvih zelo dobra, kar potrjuje pravilno usmerjenost komisije za športno rekreacijo, ki se ves čas prizadeva, da v pestrem programu najrazličnejših tekmovalnih resnično vsak delavec najde nekaj zase.

Danes posredujemo trenutni vrstni red posameznih obratov in odsekov po petih letošnjih prvenstvih. Takoj naj zapišemo, da je še vedno v vodstvu strojno vzdrževanje, tesno za njimi so strojne delavnice in hladna valjarna. Med ženskimi predstavnicami pa so v vodstvu sodelavke iz OTK in prodaje. Trenutni vrstni red:

MOSKE EKIPE: 1. strojno vzdrževanje 282 točk, 2. strojne delavnice 276,5, 3. hladna valjarna 273, 4. OTK 249, 5. RO 244, 6. SEO 234, 7. RTA 220,5, 8. žičarna 214,5, 9. gradbeno vzdrževanje 201,5, 10. transport 194, 11. strugarna valjev 188,5, 12. martinarna 179, 13. elektro-vzdrževanje 177, 14. valjarna 2400 174, 15. sektor novogradnja 174, 16. nabava 158, 17. plavž 147, 18. elektroeklarina 141, 19. valjarna bluming-štel 138, 20. jeklovlek 129, 21. livarna 126, 22. valjarna žice 119, 23. žebljarna 102, 24. kadrovski sektor 96, 25. profilarna 95, 26. ETE 93, 27. družbena prehrana 91, 28. skupne službe VET 88, 29. elektroodni obrat 87, 30. prodaja 85, 31. PIV energija 73, 32. adjustaža bluming 44, 33. valjarna profilov 41, 34. sekretariat 37, 35. adjustaža štel Javornik 4, 36. samotarna 2 točke.

ŽENSKKE EKIPE: 1. OTK 235 točk, 2. prodaja 233, 3. nabava 161, 4. žičarna 122, 5. sektor novogradnja 121, 6. SEO 118, 7. strojne delavnice 115, 8. RTA 97, 9. RO 94, 10. FRS 56, 11. kadrovski sektor 47, 12. jeklovlek 45, 13. elektroodni obrat 43, 14. družbena prehrana 39, 15. adjustaža bluming 3, 16. transport 2 točke (sodelavke niso balinale v konkurenci, zato se rezultati ne štejejo v ta vrstni red).

Košarka

KRAS : JESENICE
(ČLANI) 80:72
(63:63; 37:27)

Sežana, 14. septembra, četrtfinalna pokalna tekma na področju SRS, gledalcev 400.

Po zmagi nad Triglavom so se Jeseničani kot pokalni prvaki Gorenjske srečali s prvakom primorske regije Krasom iz Sežane. Kras je trenutno vodeče moštvo v drugi slovenski košarkarski ligi - zahod in poleg Kopra edini kandidat za novega člana prve slovenske košarkarske lige.

Domačini, ki so jih bučno bodrili številni gledalci, so že na začetku povedli z osmimi točkami prednosti. Jeseničani so nato z agresivno igranje zmanjšali rezultat na dve točki, vendar so si igralci Krasa zaradi nekaj zaporednih napak Jeseničanov priigrali do odnosa zadovoljivo prednost.

V začetku drugega polčasa so domačini svojo prednost še povečali na štirinajst točk. Ko je že kazalo, da je tekma za Jeseničane izgubljena so le-ti v izredno borbeni, napeti in kvalitetni igri rezultat stalno zmanjševali in petnajst sekund pred koncem po dveh prostih metih Janjiča tudi povedli z rezultatom 63:62. Domačini so šli v zadnji napad in dve sekundi pred koncem tekme je sodnik piskal prekršek v korist domačih igralcev. Domačin Čebulec je prvi prosti met zgrešil in drugega zadetel ter tako s svojim edinim košem na tekmi izenačil rezultat.

V podaljšku so domačini izkoristili boljšo telesno pripravljenost, saj so prav sedaj sredi tekmovalne sezone in premagali izčrpane Jeseničane. Sežanci so se uvrstili v polfinale, kjer se bodo srečali z ljubljansko Olimpijo.

Z igro Jesenic smo lahko zadovoljni, saj so igralci dokazali, da so sposobni dobro igrati tudi na tujem z močnimi nasprotniki, saj je Kras v primorskem finalu premagal moštvo Fructala s štirinajstimi točkami razlike.

Nastopile so: Bizjak 3, Pivač, Janjič 14, Šmid 4, Mišič 4, Smolej, Božič 25, Lozar 2, Matučec, Noč 20. NI

JESENICE:BEŽIGRAD
(ČLANICE) 42:34

V soboto, 18. septembra so Jeseničanke odigrale prvenstveno srečanje tretjega kola v drugi SKL. Na domačem igrišču so gostile ekipo Bežigrada iz Ljubljane.

V prvem polčasu bi težko presodili katero izmed moštev je bilo po prikazani igri boljše. Domačinke so sicer ves čas vodile, vendar pa je bila razlika v koših neznatna. Velja tudi poudariti, da so naša dekleta precej slabo igrala v obrambi.

V drugem polčasu je prišlo do sprememb. Domačinke so zaigrale učinkovitejše tako v napadu kot v obrambi in zabeležile novo zmago. Lahko rečemo, da so prvi polčas nasplošno slaba točka v igri Jeseničank, igralke se prav razvijajo šele v drugem delu tekme. V skoraj vseh primerih do zdaj je to zadostovalo

za zmago vendar pa se morajo dekleta zavedati, da je takšen način vselej le ne bo obnesel in je potrebno dobro igrati vso tekmo.

Nastopile so: Malacko 19, Vrdoljak 16, Leskovar 2, Srpak 2, Mulalič, Crnovič 2, Korbar in Vavpotič.

KROJ : JESENICE
(MLADINKE) 38:65

Jeseniške mladinke so v nedeljo gostovale v Škofji Loki, kjer so odigrale prvenstveno tekmo gorenjske - mladinske lige. Gostje so brez posebnega truda prepričljivo zmagale z rezultatom 65:38.

Jeseničanke je na srečanju vodil bivši kadetski trener Čampa.

Nastopile so: Kastelic 2, Srpak 4, Malacko 20, Vavpotič, Vrdoljak 17, Mulalič 10, Korbar 6.

JESENICE :
RADOVLJICA
(PIONIRJI) 72:40

V zadnji tekmi gorenjske lige so pionirji Jesenic na igrišču v Podmežaklji zaslužen premagali ekipo Radovljice. Bili so boljši vse srečanje in zelo učinkoviti pri metih na koš. S to zmago so naši pionirji brez poraza osvojili prvo mesto v zahodnem delu gorenjske lige in bodo nastopili v gorenjskem finalu. Poleg Jesenic bodo v finalu nastopile še ekipe Kroja in Škofje Loke, Triglava iz Kranja in Radovljice.

Koše za Jesenice so dosegli: Soklič 6, Samardžija 13, Jakšič 10, Kosmač 17, Novak 11, Rakovič 10, Župančič 2, Noč 2 in Pogačnik 1.

Za ekipo Radovljice pa so bili uspešni: Žilič 5, Horvat 7, Kunčič 14, Škrab 4, Markelj 5, Dolenc 2, Rupel 2 in Remc 1.

bef

STANIČEV DOM
ZAPRT

Obiskovalce triglavskega pogorja obveščamo, da smo Staničev dom pod Triglavom zaprli 19. septembra. Planince prosimo, da ne vdirajo nasilno v postojanko, ker s tem početjem povzročajo veliko škodo.

Planinsko društvo Javornik-Kor. Bela

DOPISUJTE
V ŽELEZARJO

JESENIŠKI MOST VZDIHLJAJEV